

Α.Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : ΣΚΑΡΜΟΥΤΣΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΘΑΝΑΣΙΑ
2010

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή	3
Μέρος Α : Η Τοπική Ανάπτυξη και ο ρόλος της στην σύγχρονη κοινωνία	4
1.1. Κεφάλαιο Α : Τι είναι Ανάπτυξη;	4
1.1.1. Παράγραφος α : Κοινωνική Οικονομία	5
1.1.2. Παράγραφος β : Κοινωνική Ανάπτυξη	6
1.1.3. Παράγραφος γ : Αξίες, Θεσμοί και Τοπική Ανάπτυξη	7
1.2. Κεφάλαιο Β : Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Οικονομία	9
1.2.1. Παράγραφος α : Η Ταυτότητα του Δήμου Καρπενησίου	14
Μέρος Β : Οι ενέργειες του Δήμου Καρπενησίου για την Τοπική Ανάπτυξη	18
2.1. Κεφάλαιο Α : Ευρυτανία Απασχόληση	18
2.1.1. Παράγραφος α : Οι Δράσεις	19
2.1.2. Παράγραφος β : Ομάδα Συνεργαζόμενων Φορέων	31
3.1. Κεφάλαιο Β : Ολοκληρωμένες Δράσεις Αστικής Ανάπτυξης	33
3.1.1. Παράγραφος α : Οι Δράσεις	33
3.1.2. Παράγραφος β : Ομάδα Συνεργαζόμενων Φορέων	48
Μέρος Γ : Έρευνα	49
4.1. Ερωτηματολόγιο	49
4.2. Αποτελέσματα Έρευνας	51
Επίλογος	58
Βιβλιογραφία	59
Παράρτημα	59

Εισαγωγή

Ο σκοπός της Πτυχιακής Εργασίας με τίτλο «Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ» έχει ως στόχο την περιγραφή και γνωστοποίηση των ενεργειών του Δήμου Καρπενησίου για την οικονομία της πόλης, με σκοπό την Τοπική Ανάπτυξη. Η εργασία χωρίζεται σε τρία μέρη.

Στο Α' Μέρος της εργασίας αναφέρομαι γενικά για το τι είναι Ανάπτυξη και τι αντίκτυπο έχει στη ζωή μας καθώς και διάφορες οικονομικές θεωρίες για την Ανάπτυξη. Επίσης αναφέρεται και η ταυτότητα του δήμου Καρπενησίου. Πηγή έρευνας για την δημιουργία του Α' Μέρους ήταν κυρίως το διαδύκτιο, αλλά και το βιβλίο του κ. Λεωνίδα Παπακωνσταντινίδη «Ευαισθητοποιημένη Τοπική Κοινωνία».

Το Β' Μέρος της εργασίας, που είναι και η ουσία όλης της πτυχιακής εργασίας, περιλαμβάνει αναλυτικά τις ενέργειες του δήμου Καρπενησίου για την τοπική ανάπτυξη της πόλης. Επιγραμματικά αναφέρω ότι ο δήμος Καρπενησίου υλοποίησε μέχρι τώρα 2 επιχειρησιακά προγράμματα. Αυτά είναι: «Ευρυτανία Απασχόληση» και «Ολοκληρωμένες Δράσεις Αστικής Ανάπτυξης». Να τονίσω ότι το πρόγραμμα «Ολοκληρωμένες Δράσεις Αστικής Ανάπτυξης» αφορά μόνο την πόλη του Καρπενησίου, ενώ το πρόγραμμα «Ευρυτανία Απασχόληση» αφορά όχι μόνο το Καρπενήσι αλλά και όλο τον νομό Ευρυτανίας. Οι πληροφορίες που άντλησα για την δημιουργία του Β' Μέρους της εργασίας μου, προέρχονται από την συνεργασία μου με την κα Τόλη Ευσταθία, Μηχανικό του δήμου Καρπενησίου και Συντονίστρια των προγραμμάτων. Επίσης η χρήση του διαδυκτίου κρίθηκε αναγκαία καθώς εκεί υπήρχαν και περισσότερες λεπτομέρειες για τα προγράμματα.

Το Γ' και τελευταίο μέρος της εργασίας περιλαμβάνει την ερευνά μου για τον δήμο Καρπενησίου, μέσα από το μοίρασμα ενός ερωτηματολογίου που δημιούργησα, για να γίνει γνωστή και η γνώμη των πολιτών του Καρπενησίου για τις ενέργειες του δήμου.

Μέρος Α : Η Τοπική Ανάπτυξη και ο ρόλος της στην σύγχρονη κοινωνία

1.1. Κεφάλαιο Α : Τι είναι Ανάπτυξη;

Για να κατανοήσουμε καλύτερα την τοπική ανάπτυξη ας δούμε πρώτα τι σημαίνει ο όρος «Ανάπτυξη». Αν λοιπόν ο όρος Ανάπτυξη ορίζεται ως η «μακροχρόνια διαδικασία κοινωνικοοικονομικού, πολιτικού και πολιτισμικού μετασχηματισμού της κοινωνίας προς μια ανθρωπινότερη και ποιοτικά ανώτερη ζωή στην κάθε έκφραση», τότε η συνεχής αναζήτηση τρόπων, μεθόδων και μέσων για την πραγμάτωση της συνιστά θεμελιακή και ουσιαστική αναγκαιότητα¹. Σήμερα, όρος-κλειδί για την ανάπτυξη είναι η προσαρμοστικότητα. Η πολυδιάσπαση της αγοράς και η μεταβλητότητά της, η αθρόα εισαγωγή νέων τεχνολογιών, το εντεινόμενο μεταναστευτικό ρεύμα, το αίτημα για δικαιότερο επιμερισμό των αγαθών και οι αντινομίες των πολιτικών στις αναπτυσσόμενες αλλά και τις βιομηχανικές χώρες έφεραν στο προσκήνιο έννοιες που θα γεφύρωναν το χάσμα ανάμεσα στον απόλυτο φιλελευθερισμό και την ολόπλευρη κοινωνική ανάπτυξη. Έγινε σταδιακά αντιληπτό ότι η αποκέντρωση των μονάδων παραγωγής, η εξειδίκευση και η διαρκής κατάρτιση των εργαζομένων, η συμμετοχή τους στην κουλτούρα της εταιρίας και η συνεργασία με μικρομεσαίες τοπικές επιχειρήσεις θα μείωναν το κόστος και θα διασφάλιζαν την ποιότητα των αγαθών ή των υπηρεσιών που παρείχαν. Η παγκοσμιοποίηση επέβαλε την αναδιοργάνωση της δομής των επιχειρήσεων, οι οποίες έπρεπε πλέον να αναπροσαρμόσουν τη φιλοσοφία, τους στόχους, τη διοίκηση και, κυρίως, τη σχέση τους με τα κοινωνικά συστήματα μέσα στα οποία λειτουργούσαν. Δίκτυα συνεργασιών έκαναν σταδιακά την εμφάνισή τους και η κοινωνική οικονομία θα έπαιρνε τη σκυτάλη της ανάπτυξης. Η συνδιαλλαγή των επιχειρήσεων με την κοινωνία και η συμφιλίωσή τους με τους τοπικούς φορείς μπορούσε να επιτευχθεί μέσω του κοινωνικού κεφαλαίου, το οποίο εξασφάλιζε τη σύζευξη των οικονομικών στόχων με τις κοινωνικές επιταγές για εμπιστοσύνη και συμμετοχικότητα. Παράλληλα, το κοινωνικό κεφάλαιο δρούσε ως καταλύτης για το ανθρώπινο και φυσικό κεφάλαιο, εξασφαλίζοντας πόρους για αειφόρο και μακροχρόνια ανάπτυξη².

¹ Παπακωνσταντινίδης Λ. (2005), *Ευαισθητοποιημένη Τοπική Κοινωνία*. Τυπωθήτω 19 σελ.

² Ευστράτιος Παπάνης, Μυρσίνη Ρουμελιώτου και Παναγιώτης Γιαβρίμης (Θέματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, Μυτιλήνη 2007), διαθέσιμο σε http://epapanis.blogspot.com/2007/09/blog-post_3100.html

1.1.1. Παράγραφος α : Κοινωνική Οικονομία³

Από πολύ νωρίς η τοπική ανάπτυξη συνδέθηκε με την παραγωγή και επομένως με την απασχόληση, ως παράγοντες για την επίτευξή της. Πέρα από τις παραδοσιακές μορφές οικονομίας και απασχόλησης, τα τελευταία χρόνια, η τοπική ανάπτυξη έχει συνδεθεί και με τη λεγόμενη «κοινωνική οικονομία» ή τον Τρίτο τομέα, όπως συχνά αναφέρεται. Πρόκειται για τον τομέα της οικονομικής δραστηριότητας που ασχολείται με την παροχή ευκαιριών εργασίας που βασίζονται σε μια «ηθική» βάση. Οι φορείς και επιχειρήσεις που λειτουργούν στα πλαίσια της εν λόγω οικονομίας έχουν βασικό χαρακτηριστικό την επιδίωξη όχι μόνο οικονομικών αλλά και κοινωνικών σκοπών, ενώ πολλές φορές καλύπτουν τα κενά στον τομέα της παραγωγής προϊόντων ή στον τομέα παροχής υπηρεσιών. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι προσφέρουν νέες ευκαιρίες απασχόλησης, ιδιαίτερα για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού (νέους, γυναίκες, ΑΜΕΑ, κτλ.). (Equal, 2005).

Ήδη από τη δεκαετία του 1980 έχει αναδειχθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο ο ρόλος και η σπουδαιότητα της κοινωνικής οικονομίας ως τρίτου τομέα της οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων και ενώσεων που βασίζονται στην αυτό-οργάνωση και την εθελοντική προσφορά υπηρεσιών. Οι οργανισμοί που περιλαμβάνονται στην κοινωνική οικονομία μπορεί να είναι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί, κοινοτικές εταιρείες, κοινωνικές επιχειρήσεις, εθελοντικές οργανώσεις, ομάδες, πιστωτικοί οργανισμοί, εργατικά σωματεία, φιλανθρωπικοί σύλλογοι ή εταιρείες ανάπτυξης και υποστήριξης. Παρά το γεγονός ότι οι εν λόγω οργανισμοί ή φορείς δεν θέτουν ως πρωταρχικό σκοπό τους το κέρδος, η παρουσία τους σε μία περιοχή συμβάλλει στην ανάπτυξή της. Κατ' αυτό τον τρόπο, ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας συνθέτει τη νέα πραγματικότητα οικονομικής ολοκλήρωσης και προάσπισης της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή εμπειρία έχει δείξει ότι οι τομείς της κοινωνικής οικονομίας συνεισφέρουν κατά μέσο όρο το 8% των νέων μόνιμων θέσεων εργασίας, ενώ στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό αγγίζει μόλις το 1,8%.

Οι περιοχές που διαθέτουν μια υγιή κοινωνική οικονομία είναι σε θέση να προσφέρουν στα μέλη της κοινότητας μια ευρύτερη γκάμα επιλογών και ευκαιριών για τη βελτίωση του τρόπου ζωής τους. Ένας καλά αναπτυγμένος τρίτος τομέας χαρακτηρίζεται από βιωσιμότητα και η ανάπτυξή του συμβάλλει και στην ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας και συμπράξεων μεταξύ των οργανισμών για αμοιβαίο όφελος. Μέσω της παροχής εκπαίδευσης και

³ Μυρσίνη Ρουμελιώτου και Ευστράτιος Παπάνης (2007) Τοπική Ανάπτυξη ΙΙΙ, διαθέσιμο σε <http://epapanis.blogspot.com/2007/09/iii.html>

κατάρτισης, εξειδικευμένης γνώσης, υπηρεσιών ανάπτυξης και στήριξης, οι εν λόγω οργανισμοί ωφελούν την κοινότητα στην οποία ανήκουν.

1.1.2. Παράγραφος β : Κοινωνική Ανάπτυξη⁴

Οι αρχές της κοινωνικής ανάπτυξης σήμερα μπορούν να συνοψισθούν στα ακόλουθα: ανάπτυξη των πολιτών, έμφαση στη γνώση προσαρμοσμένη σε ανάγκες και στοχοθεσίες, προσαρμοστικότητα και αξιολόγηση. Η ανάπτυξη των πολιτών θεωρείται ως βασική προϋπόθεση της κοινωνικής ανάπτυξης, γιατί οι άνθρωποι είναι οι τελικοί αποδέκτες της προόδου. Ταυτόχρονα, η προσωπική εξέλιξη των μελών μιας κοινότητας εγγυάται τη διαρκή κοινωνική ανάπτυξη. Έχει αποδειχθεί ότι η αναφορά σε γενικές και αόριστες ανάγκες και η αδιαφορία για τις φυσικές ανάγκες των ανθρώπων δεν μπορεί να αποτελέσει μοχλό κοινωνικής εξέλιξης. Η αίσθηση της αυτοεκτίμησης που προκύπτει από τη συμμετοχή σε κοινωνικές δραστηριότητες θεμελιώνει και αναπαράγει την κοινωνική ανάπτυξη.

Η γνώση συσχετίζεται με την ανάπτυξη της κοινωνίας, δεδομένου ότι καθιστά τις ατομικές και ομαδικές επιλογές πιο συνειδητές. Οι κοινότητες μπορούν να εκπαιδευθούν στο να θέτουν σαφείς και ρεαλιστικούς στόχους, να σχεδιάζουν προγράμματα υλοποίησής τους και να γίνονται όσο το δυνατόν περισσότερο αυτάρκεις. Η γνώση απελευθερώνει από την εξάρτηση από εξωτερικούς πόρους και δίνει πρόσβαση σε ζωτικές πληροφορίες.

Σύμφωνα με τον Salmen (1987), η κοινωνική ανάπτυξη απαιτεί τη συμμετοχή όλων στην προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής αυτονομίας. Για να επιτευχθεί αυτό πρέπει να προηγηθεί ανάλυση αναγκών και να τεθούν σαφείς στόχοι. Η ευκρίνεια των σκοπών, η γνώση της μεθοδολογίας και η επιστημονική επεξεργασία των δεδομένων είναι οι προϋποθέσεις αποτελεσματικότητας των στρατηγικών. Η κοινωνική ανάπτυξη προάγει τη συνειδητοποίηση των πολιτών. Ανασκευάζει πεπαλαιωμένες και μη λειτουργικές απόψεις, αυξάνει την ευαισθησία όσον αφορά το περιβάλλον, τους πόρους, τη διαφορετικότητα και τις κοινωνικές ομάδες. Η επιτυχία ενός σχεδίου κοινωνικής ανάπτυξης ενισχύει την αυτοπεποίθηση και ανατροφοδοτεί τη δράση.

Εμπόδια στην πορεία για κοινωνική ανάπτυξη μπορούν να σταθούν τα ήθη και τα έθιμα μιας περιοχής και, πάνω από όλα, η κουλτούρα και η νοοτροπία των μελών μιας κοινότητας. Είναι απαραίτητο πριν την έναρξη οποιασδήποτε τέτοιας προσπάθειας να προηγηθεί η οικοδόμηση κλίματος εμπιστοσύνης και θέλησης για αλλαγή. Έχει παρατηρηθεί ότι οι κάτοικοι

⁴ Ευστράτιος Παπάνης, Μυρσίνη Ρουμελιώτου και Παναγιώτης Γιαβρίμης (Θέματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, Μυτιλήνη 2007), διαθέσιμο σε http://epapanis.blogspot.com/2007/09/blog-post_3100.html

των υποανάπτυκτων περιοχών καταφεύγουν σε ένα είδος μοιρολατρίας όσον αφορά την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση. Επειδή οι προσπάθειες για ατομική πρόοδο μέσα σ' ένα αρνητικό περιβάλλον είναι τις περισσότερες φορές ανεπιτυχείς και αποσπασματικές, μαθαίνουν να θεωρούν ότι τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει σε κοινωνικό επίπεδο. Έχοντας εμπεδώσει εξαρτητικές συμπεριφορές και απασχολημένοι με τις διαρκείς βιοτικές τους ανάγκες, δεν τολμούν να αναλάβουν πρωτοβουλία, γιατί η κουλτούρα της κοινωνίας τους αποθαρρύνει.

Ο αναλφαβητισμός, η έλλειψη μορφωτικών ευκαιριών, οι πελατειακές σχέσεις κράτους-πολίτη και οι συγκρούσεις μεταξύ κοινωνικών ομάδων μπορούν να αρθούν με την επαναδόμηση κοινωνικών δεξιοτήτων και την καλλιέργεια του κοινωνικού κεφαλαίου. Ουσιαστικά, το κοινωνικό κεφάλαιο θα ενεργοποιήσει το ανθρώπινο και πολιτισμικό δυναμικό που μπορεί να υπάρχει σε λανθάνουσα κατάσταση, θα εξαλείψει τη δυσπιστία και θα αντικαταστήσει τους θεσμούς που η ένδεια και η υπανάπτυξη έχουν μεταλλάξει.

Υπό το πρίσμα αυτό, το κοινωνικό κεφάλαιο έχει συνδεθεί με μια σειρά μεταβλητών που είναι σύμφυτες με την κοινωνική ανάπτυξη, όπως η οικονομία, η εκπαίδευση, η υγεία, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η κοινωνία της γνώσης, η εγκληματικότητα, το περιβάλλον, η γειτονιά.

1.1.3. Παράγραφος γ : Αξίες, Θεσμοί και Τοπική Ανάπτυξη⁵

Οι κοινωνικές αξίες αποτελούσαν πάντοτε τις «κατευθυντήριες γραμμές» για την πορεία τόσο των ατόμων όσο και ολόκληρων κοινωνιών. Ακόμη και στις πιο πρωτόγονες κοινωνίες και πολιτισμούς ο άνθρωπος ήταν ψυχικά δεμένος με τη γη στην οποία ζούσε και αναζητούσε συνεχώς τρόπους για να διαμορφώσει τις συνθήκες εκείνες διαβίωσης που θα του εξασφάλιζαν αρμονική σχέση με τις δυνάμεις της φύσης.

Κατ' αυτό τον τρόπο, η ανάπτυξη μιας περιοχής – και ακόμη περισσότερο η αγροτική ανάπτυξη – είναι στενά συνδεδεμένη με τις θεμελιώδεις αξίες των κατοίκων της, καθώς και τις στάσεις που κρατούν απέναντι στους θεσμούς. Η διαμόρφωση αξιών αποτελεί σημαντική διάσταση της διαδικασίας ανάπτυξης. Η ανθρώπινη ύπαρξη καθορίζεται από τη φύση των αξιών που την διέπουν. Μαζί με τις σωματικές δεξιότητες, τις ζωτικές λειτουργίες και τις πνευματικές στάσεις, οι αξίες επηρεάζουν την εσωτερική οργάνωση των σκέψεων και

⁵ Μυρσίνη Ρουμελιώτου και Ευστράτιος Παπάνης (2007) Αξίες, Θεσμοί και Τοπική Ανάπτυξη, διαθέσιμο σε http://eparanis.blogspot.com/2007/09/blog-post_9949.html

ενεργειών του ανθρώπου, επιδρώντας σημαντικά στην πορεία της ατομικής και κοινωνικής του ανάπτυξης (Jacobs και Cleveland, 1999).

Παρόλο που η έννοια των αξιών συχνά συγχέεται με εκείνη των ηθικών αρχών, οι αξίες είναι κάτι ευρύτερο. Μπορεί να συνδέονται με το σώμα και την ύλη (καθαριότητα, κάλλος), μπορεί να είναι πνευματικές (αντικειμενικότητα, ειλικρίνεια, δικαιοσύνη), ψυχολογικές (θάρος, γενναιότητα) ή ψυχικές (αρμονία, αγάπη, αυτοθυσία). Ουσιαστικά, αποτελούν την κινητήρια δύναμη για την ανθρώπινη συμπεριφορά. Σε αντίθεση με τις δεξιότητες ή τις στάσεις, που βρίσκουν εφαρμογή σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και κοινωνικά πλαίσια, οι αξίες ισχύουν σε όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης δράσης και αντανακλώνται παντού. Αποτελούν το καταστάλαγμα της γνώσης που έχει αποκτήσει μία κοινωνία δια μέσου των αιώνων και κατευθύνουν τις διαδικασίες σκέψης, τις συναισθηματικές διεργασίες, τις προτιμήσεις και τις συμπεριφορές.

Είναι γνωστό ότι η οικονομική ανάπτυξη επιτυγχάνεται με την αύξηση της παραγωγής, όταν οι άνθρωποι είναι σε θέση να παράγουν περισσότερο, να αποκομίσουν μεγαλύτερα κέρδη και να καταναλώσουν περισσότερο. Για να συμβεί όμως αυτό, είναι απαραίτητη η κινητοποίηση των ατόμων για την εκμάθηση νέων δεξιοτήτων και την υιοθέτηση νέων τεχνολογικών μεθόδων. Γενικά, είναι σημαντική η προσαρμογή στις συνθήκες που διαμορφώνονται με τις νέες εξελίξεις. Τα άτομα που είναι ανοιχτά σε νέες ιδέες και δεκτικά στην καινοτομία μπορούν ευκολότερα να συμβαδίσουν με τις εξελίξεις και να προσαρμοστούν καλύτερα στα νέα δεδομένα. Υπό την έννοια αυτή, μπορούν, για παράδειγμα, να υιοθετήσουν με μεγαλύτερη ευκολία νέες τεχνικές καλλιέργειας και να ασχοληθούν με τις νέες τεχνολογίες ή να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να αποκτήσουν κατάλληλη εκπαίδευση. Από την άλλη πλευρά, τα άτομα που δεν διέπονται από τις εν λόγω αξίες φοβούνται τις τεχνολογικές και κοινωνικές αλλαγές που εισβάλλουν στη ζωή τους και νιώθουν αβεβαιότητα για το μέλλον τους. Οι σταθερές αξίες αποτελούν το σημείο αναφοράς στο οποίο μπορούν να κινηθούν τα άτομα, προκειμένου να νιώσουν ασφάλεια, αυταξία και αυτοπεποίθηση απέναντι στις νέες προκλήσεις που τους επιφυλάσσει το μέλλον.

Το ίδιο αποτέλεσμα ανάγεται και σε επίπεδο κοινωνιών. Οι ενέργειες της κοινωνίας κατευθύνονται από τις προσδοκίες των μελών της, αφού τα οράματα ανάπτυξης και οι δράσεις υλοποιούνται από αυτά. Για να συμβεί όμως αυτό είναι σημαντικό τα μέλη μιας κοινότητας να διαθέτουν την κατάλληλη κοινωνική συμπεριφορά και να διέπονται από τις κατάλληλες κοινωνικές αξίες, προκειμένου να είναι σε θέση να επικοινωνούν και να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους με επιτυχία. Η αλληλοβοήθεια, η αμοιβαιότητα και ο αλληλοσεβασμός ανεξαρτήτου ηλικίας, τάξης, φύλου ή εθνικότητας οδηγούν στην ομόνοια, τη συνεργασία των κατοίκων μιας περιοχής και τη συνεχή από κοινού προσπάθεια για την επίτευξη ενός στόχου ή κοινωφελούς έργου. Για το λόγο αυτό οι διαπροσωπικές σχέσεις παίζουν σημαντικό ρόλο για την τοπική ανάπτυξη. Άλλωστε, κάθε επίτευγμα της σύγχρονης κοινωνίας βασίζεται σε αξίες, όπως η αγάπη για την οικογένεια, η φιλία, η εργασία, η θρησκεία, η υπευθυνότητα, η ανεκτικότητα και η συνεργασία. Χωρίς την ύπαρξη αυτών των αξιών, η κοινωνία δεν θα είχε συνοχή και η πρόοδος θα ήταν ανέφικτη.

Εξίσου σημαντικό ρόλο παίζουν και οι θεσμοί. Η εμπιστοσύνη στις αρχές και την τοπική αυτοδιοίκηση, στους διεθνείς οργανισμούς στους οποίους ανήκει μια χώρα, στα σώματα ασφαλείας, στους νόμους, καθώς και στα συστήματα εκπαίδευσης και υγείας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη. Στην ουσία, αποτελούν την κατάλληλη πολιτισμική υποδομή πάνω στην οποία μπορεί να βασιστεί η κοινωνική ανάπτυξη (Jacobs και Cleveland, 1999).

Άλλες σημαντικές αξίες για πολλούς λαούς θεωρούνται: η θρησκεία, ιδιαίτερα για τους ηλικιωμένους και τους πάσχοντες από κάποια ασθένεια, η οικονομική ανεξαρτησία και αυτονομία, ο ελεύθερος χρόνος, η υγεία τα υλικά αγαθά, και η οικονομική άνεση.

1.2. Κεφάλαιο β: Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Οικονομία⁶

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι θεσμός διοικητικός και πολιτικός. Με το ρόλο της αυτό προγραμματίζει δράσεις, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, με στόχο την ικανοποίηση των ενδιαφερόντων των πολιτών για την «οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτισμική ανάπτυξη».

Το Σύνταγμα προβλέπει ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Η διοικητική αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει έρεισμα αφενός στον αποκεντρωτικό χαρακτήρα της οργάνωσης του Κράτους, κατ' άρθρο 101 του Συντάγματος, αφετέρου, και κυρίως, στο διαφορετικό χαρακτήρα των γενικών υποθέσεων τις οποίες ασκεί το Κράτος και των τοπικών υποθέσεων που αποτελούν αρμοδιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στην αμεσότητα των αυτοδιοικητικών θεσμών με τους πολίτες, και τέλος, στη δυνατότητα πρόσβασης των πολιτών και συμμετοχής τους στην αυτοδιοικητική λειτουργία. Συνεπώς, ο χαρακτήρας των ασκουμένων πολιτικών από την Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι διάφορος από αυτόν του κράτους. Η συγκεντρωτική διεύθυνση της κρατικής διοίκησης, αντιπαραβάλλεται με την, εξ αντικειμένου, αποκεντρωτική πολιτική της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά, και τη συμμετοχική δυναμική που αναπτύσσεται, υπό συγκεκριμένους όρους, στο πλαίσιο της λειτουργίας της. Οι συνελεύσεις των κατοίκων, η δυνατότητα παρουσίας πολιτών και συμμετοχής τους με δικαίωμα λόγου στις συνεδριάσεις των οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως των Δημοτικών Συμβουλίων, των τοπικών δημοψηφισμάτων, των συνοικιακών, τοπικών και διαμερισματικών συμβουλίων κ.ο.κ. είναι πλευρές της «αποκεντρωτικής» και συμμετοχικής διάστασης της αυτοδιοικητικής πολιτικής και

⁶ Τριανταφυλλοπούλου Α. (2006), Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Οικονομία, διαθέσιμο σε http://www.prosanatolismoi.gr/main/index.php?option=com_content&task=view&id=41&Itemid=23

λειτουργίας. Επίσης, η διαφάνεια είναι πλέον εφικτή σε αυτοδιοικητικό επίπεδο, λόγω της ευχέρειας πρόσβασης των πολιτών στην αυτοδιοικητική λειτουργία, γνώσης εκ μέρους τους του αντικειμένου των αυτοδιοικητικών πολιτικών και συμμετοχής τους στις αυτοδιοικητικές διαδικασίες.

Η σημασία της διασφάλισης της αυτοτέλειας της τοπικής αυτοδιοίκησης από το κράτος, δεν περιορίζεται σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο, αλλά γίνεται σημαντική για την αναδιάρθρωση και ποιοτική ανέλιξη της Δημοκρατίας γενικότερα. Σε μια εποχή που οι λειτουργίες της Δημοκρατίας υφίστανται την ασφυκτική πίεση της ισχύος και των στοχεύσεων επικοινωνιακών μέσων και πρακτικών, αλλά και ισχυρών οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων, ώστε η πολιτική να αφυδατώνεται και ο πολίτης να χειραγωγείται, η άμεση και αμφίπλευρη σχέση που διατηρούν τοπική κοινωνία και τοπική αυτοδιοίκηση, αποτελεί αφετηρία αναβάθμισης, αλλά και αναστοχασμού για τη Δημοκρατία των ημερών μας. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, η Τοπική Αυτοδιοίκηση εντάσσεται στο κράτος εν ευρεία έννοια και ασκεί αρμοδιότητες δημόσιου χαρακτήρα. Παρέχει υπηρεσίες, οι οποίες ανάγονται στο διοικητικό και πολιτικό ρόλο τον οποίο επιτελεί και τις οποίες ο πολίτης αναμένει από έναν οργανισμό δημόσιου χαρακτήρα που γνωρίζει «εκ του πλησίον» τα προβλήματα, τις προσδοκίες και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και διαθέτει τα μέσα για την αντιμετώπισή τους.

Με στόχο την κατά το δυνατόν βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και την άμεση εξυπηρέτηση του πολίτη, η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνεργάζεται τόσο με την κεντρική διοίκηση, όσο και με τοπικούς φορείς οικονομικού ή κοινωνικού χαρακτήρα.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση θέτει τους στόχους και τα μέσα για την εκπλήρωση του ρόλου της στο πλαίσιο της διοικητικής της εξουσίας και των νομοθετικών της αρμοδιοτήτων.

Η ίδρυση του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης επιτρέπει την άσκηση αρμοδιοτήτων, οι οποίες έχουν υπερτοπικό χαρακτήρα στο πλαίσιο συγκεκριμένης γεωγραφικής ενότητας. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται από νομικά πρόσωπα με διοικητικό και πολιτικό χαρακτήρα, τα οποία όμως διοικούν και διαχειρίζονται τις υποθέσεις τους κατά τρόπο, όπως προελέχθη, διάφορο από αυτόν του κράτους.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση είναι δυνατόν να καλύψει τη δυσχέρεια που παρατηρείται στις μορφές διαδημοτικής ή διακοινοτικής συνεργασίας μεταξύ των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του πρώτου βαθμού και να διασφαλίσει τη συνάρθρωση Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με όρους συνεργασίας των διαφόρων επιπέδων και φορέων του δημοσίου τομέα χωρίς να θίγεται η αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να επιβάλλονται ιεραρχικές σχέσεις μεταξύ της κεντρικής διοίκησης των δύο σήμερα βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπάγεται η διαχείριση και ανάπτυξη της

τοπικής οικονομίας, ως κατ' εξοχήν «τοπική υπόθεση» κατά την έννοια του άρθρου 102 του Συντάγματος.

Βεβαίως η εθνική οικονομία αποτελεί κατά το Σύνταγμα υπόθεση του κράτους. Ωστόσο, παραμένει γεγονός, ότι στο ευρύτερο πλαίσιο της εθνικής οικονομίας αναπτύσσονται οικονομικές συναλλαγές σε συγκεκριμένα τοπικού χαρακτήρα γεωγραφικά όρια, αξιοποιούνται πλουτοπαραγωγικοί πόροι και ικανοποιούνται ανάγκες τοπικού χαρακτήρα. Τέλος, στα ίδια τοπικά γεωγραφικά πλαίσια απασχολείται, αλλά και διαμορφώνεται, δηλαδή διαπαιδαγωγείται, εκπαιδεύεται, καταρτίζεται, ενημερώνεται το ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής. Συγκροτούνται και συντηρούνται οι αναγκαίες υποδομές. Αναπτύσσονται λειτουργίες που αναφέρονται στην παραγωγή και την προώθηση της τοπικής οικονομίας και της τοπικής ανάπτυξης, λειτουργίες οι οποίες έχουν εθνική σημασία αλλά και έντονο τοπικό ενδιαφέρον. Το σύνολο αυτών των σχέσεων, δράσεων και συναλλαγών που οριοθετούνται σε συγκεκριμένα γεωγραφικά όρια, αποτελεί την τοπική οικονομία και, υπ' αυτήν την έννοια, η ρύθμιση και υποστήριξη τους ως «τοπική υπόθεση» υπόκειται στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η στήριξη και η ρύθμιση της τοπικής οικονομίας ως «τοπική υπόθεση» αφορά τόσο τις δράσεις και συναλλαγές του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, όσο και αυτές που αναφέρονται στο δημόσιο και τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας.

Η επιλογή του νομοθέτη ως προς τον προσδιορισμό του ρόλου της Πρωτοβάθμιας, κυρίως, Αυτοδιοίκησης ως διοίκησης, η οποία προωθεί τα οικονομικά ενδιαφέροντα των πολιτών, αλλά και ο υποστηρικτικός ρόλος της Δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προσδίδει άμεσα στη Τοπική Αυτοδιοίκηση τη δυνατότητα, αλλά και την υποχρέωση να κατευθύνει κατά τέτοιο τρόπο το πρόγραμμα δράσης της, ώστε να ενισχύεται και να καθίσταται πλέον αποτελεσματική η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

Ο νέος τρόπος ανάπτυξης της οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο, αναπροσδιορίζει και τον τρόπο ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας. Στο βαθμό, που υπό τους νέους τεχνολογικούς όρους, η οργάνωση και διοίκηση της παραγωγικής μονάδας δεν συνδέεται αμέσως με την παραγωγική διαδικασία, η επιχειρηματική δράση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γίνεται βαθμιαία πλέον συμβατή με το νέο επιχειρηματικό τοπίο.

Ο νέος ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο τομέα αυτόν, επικεντρώνεται, κυρίως, στη κατεύθυνση των τοπικών δράσεων και στη συμπληρωματική ενασχόληση με την αξιοποίηση των τοπικών πόρων, αλλά και την παροχή υπηρεσιών, κυρίως σε τομείς και περιοχές όπου η ιδιωτική οικονομία, ως αποβλέπουσα στο επιχειρηματικό κέρδος, δεν επιδεικνύει άμεσο ενδιαφέρον.

Η ευαισθητοποίηση των τοπικών αρχών για την ανάπτυξη και στήριξη της επιχειρηματικής δράσης σε τοπικό επίπεδο αυξάνεται τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η περιφερειακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση αναπτύσσει μεγάλο αριθμό υποστηρικτικών και

συμβουλευτικών δομών, προκειμένου να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη της τοπικής επιχειρηματικής δράσης, αλλά και για την αποτελεσματική εκπλήρωση του ρόλου της τοπικής διοίκησης στην ανάπτυξη των οικονομικών ενδιαφερόντων των κατοίκων.

Η ελληνική νομοθεσία έχει περιβάλει την επιχειρηματική δραστηριότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης με κανόνες, οι οποίοι της επιτρέπουν τόσο την ανάπτυξη δημοτικών επιχειρήσεων, όσο και τη συμμετοχή της για επιχειρηματική δράση σε συνεργασία με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας, τον ιδιωτικό και τον δημόσιο, αλλά και συλλογικά παραγωγικά σχήματα της τοπικής οικονομίας.

Από της εφαρμογής του δημοτικού νόμου μέχρι και του 1980, ο χαρακτήρας των επιχειρήσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν ενείχε τον επιχειρησιακό κίνδυνο. Οι ιδρυόμενες από την Τοπική Αυτοδιοίκηση οικονομικές μονάδες ήταν ανεξάρτητες υπηρεσίες με ίδια οργάνωση και με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών οικονομικού σκοπού. Από το 1980 και εξής, ο νομοθέτης επιτρέπει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να συμμετάσχει σε κεφαλαιουχικές εταιρείες για την εκτέλεση έργων και την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών.

Ειδικότερα, το 1984 (Ν. 1416/1984) το πλαίσιο επιχειρησιακής δράσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γίνεται αρκετά περιπτώσιολογικό, τόσο ως προς τις κατηγορίες επιχειρήσεων, όσο και ως προς τη διαδικασία σύστασης αυτών.

Οι δραστηριότητες των επιχειρήσεων κατά την πρώτη δεκαετία αναδεικνύονται στον πρωτογενή τομέα, στις κατασκευές, στην αξιοποίηση λατομείων και στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Σε μικρότερη κλίμακα ιδρύονται επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών κοινωνικού και πολιτιστικού χαρακτήρα.

Αντίθετα, από το 1995 και εντεύθεν, εμφανίζονται επιχειρήσεις, κυρίως, παροχής υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα, καθώς και επιχειρήσεις επαγγελματικής κατάρτισης, ενώ οι επιχειρηματικές δραστηριότητες ως προς τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας συνεχώς συρρικνώνονται.

Οι επιλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως προς την επιχειρηματική δραστηριότητα «κατευθύνονται» από τη δυνατότητα χρηματοδότησης κυρίως από ευρωπαϊκούς πόρους. Τούτο είχε τις ακόλουθες συνέπειες:

Πρώτο: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν προγραμματίζει τις δράσεις των επιχειρήσεων με βάση τις πραγματικές της ανάγκες. Αλλά, δεδομένων των οικονομικών προβλημάτων τα οποία αντιμετώπιζε (και αντιμετωπίζει), προέβαινε στην ίδρυση επιχειρήσεων οι δραστηριότητες των οποίων χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή Κοινοτικούς πόρους. Δεν πρέπει, πάντως, να αγνοηθεί ότι οι μέχρι το χρόνο αυτό ιδρυόμενες αναπτυξιακές εταιρείες σε ευρύτερο περιφερειακό επίπεδο, ανέλαβαν να υλοποιήσουν και υλοποίησαν σε μεγάλο βαθμό επιτυχώς, το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ορθολογική και ισόρροπη τοπική και

περιφερειακή ανάπτυξη.

Δεύτερο: Με την ευκαιρία της ευρωπαϊκής ενίσχυσης απορροφάται, κυρίως σε περιφερειακό επίπεδο, μεγάλο μέρος επαγγελματών συναφών με τις παρεχόμενες από τις επιχειρήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπηρεσίες όπως, επί παραδείγματι, κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι. Ωστόσο, υιοθετήθηκαν εργασιακές σχέσεις που είχαν και διατηρούν ακόμη περιστασιακό χαρακτήρα, δεδομένου ότι ο χρόνος εργασίας ήταν και παραμένει συνάρτηση του χρόνου χρηματοδότησης, ανεξάρτητα από τις πάγιες ανάγκες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Παράλληλα οι αιρετοί καθίστανται όμηροι της πολιτικής βούλησης ως προς την μεταβίβαση πόρων για την υλοποίηση κοινωνικών δράσεων.

Η απήχηση, πάντως, στην ελληνική ύπαιθρο των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών από τις επιχειρήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αύξησαν την προσφορά εργασίας, και συνεπώς την απασχόληση, αλλά με παγίωση πλέον ελαστικών συνθηκών εργασίας. **Οι αναθέσεις έργου για παρεχόμενη πάγια εργασία και, στην καλύτερη περίπτωση, οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου, από τις επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ενισχύουν το καθεστώς ανασφάλειας των εργαζομένων.**

Οι ανάγκες, εξάλλου, των Υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε προσωπικό και η αδυναμία κάλυψης των θέσεων εξαιτίας διοικητικών ή οικονομικών προβλημάτων, είχε ως συνέπεια την απασχόληση προσωπικού σε δήμους, με πραγματικό όμως εργοδότη τις επιχειρήσεις, δημιουργώντας, με τον τρόπο αυτό, δυο «κατηγορίες» εργαζομένων απασχολούμενων υπό εκ διαμέτρου αντίθετο καθεστώς εργασίας.

Η πολιτεία στο νέο κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ο οποίος συζητείται την περίοδο αυτήν και πρόκειται σύντομα να εισαχθεί για ψήφιση με τη διαδικασία των κωδίκων, τροποποιεί τόσο το καθεστώς σύστασης, όσο και λειτουργίας των επιχειρήσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι νέες ρυθμίσεις προβλέπουν τις εξής κατηγορίες επιχειρήσεων:

- α) κοινωφελείς επιχειρήσεις, οι οποίες, κυρίως, χρηματοδοτούμενες από τους Ο.Τ.Α., έχουν σκοπό την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που ταυτίζονται με τις αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως αυτές καταγράφονται στο αντίστοιχο άρθρο του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,
- β) αναπτυξιακές εταιρείες, οι οποίες στοχεύουν στην επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι οποίες δύνανται να χρηματοδοτηθούν από τους Ο.Τ.Α. με τη μορφή προγραμματικών συμβάσεων,
- γ) δημοτικές/κοινοτικές ανώνυμες εταιρείες οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των Δήμων και Κοινοτήτων και
- δ) ανώνυμες εταιρείες οι οποίες λειτουργούν κατά τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας.

Ως προς το νέο καθεστώς των επιχειρήσεων παρατηρούνται τα εξής:

Εκχωρούνται δημοτικές και κοινοτικές αρμοδιότητες δημοσίου χαρακτήρα προς τις επιχειρήσεις, προκειμένου να υλοποιηθούν με τη χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α., αλλά με προσωπικό το οποίο συνάπτει περιορισμένης χρονικής διάρκειας συμβάσεις σύμφωνα με την εργατική νομοθεσία.

Εκχωρείται προς τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η ακίνητη περιουσία των Δήμων και Κοινοτήτων χωρίς περιορισμούς, τουλάχιστον όπως προκύπτει από το σχέδιο του Κώδικα, ως προς το καθεστώς ιδιοκτησίας και τους όρους χρήσης της.

Με τα δεδομένα αυτά, αμφισβητείται, πλέον, ο ρόλος των επιχειρήσεων για ισόρροπη και ορθολογική ανάπτυξη σε περιφερειακό επίπεδο, με εξαίρεση τις δράσεις των αναπτυξιακών εταιρειών. Παράλληλα διαφαίνεται ότι, ο τρόπος άσκησης αρμοδιοτήτων δημοσίου χαρακτήρα μεταβάλλεται και εξυπηρετείται πλέον από οργανισμούς που λειτουργούν υπό το καθεστώς των κανόνων της αγοράς.

1.2.1. Παράγραφος α: Η Ταυτότητα του Δήμου Καρπενησίου

Το Καρπενήσι

Γενικά Στοιχεία (Γεωγραφική θέση- Έκταση- Φυσικό Περιβάλλον)

Η Ευρυτανία βρίσκεται και ανήκει διοικητικά στη Στερεά Ελλάδα. Η πρωτεύουσα του Νομού, το Καρπενήσι, είναι χτισμένη στις νότιες πλαγιές του Βελουχιού σε υψόμετρο 1000μ. Ο Δήμος Καρπενησίου βρίσκεται Ν.Α. του νομού Ευρυτανίας. Συνορεύει με τους νεοσύστατους Δήμους: Βόρεια με το Δήμο Κτημενίων, Ν.Δ. με το Δήμο Δομνίστας, Νότια με το Δήμο Ποταμιάς, Δυτικά με τους Δήμους Φραγκίστας και Βίνιανης και Ανατολικά με το νομό Φθιώτιδας.

Από το 1997 με το Νομοσχέδιο 'Καποδίστριας' αποφασίστηκε η συνένωση των ανεξάρτητων κοινοτήτων σε ένα Δήμο. Στον αρχικό Δήμο Καρπενησίου προσαρτήθηκαν οι ακόλουθες κοινότητες: Στένωμα, Παυλόπουλο, Καλεσμένο, Παπαρούσι, Κορυσχάδες, Βουτύρου, Στεφάνι, Φιδάκια, Σελλά, Αγία Βλαχέρνα, Μυρική, Άγιος Ανδρέας και Άγιος Νικόλαος (Λάσπη).

Δημοτικά Διαμερίσματα

Άγιος Ανδρέας 1000μ υψόμετρο, απέχει 8χλμ από το Καρπενήσι.

Αγία Βλαχέρνα (Αγία Βλαχέρνα, Βαμβακιές, Αμπέλια)

550μ υψόμετρο, απέχει 33χλμ από το Καρπενήσι.

Άγιος Νικόλαος <Λάσπη> (Λεύκας)

1020μ υψόμετρο, απέχει 9χλμ από το Καρπενήσι.

Βουτύρο

820μ υψόμετρο, απέχει 9χλμ από το Καρπενήσι.

Καλεσμένο (Καλεσμένο, Άνω Καλεσμένο, Μοναστηράκι, Αρωνιάδα)

600μ υψόμετρο, απέχει 18χλμ από το Καρπενήσι.

Κορυσγάδες

960μ υψόμετρο, απέχει 6χλμ από το Καρπενήσι.

Μυρίκη

1230μ υψόμετρο, απέχει 9χλμ από το Καρπενήσι.

Παπαρούσι (Ανατολικό Παπαρούσι, Δυτικό Παπαρούσι)

660μ υψόμετρο, απέχει 24χλμ από το Καρπενήσι.

Παυλόπουλο (Παυλόπουλο, Παπαδιά)

780μ υψόμετρο, απέχει 24χλμ από το Καρπενήσι.

Σελλά (Σελλά, Μηλιά)

1030μ υψόμετρο, απέχει 22χλμ από το Καρπενήσι.

Στεφάνι

950μ υψόμετρο, απέχει 19χλμ από το Καρπενήσι.

Στένωμα

680μ υψόμετρο, απέχει 19χλμ από το Καρπενήσι.

Φιδάκια (Ισιώματα, Καστρί, Ζυμωταριά, Κουφάλα)

880μ υψόμετρο, απέχει 8χλμ από το Καρπενήσι.

Μέρος Β : Οι ενέργειες του Δήμου Καρπενησίου για την Τοπική Ανάπτυξη

1.1. Κεφάλαιο α : Ευρυτανία Απασχόληση

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο «ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ» ήταν ενταγμένο στο Μέτρο 3 «Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης» του Άξονα 5 «Ανθρώπινο Δυναμικό» του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ) Στερεάς Ελλάδας 2000-2006. Είχε προϋπολογισμό 808.296,88€ και συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) κατά 75% και από Εθνικούς πόρους κατά 25%.

Περιοχή παρέμβασης του Σχεδίου ήταν ο Νομός Ευρυτανίας. Το Επιχειρησιακό Σχέδιο έγινε για να αντιμετωπίσει, σε τοπικό επίπεδο, το πρόβλημα της έλλειψης ευκαιριών απασχόλησης και το πρόβλημα ένταξης στην τοπική αγορά εργασίας που αντιμετωπίζουν οι άνεργοι μακράς διαρκείας, οι άνεργοι άνω των 45 ετών, οι άνεργοι νέοι και οι νεοεισερχόμενοι, όπως επίσης και ειδικές πληθυσμιακές ομάδες (οι γυναίκες κλπ).

Το Έργο αξιοποίησε το σύνολο σχεδόν των επιλέξιμων στις Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης δράσεων και συγκεκριμένα:

- την υποχρεωτική δράση της Συμβουλευτικής, περιλαμβανομένης της Δημοσιότητας και Δικτύωσης

- την υποχρεωτική δράση της Απασχόλησης και
- τις προαιρετικές δράσεις της Κατάρτισης και των ΣΥΥ (Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών)

Μέσω αυτών των δράσεων υποστηρίχθηκαν πολύμορφα και προωθήθηκαν στην απασχόληση 66 ωφελούμενοι/ες.

Στόχος του σχεδίου ολοκληρωμένης παρέμβασης ήταν:

- η υποστήριξη και η ένταξη στην απασχόληση 60 άνεργων του νομού και
- η δημιουργία ενός μηχανισμού Τοπικής Δράσης για την Απασχόληση

2.1.1. Παράγραφος α : Οι Δράσεις

1. Συμβουλευτική

Η δράση της Συμβουλευτικής ήταν υποχρεωτική και μη επιδοτούμενη. Η βασική μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την υλοποίησή της ήταν η Ατομική Συμβουλευτική και ολοκληρώθηκε σε 17 ωριαίες συνεδρίες.

ΣΚΟΠΟΣ

Βασικός σκοπός της Συμβουλευτικής ήταν η κοινωνική και εργασιακή προετοιμασία των ωφελουμένων, προκειμένου να αυξηθεί η απασχολησιμότητά τους, να διευκολυνθεί η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας και να αναπτυχθεί η επιχειρηματικότητα τους.

ΣΤΟΧΟΙ

Για τους ωφελούμενους

1. Δεξιότητες ένταξης στην αγορά εργασίας.

- Διερεύνηση των ικανοτήτων, δεξιοτήτων, κλίσεων και ενδιαφερόντων των ωφελουμένων
- Σχεδιασμός δράσεων προσωπικής ανάπτυξης και επαγγελματικής αποκατάστασης
- Ενεργοποίηση των ωφελουμένων
- Εξειδικευμένος επαγγελματικός προσανατολισμός
- Πληροφόρηση για θεσμικά, εργασιακά καθώς και νομικής μορφής θέματα.
- Γνώση των τεχνικών ανεύρεσης εργασίας
- Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και ιδιαίτερα της γυναικείας

- Προώθηση της ενεργού συμμετοχής του άνεργου στις διαδικασίες επίλυσης των προβλημάτων του και ο σχεδιασμός, η αξιοποίηση, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του Ατομικού Σχεδίου Δράσης.

2. Κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες

- Εντοπισμός, ονομασία, αξιολόγηση και έκφραση των συναισθημάτων διαχωρισμός συναισθημάτων και πράξεων.
- Αναγνώριση των κοινωνικών επιδράσεων στη συμπεριφορά.
- Έλεγχος παρορμήσεων, προσδιορισμός στόχων, πρόβλεψη συνεπειών στην επίλυση προβλημάτων.
- Κατανόηση της άποψης των άλλων, των κανόνων συμπεριφοράς, καλλιέργεια της αυτοεπίγνωσης και της διεκδικητικής συμπεριφοράς στη ζωή.
- Σαφής έκφραση αιτημάτων, προσεκτική ακρόαση και αντίσταση στις αρνητικές επιρροές.
- Ανάπτυξη μη λεκτικών τρόπων επικοινωνίας

Άλλοι στόχοι:

- Η ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου, η δημοσιότητα, η ανάπτυξη δικτύων και ενεργοποίηση συνδέσμων και εθελοντών
- Η δημιουργία ενημερωτικού υλικού, η διάχυση πληροφοριών μέσω του διαδικτύου
- Η παρακολούθηση των ωφελούμενων, τόσο κατά τη διάρκεια κατάρτισής τους, όσο και κατά τη διάρκεια ένταξής τους στην αγορά εργασίας

Ενέργεια 1

Διερεύνηση / ανίχνευση των προσωπικών αναγκών

Στόχοι της ενέργειας ήταν:

- α. Η διάγνωση των αναγκών του άνεργου για κοινωνική και ψυχολογική υποστήριξη
- β. Η διερεύνηση των ενδιαφερόντων, των κλίσεων, των δυνατοτήτων των ικανοτήτων και των αδυναμιών του άνεργου
- γ. Διαπίστωση βαθμού ετοιμότητας του ωφελούμενου για να καταλάβει θέση εργασίας.

Μεθοδολογία.

Η ενέργεια υλοποιήθηκε με εξατομικευμένες προσεγγίσεις και περιλάμβανε:

1. Καταγραφή ατομικών στοιχείων
2. Λήψη κοινωνικού ιστορικού
3. Επαγγελματικό Προσανατολισμό διερεύνησης ενδιαφερόντων και ικανοτήτων
4. Αξιολόγηση – κατηγοριοποίηση του άνεργου

5. Επιλογή ενεργειών υποστήριξης

Ενέργεια 2

Σύνταξη ατομικού σχεδίου δράσης

Στόχοι της ενέργειας ήταν η σύνθεση Σχεδίου Δράσης και Επαγγελματικού Πλάνου κάθε ωφελούμενου /ης.

Με αυτή τη διαδικασία επιδιώχθηκε η διαμόρφωση των επαγγελματικών του στόχων, ο εντοπισμός του επαγγέλματος ή των επαγγελμάτων που επιθυμούσε να εξασκήσει ο ωφελούμενος καθώς και η κατάρτιση ή εξειδίκευση που επιθυμούσε να αποκτήσει.

Ενέργεια 3

Επαγγελματικός Προσανατολισμός

ΣΚΟΠΟΣ της ενέργειας ήταν η καταγραφή, η καλλιέργεια και η ανάδειξη των προσωπικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων των ωφελούμενων, οι οποίες θα συνέβαλλαν στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους και στη διεκδίκηση των κοινωνικών και εργασιακών τους δικαιωμάτων.

Επιμέρους στόχοι:

- Η καλλιέργεια και ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων.
- Η ανάπτυξη των ικανοτήτων, των κλίσεων και των ενδιαφερόντων ώστε ο ωφελούμενος να αναπτύξει μία αντικειμενική και ρεαλιστική θεώρηση του εαυτού του σε σχέση με τον επαγγελματικό χώρο.
- Η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί η αγορά εργασίας και των απαιτήσεών της.
- Η Αυτογνωσία και η γνώση του εργασιακού χώρου, η οποία προετοιμάζει κάθε άτομο για την ένταξή του και την παραμονή του σε αυτόν.
- Η Προετοιμασία ώστε ο ωφελούμενος να μπορεί να ενταχθεί σε προγράμματα κατάρτισης, με απώτερο στόχο την ένταξη του στην αγορά εργασίας.

Μεθοδολογία:

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων ακολουθήθηκε η παρακάτω διαδικασία.

1. Ανάλυση του Ατόμου:

- Εντοπισμός τυπικών και άτυπων προσόντων

- Συμβουλευτική συνέντευξη
- Ατομικές ασκήσεις, κλπ.

2. Ανάλυση του εργασιακού περιβάλλοντος:

- Αξιοποίηση πληροφοριών για τις ευκαιρίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης
- Αξιοποίηση πηγών επαγγελματικής πληροφόρησης του ενδιαφερομένου σε μια προσωπική έρευνα της τοπικής αγοράς εργασίας-με τη στήριξη πάντα του συμβούλου.

Στα πλαίσια αυτά έπρεπε να μάθει ο ωφελούμενος:

- Να αξιοποιεί υπάρχοντα δίκτυα και κοινωνικές διασυνδέσεις προς όφελός του.
- Να διαβάζει και να αποκωδικοποιεί τις αγγελίες που δημοσιεύονται στον τύπο
- Να χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για την αναζήτηση εργασίας και την προβολή των προσόντων του.
- Να συλλέγει πληροφορίες από Δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις και οργανισμούς
- Να συνεργάζεται με τον ΟΑΕΔ τα ΚΠΑ και άλλους φορείς προώθησης στην εργασία
- Να αξιοποιεί τα γραφεία διασύνδεσης και σταδιοδρομίας των Α.Ε.Ι.
- Να επιδιώκει και να αξιοποιεί προσωπικές επαφές
- Να συντάσσει βιογραφικό σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή
- Να γράφει επιστολή που θα συνοδεύει το βιογραφικό του
- Να μπορεί να δώσει μια επαγγελματική συνέντευξη και να παρουσιάζει αποτελεσματικά τον εαυτό του
- Να παρουσιάζει τον εαυτό του από το τηλέφωνο
- Να κατανοεί τους μη λεκτικούς τρόπους επικοινωνίας και να τους εφαρμόζει ο ίδιος αποτελεσματικά
- Να διατηρεί καλές σχέσεις με τον εργοδότη του και τους συναδέλφους του

3. Εφαρμογή του σχεδίου

Ενέργεια 4

Επιχειρηματικότητα

ΣΚΟΠΟΣ της ενέργειας αυτής ήταν να παρουσιάσει στους ενδιαφερόμενους εναλλακτικές μορφές απασχόλησης και πιο συγκεκριμένα τα θετικά και αρνητικά στοιχεία της στην δημιουργία επιχείρησης και σε συγκεκριμένους κλάδους. Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ευρυτανία κρίνεται κρίσιμο πρόβλημα για την εν γένει τοπική ανάπτυξη.

ΣΤΟΧΟΙ

- Η εμπέδωση της πίστης ότι η επιχειρηματικότητα μπορεί να λύσει αποτελεσματικά το πρόβλημα της ανεργίας.
- Αποτελεσματικός σχεδιασμός μιας μελλοντικής επιχείρησης
- Η διασφάλιση προσωπικών προϋποθέσεων για αποδοτικότερη άσκηση της επιχειρηματικής

δραστηριότητας.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Η ενέργεια αυτή περιλάμβανε τις παρακάτω ενότητες:

- Ευαισθητοποίηση στην ιδέα της επιχειρηματικότητας
- Πληροφόρηση για το νομικό καθεστώς – κίνητρα
- Συλλογή πληροφοριών – Δημιουργία επιχειρηματικού πλάνου

Ευαισθητοποίηση

Στην ενότητα αυτή οι καταρτιζόμενοι ενθαρρύνθηκαν για τη δημιουργία επιχείρησης. Αναπτύχθηκαν, η έννοια της επιχειρηματικότητας και η συμβολή της στην τοπική ανάπτυξη και την αντιμετώπιση της ανεργίας.

Διερεύνηση προσωπικών χαρακτηριστικών.

Πληροφόρηση

Η ενότητα αυτή περιλάμβανε:

Το θεσμικό και Νομικό πλαίσιο που διέπει την ίδρυση και λειτουργία μιας επιχείρησης. Τους τρόπους ενίσχυσης των επιχειρηματικών δράσεων (επιδοτήσεις, ενισχύσεις, δάνεια κ.λ.π.)

Το Νομικό πλαίσιο σύστασης και λειτουργίας Συνεταιρισμών.

Επιδότησεις Ν.Ε.Ε. Ν.Θ.Ε., Ευρωπαϊκά προγράμματα

Κοινωνική ασφάλιση.

Επιχειρηματικό πλάνο

Περιλάμβανε:

Καταγραφή της επαγγελματικής ιδέας.

Μεθόδους διερεύνησης της επαγγελματικής ιδέας (Συλλογή και αξιολόγηση στοιχείων, έρευνα αγοράς κλπ).

Σχεδιασμό προγράμματος δράσης (χρηματοοικονομικός σχεδιασμός, νομική μορφή της επιχείρησης κλπ).

Μεθοδολογία λήψης απόφασης.

Εφαρμογή

Στο στάδιο αυτό ο άνεργος που ενδιαφερόταν ενθαρρύνθηκε να εφαρμόσει το επιχειρηματικό του σχέδιο.

Ενέργεια 5

Εργασιακά Θέματα

Σκοπός της ενέργειας ήταν η πληροφόρηση σχετικά με τα αστικά-εργασιακά - ασφαλιστικά δικαιώματα και τις φορολογικές υποχρεώσεις των εργαζομένων. Μέσω της πληροφόρησης και της συμβουλευτικής κατανόησαν τη λειτουργία της Ελληνικής διοίκησης και αποφεύχθηκαν πιθανά προβλήματα με το νόμο. Η δράση αυτή μπόρεσε να περιλαμβάνει ενέργειες

ενημέρωσης σε θέματα όπως:

Απασχόλησης & Εργασιακών σχέσεων

- στο Δημόσιο τομέα
- στους Δημόσιους οργανισμούς και στις επιχειρήσεις
- στις Ν.Α. και στους ΟΤΑ.
- στον ιδιωτικό τομέα

Κοινωνικής ασφάλισης

Επαγγελματικής κατάρτισης

Τραπεζικού δανεισμού

Φορολογικού Δικαίου

Νομικά θέματα για την εργασία

- υποχρεώσεις και δικαιώματα εργοδοτών και εργαζομένων
- Τρόποι πρόσληψης μερική ή ολική απασχόληση, ωρομίσθιοι, συμβάσεις εργασίας, έργου, ορισμένου χρόνου η αορίστου, τρόποι πρόσληψης – απόλυσης,
- υπερωρίες, ωράρια εργασίας,
- τρόποι διεκδίκησης δικαιωμάτων.

Ανάλογα με τις ανάγκες που παρουσιάστηκαν υπήρξε και παροχή ενημέρωσης και πληροφόρησης σε ειδικά ζητήματα που απασχολούσαν περισσότερο ορισμένες κατηγορίες ωφελούμενων, όπως τα ιδιαίτερα εργασιακά ζητήματα για ΑΜΕΑ και παλιννοστούντες κλπ. Ειδική πληροφόρηση έγινε για θέματα ισότητας:

Ισότητα των δύο φύλων, Εθνική Νομοθεσία για την Ισότητα των δύο φύλων, Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για την Ισότητα των δύο φύλων, Εθνική πολιτική απασχόλησης για τις γυναίκες, Ευρωπαϊκή πολιτική απασχόλησης για τις γυναίκες, Ισότητα Αμοιβών, Δομές Στήριξης Γυναικείας Απασχόλησης.

Ενέργεια 6

Ανάπτυξη Κοινωνικών δεξιοτήτων

Στόχος ήταν η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων θεμελιακού χαρακτήρα όπως η κοινωνική αυτοπεποίθηση, η προσαρμοστικότητα και ο αναπροσανατολισμός του ατόμου στις απαιτήσεις του σύγχρονου κοινωνικό-οικονομικού γίνεσθαι, η επικοινωνία και η συνεργατική αντίληψη, η δυνατότητα συλλογικής εργασίας και η ανάληψη πρωτοβουλίας με ταυτόχρονη ανάληψη του αντίστοιχου κινδύνου ώστε να επιτευχθεί η ενεργή συμμετοχή των ωφελούμενων στην κοινωνία της γνώσης και των πληροφοριών.

Ειδικότερα, η εφαρμογή της ενέργειας βοήθησε τους ωφελούμενους, ώστε:

Να διευρύνουν τη δυνατότητα επικοινωνίας τους με άλλους ανθρώπους.

Να διαθέτουν συνεχή και απρόσκοπτη πρόσβαση σε πληροφόρηση για τις κοινωνικές και δημόσιες υποθέσεις

Να αποκτήσουν τη δυνατότητα προσφυγής σε μηχανισμούς ή πρόσωπα για απαιτούμενη βοήθεια.

Η ενέργεια αυτή περιλάμβανε τις Ενότητες:

Βασικές διαδικασίες κοινωνικοποίησης ατόμων
Στρατηγικές ατομικής και ομαδικής επικοινωνίας
Δομή κοινωνικής οργάνωσης
Υπηρεσίες και Φορείς Κοινωνικών Υπηρεσιών
Ο ρόλος των Κοινωνικών Υπηρεσιών και τρόπος αξιοποίησης

Ενέργεια 7

Ενδυνάμωση

Οι συνεδρίες για την ενέργεια αυτή στόχευαν:

- Στην ανάπτυξη προσωπικής αυτοπεποίθησης ιδιαίτερα ως προς τα δυνατά χαρακτηριστικά που συνδέονται άμεσα με τις επαγγελματικές δεξιότητες
- Στην ανάπτυξη εσωτερικής πίστης και προσωπικών κινήτρων για ένταση των προσπαθειών ένταξης στην αγορά εργασίας

Μέσα για την επίτευξη αυτών των στόχων ήταν:

- Οι τεχνικές αυτοανάδειξης των δυνατών προσωπικών σημείων
- Οι τεχνικές γενικότερης ανάπτυξης της Αυτογνωσίας
- Οι τεχνικές Λήψης Απόφασης με μείωση των ρίσκων.

Ενέργεια 8

Διαδικασίες Ένταξης & Παρακολούθηση των ωφελούμενων (follow up)

Αναπτύχθηκε δραστηριότητα των συμβούλων και του κάθε ωφελούμενου από κοινού για επιλογή των δράσεων του παρόντος σχεδίου στις οποίες εντάχθηκαν μετά τη συμβουλευτική και έγιναν το σύνολο των βασικών ενεργειών για την ένταξη (επαφή με την επιχείρηση, τον ΟΑΕΔ κλπ και δημιουργία όλων των φακέλων ένταξης αν πρόκειται για δράσεις απασχόλησης, επαφή με το φορέα ΣΥΥ ή το ΚΕΚ αν πρόκειται για συνοδευτικές δράσεις ή κατάρτιση κ.ο.κ.).

Μετά την ένταξη των ωφελούμενων στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης ακολούθησε η παρακολούθησή (follow up) τους προκειμένου α) να ανατροφοδοτηθεί το στέλεχος που παρείχε τη συμβουλευτική με τα αποτελέσματα που είχε η παρέμβαση του β) να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα και η ποιότητα της συνεργασίας των προσφερόμενων υπηρεσιών και γ) να υποστηριχθεί ο ωφελούμενος στη διατήρηση της αποκτηθείσας θέσης εργασίας ή της επιχείρησής του, εάν κάτι τέτοιο κρινόταν αναγκαίο.

Η παρακολούθηση των ωφελούμενων βασίστηκε σε αναφορές προόδου στις οποίες αναλύθηκαν οι τυχόν δυσκολίες της εργασιακής πορείας τους καθώς και αποτελεσματικότητα

των ενεργειών της συμβουλευτικής υποστήριξης.

Η παρακολούθηση αυτή έγινε:

- Με προσωπικές επαφές των στελεχών της Συμβουλευτικής με τους ωφελούμενους
- Με προσωπικές επαφές των στελεχών της Συμβουλευτικής με τους εργοδότες, τους φορείς παροχής κατάρτισης ή ΣΥΥ.
- Με την συμπλήρωση ερωτηματολογίου το οποίο κατέγραφε την πορεία του ωφελουμένου.

Με το ερωτηματολόγιο αυτό μετρούνταν:

- Η αποτελεσματικότητα του σχεδίου δράσης.
- Ο βαθμός ικανοποίησης του ωφελουμένου.
- Ο βαθμός ικανοποίησης του εργοδότη.
- Ο χρόνος διατήρησης της θέσης εργασίας στην οποία προωθήθηκε ο άνεργος.
- Η συνάφεια της θέσης εργασίας με τις σπουδές ή το θέμα κατάρτισης.

Στη φάση αυτή επίσης έγινε:

- Ενημέρωση του νέου εργασιακού περιβάλλοντος για τις ιδιαιτερότητες (πολιτισμικές, κοινωνικές, ιδεολογικές,) των μελών της ομάδας – στόχου.
- Παρέμβαση στον εργοδότη για την κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων του ωφελουμένου
- Παρέμβαση στην ομάδα των εργοδοτών και εργαζομένων για την αποδοχή των νέων εργαζομένων, μελών της ομάδας στόχου.

2. Δικτύωση

Μέσω της δικτύωσης επιχειρήθηκε να δημιουργηθεί ένας νέος συμπληρωματικός μηχανισμός δράσης για την Τοπική Απασχόληση.

Η δικτύωση περιλάμβανε:

- Τη δημιουργία, ανά βασική περιοχή του νομού, δικτύων μεταξύ των ωφελουμένων με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών κλπ για τις διαδικασίες και τις μορφές, για τις δυσκολίες, εμπόδια και επιτυχημένες πρακτικές στις προσπάθειες πρόσβασης στην απασχόληση. Υπεύθυνοι για τη δημιουργία αυτών των δικτύων ήταν οι Δήμοι Απεραντίων και Φραγγίστας.
- Τη δημιουργία ηλεκτρονικού φόρουμ των ωφελουμένων και των επιμέρους δικτύων τους για τον ίδιο σκοπό. Υπεύθυνος το ΗΚΕ Τουριστικός Ερμής
- Τη δημιουργία δικτύου των αυτοαπασχολούμενων με σκοπό την επίτευξη οικονομιών κλίμακας. Υπεύθυνοι για τις αντίστοιχες περιοχές τους οι Δήμοι Απεραντίων και Φραγγίστας.
- Τη δημιουργία ηλεκτρονικού φόρουμ και ιστοσελίδων των αυτοαπασχολούμενων. Υπεύθυνος το ΗΚΕ Τουριστικός Ερμής

Το συντονισμό των προαναφερόμενων φυσικών δικτύων σε νομαρχιακό επίπεδο και επαφή και συνεργασία τους με άλλα δίκτυα που δραστηριοποιούνται άμεσα ή έμμεσα με την υποστήριξη της απασχόλησης, επιχειρηματικότητας, κοινωνικής ενσωμάτωσης κλπ. Υπεύθυνος φορέας ο Δήμος Καρπενησίου.

Τα αναφερόμενα δίκτυα λειτούργησαν με συναντήσεις-φυσικές και ηλεκτρονικές-με ειδικά εργαστήρια ανά ομάδα ωφελουμένων με κοινά ενδιαφέροντα και επιδιώξεις, με «ημέρες προβολής των καλών πρακτικών» και άλλες μορφές που και τα ίδια επέλεξαν.

3. Δημοσιότητα - Ευαισθητοποίηση

Στόχος των ενεργειών δημοσιότητας-ευαισθητοποίησης ήταν να ενεργοποιήσουν τον κοινωνικό ιστό και να συμβάλλουν στη μείωση των κοινωνικών προκαταλήψεων και διακρίσεων.

Οι δράσεις δημοσιότητας – ευαισθητοποίησης προέβλεπαν τα εξής:

1. Σχεδιασμό ενημερωτικών εντύπων για τους στόχους και τις δράσεις του σχεδίου και για τον τρόπο αξιοποίησής τους από τις τοπικές κοινωνίες, τα οποία διακινήθηκαν στους χώρους και περιοχές συγκέντρωσης των πληθυσμών των ομάδων στόχου.
2. Σχεδιασμό ραδιοτηλεοπτικών μηνυμάτων, εκπομπών κλπ με ανάλογο περιεχόμενο τα οποία επιδιώχθηκε να «παίξουν» στο σύνολο των μέσων ενημέρωσης σε επίπεδο νομού.
3. Οργάνωση προγράμματος επισκέψεων για παρουσίαση του σχεδίου σε τοπικούς φορείς που τους αφορούσε άμεσα ή έμμεσα το σχέδιο, καθώς και σε στελέχη οργανισμών και φορέων που ασχολούνταν άμεσα ή έμμεσα με τις υποθέσεις των ομάδων στόχου.
4. Οργάνωση ημερίδων, για την παρουσίαση των στόχων, ενεργειών και αποτελεσμάτων του προγράμματος.
5. Διαμόρφωση site με την αναλυτική παρουσίαση του προγράμματος.

4. Κατάρτιση

Έγινε κατάρτιση 60 ατόμων εκ των ωφελουμένων για ειδικεύσεις σε συγκεκριμένους από τους επιλεγμένους τομείς που παρείχαν δυνατότητες ποιοτικών θέσεων εργασίας. Ειδικότερα η κατάρτιση αφορούσε:

- α) Εκπαίδευση στην οργάνωση και παροχή υπηρεσιών στην Ψηφιακή Οικονομία – 1 πρόγραμμα 250 ωρών για 20 καταρτιζόμενους.
- β) Εκπαίδευση στις υπηρεσίες τουρισμού σε συνδυασμό με την ανάδειξη της τοπικής

ταυτότητας - 1 πρόγραμμα 250 ωρών για 25 άτομα.

γ) Εκπαίδευση ανέργων για τη Στελέχωση, Οργάνωση Μονάδων και Υπηρεσιών Κοινωνικής Οικονομίας -1 πρόγραμμα 250 ωρών για 15 άτομα.

Και τα τρία προγράμματα που προκήρυξε ο Δήμος Καρπενησίου

Ανάδοχοι των αναφερόμενων προγραμμάτων κατάρτισης ήταν **πιστοποιημένα ΚΕΚ**. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ήταν **προτιμητέο** να γίνουν σε συνεργασία με τους κατάλληλους εκ των μελών της ΟΣΦ φορείς που εκπροσωπούσαν τον ανάλογο κλάδο (π.χ. τα προγράμματα για τον τουρισμό με τη συνεργασία της Ένωσης Ξενοδόχων, το πρόγραμμα για την ψηφιακή οικονομία με τη συνεργασία του Ηλεκτρονικού Κέντρου Εμπορίου Τουρισμού Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας κλπ). Οι εν λόγω φορείς ήταν **επιδικώμενο** να μετέχουν στις επιτροπές επιλογής των καταρτιζομένων, στην επιτροπή παρακολούθησης και αξιολόγησης κλπ.

Στα πλαίσια αυτά και μεταξύ άλλων έπρεπε να υλοποιήσουν τις ώρες θεωρίας σε πιστοποιημένες δομές και τις ώρες πρακτικής σε κατάλληλες επιχειρήσεις. Στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο όλων των προγραμμάτων έπρεπε να περιλαμβάνονται και ενότητες σχετικές με την Υγιεινή και Ασφάλεια Εργασίας, την Εύρεση Εργασίας, την Ισότητα και τη δια βίου Εκπαίδευση με τη χρήση και συστημάτων τηλεκπαίδευσης.

5. Σ.Υ.Υ. (Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες)

Το σχέδιο προέβλεπε την παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών σε 15 άτομα από τις πιο ευπαθείς ομάδες, που χρειάζονταν επιπλέον στήριξη προκειμένου να ακολουθήσουν αποτελεσματικά τις διαδικασίες εργασιακής ένταξης.

Για την υποστήριξη των ατόμων αυτών σχεδιάσθηκε δέσμη ενεργειών, που συνέβαλλαν στην ενδυνάμωση και την εμπύχωση τους, καθώς και την ενεργοποίηση και ευαισθητοποίηση όλου του κοινωνικού συνόλου.

Οι ενέργειες χωρίζονται σε δύο κατηγορίες.

A. ενέργειες που βοήθησαν την ενδυνάμωση και εμπύχωση των ατόμων.

B. ενέργειες που στόχευαν στην ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση του κοινωνικού συνόλου.

Στα πλαίσια αυτά έγιναν τα εξής βήματα-ενέργειες:

- Ατομική Ψυχοκοινωνική Στήριξη
- Οικογενειακή Συμβουλευτική Στήριξη
- Ανάπτυξη ομαδικού πνεύματος
- Νομική Στήριξη
- Τεχνολογική προσέγγιση (προσέγγιση της ανάγκης, δυνατότητας και λειτουργικότητας χρήσης των νέων τεχνολογιών)
- Υπηρεσίες παρακολούθησης μετά τα πέρας παροχής των συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών (follow up).

Χρησιμοποιήθηκαν κυρίως οι Ατομικές συνεδρίες και δευτερευόντως οι Ομαδικές. Η πορεία των επωφελομένων των Σ.Υ.Υ ξεκινούσε με την παραπομπή τους από τη Σύμβουλο της συμβουλευτικής παρακολούθησης ή από το τοπικό ΚΠΑ.

Η επιστημονική ομάδα του ΦΠΣΥΥ (Φορέας Παροχής ΣΥΥ) επεξεργάζεται τα στοιχεία που σχετίζονται με το αίτημα και αναθέτει σε στέλεχος ΣΥΥ / σύμβουλο τη συνέχιση της συνεργασίας με τον εξυπηρετούμενο.

Το στέλεχος ΣΥΥ (σύμβουλος) διερευνά τις ανάγκες του επωφελομένου και καταρτίζει μαζί του το Ατομικό Σχέδιο Ανάπτυξης, το οποίο αφορά σε: σκοπούς / στόχους της παρέμβασης χρονικές παραμέτρους της υποστήριξης (έναρξη, λήξη, συχνότητα και διάρκεια συνεδριών) μεθοδολογία και μέσα που θα χρησιμοποιηθούν αλληλουχία ενεργειών διαδικασία αξιολόγησης και παρακολούθησης της παρέμβασης και των αποτελεσμάτων της.

Οι ΣΥΥ προκηρύχθηκαν από τους Δήμους Φραγκίστας και Απεραντίων και υλοποιήθηκαν από φορείς σύμφωνα με την υπ. Αριθμ. 112810-18/06/2002 ΚΥΑ για το «Σύστημα Διαχείρισης, παρακολούθησης, Αξιολόγησης και Ελέγχου Ενεργειών Παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών».

6. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Δημιουργήθηκαν συνολικά 60 θέσεις σ' όλο το νομό. Ως προς τις μορφές απασχόλησης η κατανομή είναι η εξής:

- δημιουργία 14 νέων θέσεων απασχόλησης
- ένταξη σε στάδιο επαγγελματικής εμπειρίας (STAGE) 23 ανέργων
- ένταξη σε νέες μορφές απασχόλησης 8 ανέργων
- δημιουργία 15 νέων θέσεων αυταπασχόλησης

Το σύνολο της δράσης της απασχόλησης υλοποιήθηκε από τον ΟΑΕΔ.

Οι δράσεις της Απασχόλησης που οδήγησαν κάποιες δεκάδες ωφελουμένων σε εργασιακή ένταξη συνδέονται με την πιο ζωτική ανάγκη των πληθυσμών και περιοχών στόχου. Όπως τονίζεται και στην απόφαση της Ε.Ε. σχετικά με την Τοπική Δράση για την Απασχόληση (σελ. 27) «η απασχόληση παρέχει την ιδανική διέξοδο από τον κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια».

ΤΡΟΠΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Για τις δράσεις επιδότησης της απασχόλησης, της αυτοαπασχόλησης, και της απόκτησης εργασιακής εμπειρίας τελικός δικαιούχος ήταν ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ). Στην Ομάδα Συνεργαζόμενων Φορέων θεωρείται δεδομένη η συμμετοχή του ΟΑΕΔ ως τελικού δικαιούχου, μετά την έγκριση του σχεδίου, ενώ δεν απαιτείται εκ μέρους του η συνυπογραφή του κοινοπρακτικού συμφωνητικού, αλλά αρκεί η έγγραφη υποστήριξη

του Σχεδίου ,που έχει ήδη συμβεί. Οι ανάδοχοι των επιμέρους δράσεων προώθησης στην απασχόληση, προσδιορίζονται ως εξής :

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑΔΟΧΟΙ

Επιδότηση της απασχόλησης Επιχειρήσεις όλων των τομέων

Επιδότηση της αυτοαπασχόλησης Άνεργοι

Επιδότηση απόκτησης εργασιακής εμπειρίας Επιχειρήσεις όλων των τομέων

Νέες μορφές απασχόλησης Αναμένεται σχετική εγκύκλιος από Υπ. Εργασίας

Οι δράσεις της Απασχόλησης αποτελούν τον κατ' εξοχή μοχλό για την κοινωνική ενσωμάτωση των μειονεκτουσών ομάδων.

Η υλοποίηση των προγραμμάτων επιδότησης της απασχόλησης, της αυτοαπασχόλησης και της απόκτησης εργασιακής εμπειρίας, θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τους όρους που περιγράφονται σε σχετικές Αποφάσεις του Υπ. Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με την εξειδίκευση που περιγράφεται για τους τομείς παρέμβασης και τις ομάδες στόχου, του προτεινόμενου σχεδίου ολοκληρωμένης παρέμβασης.

ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν.Θ.Ε ΕΚΟ

Στόχος είναι η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για ανέργους που εντάσσονται στις ευπαθείς ομάδες. Η επιλογή των επιχειρήσεων για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης θα βασιστεί:

στην πρόταση των επιχειρήσεων για δημιουργία θέσεων απασχόλησης στους τομείς που εξειδικεύτηκαν οι άνεργοι και σε πλαίσιο κριτηρίων σύμφωνα με τα οποία θα λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση απασχόλησης των επιχειρήσεων, η αναπτυξιακή τους δυναμική, η αποτελεσματικότητα ανάλογων παρεμβάσεων στο παρελθόν καθώς και η βιωσιμότητα της επιδοτούμενης θέσης εργασίας.

Όροι επιδότησης

Κάθε θέση επιδοτείται με 20€/ημέρα για 450 ημέρες

Οι επιχειρήσεις που δύναται να επιχορηγηθούν θα πρέπει:

- να μην έχουν μειώσει προσωπικό, ή από απόλυση ή από οικειοθελή αποχώρηση, στη χρονική διάρκεια των έξι (6) μηνών που προηγείται της ημερομηνίας υποβολής αίτησης και μέχρι την υπαγωγή τους στο πρόγραμμα.
- να λειτουργούν για χρονική διάρκεια τουλάχιστον ενός έτους έως την ημερομηνία υποβολής της αίτησής τους για συμμετοχή στο πρόγραμμα.
- να έχουν φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα.

Όσον αφορά τους ανέργους, θα πρέπει, εκτός των κριτηρίων που έχουν ήδη αναφερθεί σε προηγούμενη ενότητα : να έχουν την ιδιότητα του άνεργου (άρθρο 2 του Ν. 1545/85) και να διαθέτουν δελτίο ανεργίας σε ισχύ, τουλάχιστον ένα μήνα πριν την πρόσληψή τους από τις επιχειρήσεις να έχουν την ελληνική υπηκοότητα ή την υπηκοότητα άλλου κράτους μέλους της

Ε.Ε. ή να είναι ομογενείς που έχουν δικαίωμα διαμονής και απασχόλησης στη χώρα μας. να έχουν προταθεί για δράσεις απασχόλησης ύστερα από τη διαδικασία εξατομικευμένης προσέγγισης από τις Υπηρεσίες Απασχόλησης του ΟΑΕΔ καθώς και να έχουν συμμετάσχει σε δράσεις Συμβουλευτικής στο πλαίσιο της συγκεκριμένης Ολοκληρωμένης Παρέμβασης.

ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΝΕΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΕΚΟ

Στόχος είναι η επιχορήγηση ανέργων ηλικίας 18-60 ετών για να δημιουργήσουν τη δική τους μικρή επιχείρηση, στους επιλεγμένους κατά κύριο λόγο τομείς. Το ποσό της επιχορήγησης ανά άνεργο ορίζεται στις 10.000 €.

Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος οι νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες θα μπορούν να συμμετέχουν σε συνεδρίες στα πλαίσια της Συμβουλευτικής.

ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ – STAGE

Σκοπός του προγράμματος είναι η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και δεξιοτήτων που δίνουν περισσότερες ευκαιρίες για ένταξη στην αγορά εργασίας, στους επιλεγμένους κατά κύριο λόγο τομείς. Αφορά άνεργους απόφοιτους μεταδευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέχρι 30 ετών. Οι εν λόγω ωφελούμενοι θα επιδιωχθεί μετά το τέλος του σταδίου να ενταχθούν σε κανονικές θέσεις απασχόλησης και αυταπασχόλησης.

Όροι επιδότησης:

- 1) Κάθε θέση επιδοτείται με 23 €/ημέρα για 198 ημέρες. Κατά το διάστημα αυτό, η απόλυση προσωπικού από την επιχείρηση χωρίς αντικατάσταση εντός 30 ημερολογιακών ημερών συνεπάγεται τη διακοπή του προγράμματος.
- 2) Οι επιχειρήσεις που δύναται να επιχορηγηθούν θα πρέπει: να μην έχουν μειώσει προσωπικό, ή από απόλυση ή από οικειοθελή αποχώρηση, στη χρονική διάρκεια των έξι (6) μηνών που προηγείται της ημερομηνίας υποβολής αίτησης και μέχρι την υπαγωγή τους στο πρόγραμμα.
- 3) Να λειτουργούν για χρονική διάρκεια τουλάχιστον ενός έτους έως την ημερομηνία υποβολής της αίτησής τους για συμμετοχή στο πρόγραμμα.
- 4) Να έχουν φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα.

ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Για τις νέες Μορφές Απασχόλησης θα υπάρξουν ειδικές Υπουργικές Αποφάσεις που θα ορίζουν διαδικασίες και πλαίσιο υλοποίησής τους.

2.1.2. Παράγραφος β : Ομάδα Συνεργαζόμενων Φορέων

ΟΣΦ «ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΤΑΙΡΟΥ	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ & FAX	ΔΡΑΣΗ
Δήμος Καρπενησίου	Ο.Τ.Α	Καρπενήσι	22370 21012-4 22370 25524	ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
Δήμος Απεραντίων	Ο.Τ.Α	Γρανίτσα	22370-61203 22370-61203	ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
Δήμος Φραγκίστας	Ο.Τ.Α	Κερασοχώρι	22370-95296 22370-95403	ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΣΥΥ
Δήμος Δομνίστας	Ο.Τ.Α	Κρίκελλο	22370 71266 22370 71266	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Δήμος Αγραφών	Ο.Τ.Α	Άγραφα	22370-93276 22370-93332	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Δήμος Ασπροποτάμου	Ο.Τ.Α	Ραπτόπουλο	22370-97216 22370-97030	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Δήμος Ποταμιάς	Ο.Τ.Α	Μεγάλο Χωριό	22370-41234 22370-41561	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Δήμος Κτημενίων	Ο.Τ.Α	Αγια Τριάδα	22370-96208 22370-96080	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Ένωση Ξενοδόχων Καρπενησίου	Επαγγελματικό Σωματείο	Καρπενήσι	22370 80400 22370 80400	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Εμπορικό Επιμελητήριο Ευρυτανίας	Επαγγελματικό Σωματείο	Καρπενήσι	22370 80036 22370 80036	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Εμπορικός Σύλλογος Καρπενησίου	Επαγγελματικό Σωματείο	Καρπενήσι	22370 80036 22370 80036	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Σύλλογος Επαγγελματιών Βιοτεχνών	Επαγγελματικό Σωματείο	Καρπενήσι	22370 80036	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Ευρυτανίας	Συνδικαλιστικός Οργανισμός	Καρπενήσι	22370 22500	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Οικολογική Ομάδα Καρπενησίου	Μ.Κ.Ο	Καρπενήσι	22370 24310 22370 22752	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Ένωση Δασικών Αγροτικών Συνεταιρισμών Ευρυτανίας	Επαγγελματικό Σωματείο	Καρπενήσι	22370 22282	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ
Η.Κ.Ε. Τουριστικός Ερμής	Αστική Μη Κερδοσκοπική	Χαλκίδα	22210 61197 22210 61198	ΔΙΚΤΥΩΣΗ
Κ.Ε.Κ. ACME Εκπαιδευτική	Αστική Μη Κερδοσκοπική	Χαλκίδα	22210 84383 22210 23103	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

3.1. Κεφάλαιο Β : Ολοκληρωμένες Δράσεις Αστικής Ανάπτυξης

Το επιχειρησιακό σχέδιο "Ολοκληρωμένες Δράσεις Αστικής Ανάπτυξης για την περιοχή του παλιού παραδοσιακού Καρπενησίου του δήμου Καρπενησίου του νομού Ευρυτανίας" ήταν ενταγμένο στον άξονα 3 "Βασικές κοινωνικές υποδομές ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των αστικών κέντρων" και στα μέτρα 6 "Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας" και μέτρο 7 "Παρεμβάσεις ανάπτυξης ανθρωπίνου δυναμικού" με προϋπολογισμούς αντίστοιχα 2.295.423,38 ευρώ 1.204.677,62 με χρηματοδότηση 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και 25% από Εθνικούς Πόρους έκαστο Η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει το παλιό ιστορικό και ορεινό Καρπενήσι. Εξαιρείται ο κεντρικός εμπορικός πυρήνας της παλιάς πόλης τον οποίο περικλείουν οι ιστορικές γειτονιές κυρίως βόρεια και ανατολικά.

Στόχοι της ολοκληρωμένης παρέμβασης ήταν:

- Αναβάθμιση και ανάπτυξη τεχνικών, κοινωνικών και ειδικών υποδομών, Αναβάθμιση και εξυγίανση του κοινόχρηστου αστικού χώρου
- Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών Ανθρωπίνου Δυναμικού
- Ανάπτυξη Ικανοτήτων και Δεξιοτήτων Ανέργων Πολιτών και Αυτοαπασχολούμενων Επιχειρηματιών
- Προώθηση Απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης Παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών

3.1.1. Παράγραφος α : Οι Δράσεις

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

1. Στεγασμένη λαϊκή αγορά

Περιγραφή

Το σύνθετο έργο αφορά καταρχάς στη κατασκευή στεγασμένης Λαϊκής Αγοράς σε χώρο δίπλα στο χείμαρρο Κλαρωτό. Το έργο αφορά επίσης τη δημιουργία χώρου στάθμευσης την διαμόρφωση κοινόχρηστου χώρου και χώρου πρασίνου σε συνδυασμό με την ενοποίηση των όχθων Κλαρωτού. Στο φυτικό αντικείμενο του έργου περιλαμβάνονται οι δομικές κτιριακές εγκαταστάσεις, οι ηλεκτρομηχανολογικές τους εγκαταστάσεις, οι διαμορφώσεις των ελευθέρων χώρων με τις απαιτούμενες υποδομές (ηλεκτροφωτισμού ,ύδρευσης ,άρδευσης , αποχέτευσης) και τις φυτεύσεις, καθώς και τις προσβάσεις. Το έργο επίσης περιλαμβάνει την πλήρη τεχνική μελέτη κτιριακών εγκαταστάσεων και ελευθέρων χώρων (αρχιτεκτονική, στατική, ηλεκτρομηχανολογικές, τεύχη δημοπράτησης).

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

- 1) Το έργο καταρχάς επιλύει το χρόνιο πρόβλημα της στέγασης της λαϊκής αγοράς μετατρέποντας τον τωρινό υποβαθμισμένο χαρακτήρα της σε ένα νέο σημείο έλξης της πόλης.
- 2) Συμβάλλει στην αντιμετώπιση του προβλήματος έλλειψης θέσεων στάθμευσης στην περιοχή παρέμβασης αφού παράλληλα με τις ανάγκες λειτουργίας της αγοράς εξυπηρετούνται και οι ανάγκες της περιοχής ιδιαίτερα τις ώρες που δεν λειτουργεί ή αγορά.
- 3) Προβλέπεται η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου και δημιουργία νέας σύνδεσης με την άλλη όχθη με συνέπεια την ύπαρξη ενός σημαντικού ελεύθερου χώρου με ζώνες νέου αστικού πρασίνου.
- 4) Αναμορφώνεται μια σημαντική σε μέγεθος οικοδομική έκταση σε μια κρίσιμη πολεοδομικά περιοχή δίπλα στο χείμαρρο. Η νέα όψη του ακινήτου δεν θα αφορά μόνο το ίδιο αλλά θα αναβαθμίσει το αστικό περιβάλλον στη στην γειτονική παρόχθια ζώνη και όλη την γειτονιά.

Άμεσα ωφελούμενοι

Άμεσα ωφελούμενοι της στεγασμένης λαϊκής αγοράς είναι όλοι οι κάτοικοι του Καρπενησίου καθώς και οι παραγωγοί και οι έμποροι της λαϊκής αγοράς. Ιδιαίτερο άμεσο όφελος έχουν επίσης οι κάτοικοι και εργαζόμενοι της γειτονιάς λόγω της δημιουργίας θέσεων στάθμευσης, χώρου πρασίνου και αναβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος.

Για τους ίδιους λόγους ωφελούνται και οι ιδιοκτήτες ακινήτων στο άμεσο περιβάλλον της αγοράς.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Έμμεσα ωφελούνται οι κάτοικοι της περιοχής όπου σήμερα λειτουργεί η υπαίθρια αγορά λόγω μείωσης της ενόχλησης, καθώς και όλοι οι κάτοικοι του Καρπενησίου και της ευρύτερης περιοχής λόγω της αναβάθμισης της πόλης στο ρόλο της σαν νομαρχιακό κέντρο.

2. Αντικατάσταση τμημάτων δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης στη Λαγκαδιά την Αγ.Παρασκευή και το Παλιορούτι

Περιγραφή

Η πράξη αυτή αφορά στην αντικατάσταση των πεπαλαιωμένων τμημάτων των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης στα δίκτυα δρόμων τα οποία αναπλάθονται στα πλαίσια του Σχεδίου στις γειτονίες Λαγκαδιά, Αγ. Παρασκευή, Παλιορούτι. Επίσης περιλαμβάνονται τα τμήματα των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης τα οποία απαιτούνται στις διανοίξεις δρόμων. Αναλυτικά αφορά στους παρακάτω δρόμους: Μεγάλου Αλεξάνδρου, Παπαφλέσσα, Καραστάθη, Γορδίου, Αγ. Παρασκευής, Ιατρίδου, Θερμοπυλών, Ηρακλέους και ανώνυμη οδό. Περιλαμβάνονται και τμήματα δικτύων στις παρόδους και τα σκαλιά. Τα έργα ύδρευσης θα γίνουν σε συνολικό μήκος δικτύου 2,5 χμ. περίπου, ενώ τα έργα αποχέτευσης σε συνολικό μήκος 2,0 χμ. περίπου. Σε ότι αφορά τις εργασίες περιλαμβάνονται οι εκσκαφές και η κατασκευή των δικτύων. Οι κατασκευές των τελικών επιφανειών δεν περιλαμβάνονται.

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Στις νέες διανοίξεις δρόμων επιβάλλεται η κατασκευή των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης για να μπορούν να αναπτυχθούν οικιστικά τα οικόπεδα σε σύγχρονες συνθήκες. Λόγοι δημόσιας υγιεινής και περιβάλλοντος επιβάλλουν εδώ την κατασκευή των δικτύων. Η αντικατάσταση των υφισταμένων τμημάτων των δικτύων απαιτείται ενόψει των αναπλάσεων των κοινόχρηστων χώρων λόγω παλαιότητας. Μεταγενέστερη αντικατάσταση θα έχει πολλαπλάσιο κόστος και διπλή ταλαιπωρία των κατοίκων. Επίσης αντιμετωπίζεται το σημαντικό πρόβλημα απώλειας νερού για λόγους περιβαλλοντικούς και οικονομικούς.

Άμεσα / Έμμεσα Ωφελούμενοι

Οι κύριοι άμεσα ωφελούμενοι είναι οι κάτοικοι και ιδιοκτήτες των ακινήτων στους δρόμους στους οποίους τοποθετούνται τα νέα δίκτυα. Άμεσα θα ωφεληθούν επίσης όλοι οι κάτοικοι καταναλωτές νερού επειδή η μείωση των απωλειών νερού θα επιφέρει μείωση της επιβάρυνσής τους.

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

1. Διαμόρφωση χώρων πρασίνου στο ΟΤ 19 και ΟΤ 74

Περιγραφή

Η πράξη αφορά

α) Τη διαμόρφωση ενός μικρού χώρου πρασίνου στο οικοδομικό Τετράγωνο 19, συνολικής έκτασης 125 τ.μ. Το έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες αποξηλώσεις και χωματουργικές εργασίες, τις απαιτούμενες υποδομές της διαμόρφωσης για την εγκατάσταση ηλεκτροφωτισμού, ύδρευσης και άρδευσης. Επιπλέον, προβλέπονται πλακοστρώσεις και εμπλουτισμός του αστικού εξοπλισμού με παγκάκια, φωτιστικά, καλαθάκια κλπ., όπως και νέες φυτεύσεις.

β) Την απόκτηση της κυριότητας (αγορά από ιδιώτη) της έκτασης που καλύπτει το οικοδομικό Τετράγωνο 74 και εν συνεχεία στη διαμόρφωσή της σε οργανωμένο χώρο πρασίνου (συνολική έκταση 200 τ.μ. περίπου). Το κατασκευαστικό έργο αφορά στις προεργασίες (αποξηλώσεις και χωματουργικές διαμορφώσεις), στις υποδομές για την λειτουργία του χώρου πρασίνου (ηλεκτροφωτισμού, ύδρευσης και άρδευσης), στις τελικές επιστρώσεις και στον αναγκαίο εξοπλισμό. Βασικό στοιχείο του έργου είναι οι φυτεύσεις υψηλού και χαμηλού πράσινου.

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Οι μικροί αυτοί χώροι πρασίνου αποτελούν για την άμεση γειτονιά μια σημαντική συμβολή στην μείωση του ελλείμματος πρασίνου σε κοινόχρηστους χώρους. Ένας κατάλληλα σχεδιασμένος χώρος πρασίνου θα καλύψει την ανάγκη για την δημιουργία ενός τοπικού σημείου συνάντησης για τα μικρά παιδιά της γειτονιάς με τους γονείς τους καθώς και τους ηλικιωμένους. Οι διαμορφώσεις αυτές θα αποτελέσουν και στοιχείο αναβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος γενικότερα. Το μέγεθος της πράξης προκύπτει από τα δεδομένα του υφιστάμενου χώρου. Το κόστος της είναι περιορισμένο λόγω της φύσης των εργασιών οι οποίες επικεντρώνονται στις φυτεύσεις.

Άμεσα ωφελούμενοι

Από τους νέους χώρους πρασίνου ωφελούνται όλοι οι κάτοικοι της άμεσης γειτονιάς. Ιδιαίτερο όφελος εκτιμάται ότι θα έχουν τα παιδιά και οι οικογένειες τους καθώς και οι ηλικιωμένοι για τους οποίους μπορεί να αποτελεί ένα αξιόλογο στοιχείο της καθημερινότητας τους.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Έμμεσα ωφελούμενοι είναι οι ιδιοκτήτες των γειτονικών ακινήτων, λόγω της βελτίωσης αφενός των δυνατοτήτων αναψυχής και αφετέρου της αισθητικής της γειτονιάς.

2. Δίκτυο δρόμων ήπιας κυκλοφορίας και σκαλών στην Λαγκαδιά

Περιγραφή

Το έργο αφορά στην ανάπλαση των οδών Μεγάλου Αλεξάνδρου, Παπαφλέσσα, Καραστάθη και τμήματος της οδού Γορδίου σε δρόμους ήπιας κυκλοφορίας. Επίσης περιλαμβάνει την ανάπλαση των σκαλών της περιοχής και των παρόδων των αναφερόμενων δρόμων. Θα εγκατασταθεί δίκτυο ηλεκτροφωτισμού. Οι σημερινές πρόχειρες τελικές επιφάνειες θα αποξηλωθούν. Οι νέες τελικές επιφάνειες θα περιλαμβάνουν διάφορα υλικά ανάλογα τις λειτουργικές απαιτήσεις και με στόχο την αισθητική αναβάθμιση ενός παραδοσιακού και ιστορικού οικισμού. Οι σκάλες θα διαμορφωθούν κυρίως με φυσικές πλάκες. Το έργο περιλαμβάνει τον πλήρη αστικό εξοπλισμό με φωτιστικά, καλαθάκια, σήμανση κλπ.. Επίσης περιλαμβάνονται φυτεύσεις και ειδικά στοιχεία κοινόχρηστων χώρων όπως βρίσεις, κτιστά καθιστικά κ.α.. Όπου απαιτείται θα εκτελεστούν εργασίες μετατόπισης δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ: ΔΕΗ, ΟΤΕ).

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Η ανάπλαση του δικτύου των δρόμων και σκαλών της Λαγκαδιάς σχετίζεται με αρκετά στοιχεία τα οποία έχουν οδηγήσει στην συνολική υποβάθμιση της περιοχής. Κατ' αρχάς, αντιμετωπίζει την αισθητική υποβάθμιση του αστικού χώρου. Στη συνέχεια, συμβάλλει στην ρύθμιση της στάθμευσης και στην οργάνωση της κυκλοφορίας με προτεραιότητα στον Πεζό και αναβαθμίζει τους κοινόχρηστους χώρους λειτουργικά. Επίσης, προσθέτει στοιχεία φύτευσης για να συμβάλλει στην μείωση του απόλυτου ελλείμματος πρασίνου στην περιοχή και προσδίδει ελκυστικότητα για τις χρήσεις κατοικίας και τουρισμού. Η πράξη αφορά στους υφιστάμενους κοινόχρηστους χώρους στο κεντρικό και ορεινό τμήμα της Λαγκαδιάς. Η έκταση του δικτύου είναι σημαντική αλλά απαιτείται για να οδηγήσει σε μια συνολική αναβάθμιση της εικόνας της παλιάς αυτής γειτονιάς.

Άμεσα ωφελούμενοι

Άμεσα ωφελούνται από την πράξη αυτή όλοι οι κάτοικοι των δρόμων οι οποίοι αναπλάθονται, όπως επίσης οι ιδιοκτήτες των αντίστοιχων ακινήτων. Άμεσο όφελος θα έχουν επίσης οι επισκέπτες του Καρπενησίου οι οποίοι κερδίζουν μια νέα δραστηριότητα: τις διαδρομές στις παλιές γειτονιές της πόλης. Οι επαγγελματίες του τουριστικού τομέα αποκτούν την δυνατότητα να αξιοποιούν με ιδιωτικές πρωτοβουλίες την αναβάθμιση του κοινόχρηστου

χώρου μιας γειτονιάς με πολλά θετικά στοιχεία: παραδοσιακό ύφος, πολύ αξιόλογη θέα, μικρές αποστάσεις από κέντρο και φύση.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Έμμεσα θα ωφεληθούν και οι υπόλοιποι ιδιοκτήτες της περιοχής λόγω διάχυσης των αποτελεσμάτων της αναβάθμισης.

3. Δίκτυο δρόμων ήπιας κυκλοφορίας και σκαλών στην Αγ.Παρασκευή

Περιγραφή

Το έργο αφορά στην ανάπλαση της οδού Αγ. Παρασκευής και των παρόδων της σε δρόμους ήπιας κυκλοφορίας. Περιλαμβάνει την ανάπλαση των σκαλών της περιοχής και την εγκατάσταση δικτύου ηλεκτροφωτισμού. Οι σημερινές πρόχειρες τελικές επιφάνειες θα αντικατασταθούν με νέες διάφορων υλικών ανάλογα με τις λειτουργικές απαιτήσεις. Τα υλικά θα ανταποκρίνονται στην ιστορικότητα και τον παραδοσιακό χρώμα του οικισμού. Οι σκάλες θα διαμορφωθούν κυρίως με φυσικές πλάκες. Το έργο περιλαμβάνει τον πλήρη αστικό εξοπλισμό με φωτιστικά, καλαθάκια, σήμανση, κτιστές βρύσες και καθιστικά. Όπου απαιτείται θα εκτελεστούν εργασίες μετατόπισης δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ: ΔΕΗ, ΟΤΕ).

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Κατ' αρχάς αντιμετωπίζεται η αισθητική υποβάθμιση του αστικού χώρου και επέρχεται συμβολή στην ρύθμιση της στάθμευσης και στην οργάνωση της κυκλοφορίας με προτεραιότητα στον πεζό. Επίσης, η πράξη αναβαθμίζει τους κοινόχρηστους χώρους λειτουργικά και προσθέτει στοιχεία φύτευσης για να συμβάλλει στην μείωση του απόλυτου ελλείμματος πρασίνου. Τέλος, προσθέτει ελκυστικότητα στην περιοχή για τις χρήσεις κατοικίας και τουρισμού.

Άμεσα ωφελούμενοι

Άμεσα ωφελούνται από την πράξη αυτή όσοι κατοικούν στην περιοχή παρέμβασης. Το ίδιο ισχύει και για τους ιδιοκτήτες των ακινήτων και τους επισκέπτες στους οποίους δίδεται με τις διαδρομές στις παλιές γειτονιές μια νέα δραστηριότητα. Αντίστοιχα, δίδεται στους επαγγελματίες του τουριστικού τομέα η δυνατότητα να αξιοποιούν με ιδιωτικές πρωτοβουλίες την αναβάθμιση του κοινόχρηστου χώρου μιας ιστορικής και παραδοσιακής γειτονιάς.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Έμμεσα θα ωφεληθούν και οι υπόλοιποι ιδιοκτήτες της περιοχής λόγω διάχυσης των αποτελεσμάτων της αναβάθμισης.

4. Δίκτυο κοινόχρηστων χώρων στο Παλιορούτι

Περιγραφή

Η πράξη αφορά σε έργα δημιουργίας δικτύου κοινόχρηστων χώρων στο Παλιορούτι και συγκεκριμένα

α) Στη διαμόρφωση ενός μικρού χώρου πρασίνου στο Οικοδομικό Τετράγωνο 72, συνολικής έκτασης 200 τ.μ. περίπου. Το έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες αποξηλώσεις και χωματουργικές εργασίες, τις απαιτούμενες υποδομές της διαμόρφωσης για την εγκατάσταση ηλεκτροφωτισμού, ύδρευσης και άρδευσης. Το έργο αφορά σε πλακοστρώσεις, στον αστικό εξοπλισμό με παγκάκια, φωτιστικά, καλαθάκια κλπ. και κυρίως σε νέες φυτεύσεις.

β) Στην ανάπλαση των οδών Ιατρίδου και Θερμοπυλών, συμπεριλαμβανομένων των παρόδων τους (μετατροπή σε δρόμους ήπιας κυκλοφορίας), καθώς και των σκαλών της περιοχής. Περιλαμβάνονται εργασίες εγκατάστασης δικτύου ηλεκτροφωτισμού ενώ νέες τελικές επιφάνειες θα αντικαταστήσουν τις σημερινές πρόχειρες. Τα διάφορα υλικά θα αντιστοιχούν στις λειτουργικές απαιτήσεις και θα συμβάλλουν στην αποκατάσταση της παραδοσιακής εικόνας. Οι σκάλες θα διαμορφωθούν κυρίως με φυσικές πλάκες. Το έργο περιλαμβάνει τον πλήρη αστικό εξοπλισμό με φωτιστικά, καλαθάκια, σήμανση κλπ και περιλαμβάνονται φυτεύσεις και ειδικά στοιχεία κοινόχρηστων χώρων όπως βρύσες, κτιστά καθιστικά κ.α.. Όπου απαιτείται θα εκτελεστούν εργασίες μετατόπισης δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (ΔΕΗ, ΟΤΕ).

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

- 1) Η ανάπλαση του δικτύου των δρόμων και σκαλών στο Παλιορούτι, καθώς και η δημιουργία μικρού χώρου πρασίνου, αντιμετωπίζουν αρκετά στοιχεία τα οποία έχουν οδηγήσει την περιοχή σε υποβάθμιση:
- 2) Αντιμετωπίζει την αισθητική υποβάθμιση του αστικού χώρου με την αποκατάσταση του σε παραδοσιακό ύφος.
- 3) Συμβάλλει στην ρύθμιση της στάθμευσης και στην οργάνωση της κυκλοφορίας με προτεραιότητα στον πεζό.
- 4) Αναβαθμίζει τους κοινόχρηστους χώρους λειτουργικά.
Προσθέτει στοιχεία φύτευσης για να συμβάλλει στην μείωση του ελλείμματος πρασίνου και κοινόχρηστων χώρων.
- 5) Καλύπτει την ανάγκη για την δημιουργία ενός τοπικού σημείου συνάντησης κυρίως για τα μικρά παιδιά και τους ηλικιωμένους.
- 6) Προσθέτει ελκυστικότητα στην περιοχή για τις χρήσεις κατοικίας και τουρισμού. Η πράξη αφορά τους υφιστάμενους κοινόχρηστους χώρους στο κεντρικό και ορεινό τμήμα. Η σημαντική

έκταση του δικτύου είναι αναγκαία για να οδηγήσει σε μια συνολική αναβάθμιση της εικόνας της παλιάς αυτής γειτονιάς.

Άμεσα ωφελούμενοι

Άμεσα ωφελούμενοι από την πράξη αυτή είναι όλοι οι ιδιοκτήτες και κάτοικοι των ακινήτων που βρίσκονται γύρω από τους κοινόχρηστους χώρους οι οποίοι αναπλάθονται, καθώς και οι επισκέπτες του Καρπενησίου, στους οποίους δίνεται με τις διαδρομές στις παλιές γειτονιές μια νέα δραστηριότητα. Επίσης, δίδεται στους επαγγελματίες του τουριστικού τομέα η δυνατότητα να αξιοποιούν με ιδιωτικές πρωτοβουλίες την αναβάθμιση του κοινόχρηστου χώρου μιας γειτονιάς, η οποία έχει πολλά πλεονεκτήματα: στοιχεία παραδοσιακά, πολύ αξιόλογη θέα, μικρές αποστάσεις από το κέντρο και τη φύση. Από τον νέο χώρο πρασίνου, ιδιαίτερο όφελος εκτιμάται ότι θα έχουν τα παιδιά και οι ηλικιωμένοι.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Έμμεσα ωφελούμενοι είναι οι ιδιοκτήτες ακινήτων γύρω από τον χώρο

5. Ανάπλαση οδού Καφαντάρη

Περιγραφή

Η πράξη αυτή αφορά στην αναμόρφωση των πεζοδρομίων της οδού Καφαντάρη. Θα εγκατασταθεί νέος φωτισμός με την αντίστοιχη υποδομή. Αισθητικά θα εντάσσονται οι παρεμβάσεις (τελικές επιφάνειες πεζοδρομίων, φωτιστικά) στις αναπλάσεις των κοινόχρηστων χώρων της Λαγκαδιάς. Όπου απαιτείται θα εκτελεστούν εργασίες μεμετατόπισης δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ: ΔΕΗ, ΟΤΕ).

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Η ανάπλαση της οδού Καφαντάρη ανταποκρίνεται στην ανάγκη αναβάθμισης ενός δρόμου διέλευσης επισκεπτών για δυο λόγους: την διαμόρφωση της γενικότερης εικόνας της πόλης του περαστικού επισκέπτη και την διαμόρφωση ενός ελκυστικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων αναψυχής και εμπορίου. Η οδός Καφαντάρη συνδέει το κέντρο της πόλης με το προβλεπόμενο από τον πολεοδομικό σχεδιασμό τοπικό εμπορικό κέντρο της Λαγκαδιάς, το οποίο στοχεύει να αναπτυχθεί επειδή βρίσκεται στην έξοδο της πόλης προς το χιονοδρομικό κέντρο. Η έκταση της πράξης καθορίζεται από το μήκος του δρόμου από το κέντρο μέχρι το όριο της πόλης. Το κόστος του έργου μένει σχετικά περιορισμένο επειδή περιλαμβάνει μόνο την αντικατάσταση των δικτύων υποδομής και των πεζοδρομίων.

Άμεσα ωφελούμενοι

Άμεσα ωφελούμενοι είναι οι κάτοικοι και ιδιοκτήτες ακινήτων της οδού Καφαντάρη και οι επισκέπτες της πόλης.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Έμμεσα ωφελούμενοι είναι όλοι οι κάτοικοι της Λαγκαδιάς επειδή διαμορφώνονται οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων εμπορίου και αναψυχής κατά μήκος του δρόμου αυτού. Επίσης έμμεσο όφελος έχουν οι επαγγελματίες του χώρου του εμπορίου και της αναψυχής επειδή διαμορφώνεται στο δρόμο αυτό κατάλληλο περιβάλλον για ιδιωτικές επενδύσεις.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Υπηρεσίες συμβουλευτικής

Περιγραφή

Η παρούσα πράξη «Υπηρεσίες Συμβουλευτικής» αφορά δέσμη ενεργειών ή υπηρεσιών με στόχο την υποστήριξη των ανέργων και υποαπασχολούμενων της περιοχής Παλιού Παραδοσιακού Καρπενησίου, Δήμου Καρπενησίου για να προωθηθούν σε δράσεις απασχόλησης ή και άλλες δράσεις στα πλαίσια της Παρέμβασης. Συνολικά αναμένεται να υλοποιηθεί σειρά συνεδριών (ατομικές, ομαδικές) την οποία θα παρακολουθήσουν 68 άτομα ανέργων μακράς διάρκειας, ανέργων άνω των 45 ετών, ανέργων γυναικών, ανέργων νέων και νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας για την εύρεση διεξόδων απασχόλησης ή και αυτοαπασχόλησης. Στα πλαίσια του παρόντος προτεινόμενου έργου, πρόκειται να παρασχεθούν υπηρεσίες συμβουλευτικής, όπου και θα αναπτυχθούν τρεις ενέργειες για τουλάχιστον 68 άτομα ανέργους μακράς διάρκειας, ανέργους άνω των 45 ετών, άνεργες γυναίκες, ανέργους νέους και νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας κάτοικους της περιοχής Παλιού Παραδοσιακού Καρπενησίου, Δήμου Καρπενησίου. Όσον αφορά στην πρώτη κατηγορία ενεργειών, αυτή θα υλοποιηθεί μέσω της διεξαγωγής συνολικά 1.088 συνεδριών (ατομικές και ομαδικές) τις οποίες και θα παρακολουθήσουν 68 άτομα ανέργων μακράς διάρκειας, ανέργων άνω των 45 ετών, ανέργων γυναικών, ανέργων νέων και νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας για την εύρεση διεξόδων απασχόλησης ή και αυτοαπασχόλησης. Ο προϋπολογισμός της πρώτης κατηγορίας ανέρχεται σε 95.771 ευρώ. Η δεύτερη κατηγορία ενεργειών αφορά ενέργειες δικτύωσης της οποίας ο προϋπολογισμός ανέρχεται σε 10.032 ευρώ ενώ η τρίτη κατηγορία ενεργειών αφορά ενέργειες δημοσιότητας και ευαισθητοποίησης των οποίων ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 10.887,27 ευρώ.

Πρώτη κατηγορία

Σε αυτήν την κατηγορία ανήκουν οι δράσεις που έχουν άμεση σχέση με τις παρεχόμενες υπηρεσίες σε ομαδικό ή ατομικό επίπεδο και στοχεύουν στην προετοιμασία για την ένταξη του ωφελούμενου στην αγορά εργασίας. Οι ενέργειες αυτές συνοψίζονται σε:

Προσέγγιση- ενημέρωση-ευαισθητοποίηση- ενεργοποίηση των ωφελουμένων ώστε να συμμετάσχουν στη διαδικασία ένταξης,

Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, όπως τόνωση αυτοπεποίθησης, υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης της οικογένειας, διευκόλυνση της πρόσβασης σε Δημόσιες Υπηρεσίες, καλλιέργεια ικανοτήτων για ομαδική εργασία και επίλυση διαφορών στο εργασιακό χώρο κ.ο.κ. Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων

Εξειδικευμένος επαγγελματικός προσανατολισμός

Καλλιέργεια και ανάπτυξη τυχόν υφιστάμενων επαγγελματικών δεξιοτήτων

Διερεύνηση των ικανοτήτων, δεξιοτήτων, κλίσεων και ενδιαφερόντων των χρηστών

Πληροφόρηση για θεσμικά, εργασιακά καθώς και νομικής μορφής θέματα

Τεχνικές ανεύρεσης εργασίας και η εισαγωγή στο απαιτούμενο εργασιακό ήθος

Σύνταξη βιογραφικού, παρουσίαση εαυτού, προετοιμασία συνέντευξης με τον εργοδότη, προσομοίωση σε εργασιακό περιβάλλον

Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και ιδιαίτερα της γυναικείας (βοήθεια στην εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου για τη δημιουργία επιχειρήσεων)

Παρακολούθηση των επωφελούμενων τόσο, κατά τη διάρκεια κατάρτισής τους, όσο και κατά τη διάρκεια ένταξής τους στην αγορά εργασίας

Δεύτερη Κατηγορία

1. Παρέμβαση του φορέα συνολικά στον πληθυσμό των ανέργων υποαπασχολούμενων Ανάπτυξη δικτύων με επιχειρήσεις, φορείς, κ.α.
2. Ενεργοποίηση εθελοντών
3. Ενεργό συμμετοχή των ωφελούμενων στην διοργάνωση εκδηλώσεων κοινωνικού χαρακτήρα
4. Ανάπτυξη συστημάτων εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης που θα αναδεικνύει καλές πρακτικές των εν λόγω Σχεδίων
5. Δράσεις που στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου τη δημοσιότητα και την ανάπτυξη δικτύων

Τρίτη κατηγορία

Δράσεις που στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου, τη δημοσιότητα και την ανάπτυξη δικτύων

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Οι ανάγκες-όπως και τα ανωτέρω στοιχεία για την ανεργία και τον χαρακτήρα αυτής στην περιοχή καταδεικνύουν- είναι ιδιαίτερα αυξημένες στην περιοχή παρέμβασης. Από τα στοιχεία που παρατίθενται προκύπτει ότι τόσο το σύνολο του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας όσο και ειδικές κατηγορίες αυτού, χρήζουν πληροφόρησης, συμβουλών και ενημέρωσης για ευκαιρίες απασχόλησης καθώς και συμβουλευτικής υποστήριξης σε θέματα αυτοαπασχόλησης καθώς και επαγγελματικού προσανατολισμού αφού το 17,2% του συνολικού εργατικού δυναμικού είναι άνεργοι. Η έλλειψη επαγγελματικού προσανατολισμού στο εργατικό δυναμικό της

περιοχής παρέμβασης δημιουργεί το φαινόμενο της ευκαιριακής και περιστασιακής αναζήτησης απασχόλησης από αυτούς. Οι κάτοικοι της περιοχής, μη δυνάμενοι να αναγνωρίσουν από μόνοι τους τις πραγματικές προσωπικές τους δυνατότητες για ανάπτυξη καριέρας, η οποία φυσικά προϋποθέτει και την εύρεση της κατάλληλης θέσης εργασίας, αναζητούν την οποιαδήποτε θέση απασχόλησης η οποία φαίνεται να δίνει διέξοδο στο πρόβλημα της καθημερινής τους επιβίωσης. Όμως, η συνέπεια της ενέργειας αυτής είναι η χαμηλή απόδοσή τους σε ένα αντικείμενο εκτός των δυνατοτήτων ή / και ενδιαφερόντων τους με αποτέλεσμα την εθελούσια ή μη αποχώρησή τους από τη θέση αυτή. Σύμφωνα με τα παραπάνω προκύπτει η ανάγκη για μία δομή επαγγελματικού προσανατολισμού και εντοπισμού των προσωπικών δυνατοτήτων του κάθε μέλους του εργατικού δυναμικού της περιοχής ατομικά, η οποία θα δώσει λύσεις στο παρατηρημένο πρόβλημα έλλειψης επαγγελματικού προσανατολισμού και αντιστοίχισης προσωπικών δυνατοτήτων και θέσεων εργασίας

Άμεσα ωφελούμενοι

Οι άμεσα ωφελούμενοι από την παροχή των υπηρεσιών Συμβουλευτικής αναμένεται να είναι οι εξής:

- α) Άνεργες γυναίκες που ανήκουν στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας
- β) Παλινοστούντες που κατοικούν στην περιοχή ενδιαφέροντος
- γ) Μακροχρόνια Άνεργοι
- δ) Άτομα ηλικίας άνω των 45 ετών
- ε) Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών

Έμμεσα ωφελούμενοι

Στους έμμεσα ωφελούμενους από την υλοποίηση του παρόντος έργου συγκαταλέγονται:

- α) Οι τοπικές επιχειρήσεις
- β) Οι οικογένειες της περιοχής Παλιού Παραδοσιακού Καρπενησίου, Δήμου Καρπενησίου με την αναβάθμιση του τοπικού εισοδήματος
- γ) Η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών, συνοδευόμενες από την απαιτούμενη πληροφόρηση θα συμβάλλει θετικά στην ομαλή κοινωνική ένταξη ατόμων που βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό, επιφέροντας έμμεσες ωφέλειες στην τοπική κοινωνία..

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

1. Πρόγραμμα κατάρτισης ανέργων στο αντικείμενο «εναλλακτικές μορφές τουρισμού»

Περιγραφή

Η παρούσα πράξη επιδιώκει την κατάρτιση των ανέργων των οποίων η εργασία προσανατολίζεται στην ανάπτυξη και πλαισίωση από πλευράς ανθρώπινου παράγοντα εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Πιο συγκεκριμένα προτείνεται ένα πρόγραμμα κατάρτισης στο αντικείμενο της προώθησης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Το πρόγραμμα θα είναι διάρκειας 400 ωρών και θα μετέχουν είκοσι (20) άνεργοι απόφοιτοι Λυκείου ή ΙΕΚ. Η θεωρητική εκπαίδευση θα πραγματοποιηθεί στις εγκαταστάσεις πιστοποιημένου ΚΕΚ ενώ η πρακτική άσκηση θα γίνει σε τουριστικές επιχειρήσεις της περιοχής. Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο του προγράμματος κατάρτισης θα είναι ιδιαίτερα υψηλού επιπέδου καθώς η έννοια «τουριστικό προϊόν» εξελίσσεται συνεχώς μέσω των επενδύσεων σε εγκαταστάσεις / υποδομές στην ευρύτερη περιοχή. Αποτέλεσμα του γεγονότος αυτού, είναι η αυξημένη ανάγκη παροχής εναλλακτικών τουριστικών υπηρεσιών στην περιοχή από εξειδικευμένο προσωπικό πολλαπλών προσόντων.

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Η τοπική κοινωνία έχει υποστεί μεγάλης έκτασης διαρροή "ανθρώπινου κεφαλαίου" και οι δυνατότητες του τοπικού στοιχείου να αναλάβει σημαντικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες είναι τόσο περιορισμένες, ώστε καμία βελτίωση των συνθηκών ζωής του τοπικού πληθυσμού και της υποδομής δεν είναι πιθανόν, από μόνη της, να οδηγήσει σε ανάπτυξη και σε αναστροφή των αρνητικών τάσεων. Και όσο οι τάσεις αυτές συνεχίζονται, το οικονομικό βάρος της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών θα γίνεται όλο και μεγαλύτερο με αναπόφευκτο αποτέλεσμα, αργά ή γρήγορα, τη χειροτέρευση της ποιότητας τους. Μόνο η δημιουργία θέσεων παραγωγικής απασχόλησης και η συγκράτηση και αύξηση του πληθυσμού, μπορούν να αποτελέσουν υγιή βάση για την παροχή ενός ελαχίστου αποδεκτού επιπέδου υπηρεσιών. Βιώσιμη διέξοδος για τη βελτίωση της στάθμης της ζωής είναι η δημιουργία παραγωγικών θέσεων απασχόλησης και η συγκράτηση και η αύξηση του πληθυσμού. Τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας που διενεργήθηκε απέδειξαν ότι το ποσοστό ανεργίας στην περιοχή παρέμβασης ανέρχεται στο 17,2% του εργατικού δυναμικού, ενώ το ποσοστό των νέων ανέργων, μεταξύ 15-24 ετών, ανέρχεται στο 20% του συνόλου των ανέργων της περιοχής παρέμβασης. Αξιοσημείωτο επίσης, είναι το γεγονός ότι ένα σημαντικό ποσοστό των ανέργων, ήτοι το 33,3%, δεν έχει συμμετάσχει στο παρελθόν, σε Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Ο Τουρισμός μπορεί να προσφέρει σημαντική διέξοδο στα προβλήματα απασχόλησης των ανέργων και τη στιγμή αυτή συμμετέχει σημαντικά στο ΑΕΠ της περιοχής. Οι ανάγκες όμως για καταρτισμένο και έμπειρο εργατικό δυναμικό συνεχίζουν να αυξάνουν. Οι λόγοι που επιβάλλουν την υλοποίηση της πράξης είναι ότι οι άνεργοι (καταρτισθέντες) αμέσως μετά το πέρας της κατάρτισης, θα είναι σε θέση να αναλάβουν πρωτοβουλία διάθεσης των εμπορεύσιμων προσόντων τους απευθείας στις τουριστικές επιχειρήσεις της περιοχής και να αντιμετωπίζουν την νέα τεχνολογία και τα νέα λειτουργικά σχήματα - ανάγκες των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, με νέα εργασιακή φιλοσοφία, αφού μέσω της κατάρτισης θα

έχουν την δυνατότητα για διεκπεραίωση σύνθετων πράξεων (MULTI-SKILLING) στην τουριστική εξυπηρέτηση και την ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Άμεσα ωφελούμενοι

Οι ωφελούμενοι της πράξης θα είναι 20 (νέοι) άνεργοι (κυρίως γυναίκες) της περιοχής παρέμβασης και οι τοπικές επιχειρήσεις οι οποίες θα είναι σε θέση να προσλάβουν εξειδικευμένο προσωπικό που θα καλύπτει τις λειτουργικές ανάγκες τους.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Οι τοπικοί ιδιωτικοί φορείς-ανάδοχοι των σχετικών κατασκευαστικών έργων υποδομής οι οποίες θα είναι σε θέση να προσλάβουν εξειδικευμένο προσωπικό που θα καλύπτει τις λειτουργικές ανάγκες τους καθώς και η τοπική κοινωνία, μέρος των ανέργων της οποίας, θα βρει διέξοδο στην απασχόληση.

2. Πρόγραμμα κατάρτισης ανέργων στο αντικείμενο «Χειριστές Μηχανημάτων Τεχνικών Έργων Οδοποιίας»

Περιγραφή

Η Πράξη «Πρόγραμμα Κατάρτισης στο αντικείμενο "Χειριστές μηχανημάτων τεχνικών έργων και έργων οδοποιίας" (ΕΚΤ 212) αφορά στην επαγγελματική κατάρτιση 20 ανέργων αποφοίτων Γυμνασίου, Λυκείου ή ΙΕΚ κατοίκων της περιοχής παρέμβασης, σε μεθόδους και τεχνικές ειδικοτήτων συναφών με τον χειρισμό μηχανημάτων τεχνικών έργων και έργων οδοποιίας, διάρκειας 400 ωρών. Η παρούσα Πράξη συνδέεται άμεσα με τις Πράξεις «Διαμόρφωση Κοινόχρηστων χώρων πρασίνου στα ΟΤ19 & ΟΤ74» (ΕΤΠΑ 211), «Δίκτυο δρόμων ήπιας κυκλοφορίας και σκαλών Λαγκαδιάς» (ΕΤΠΑ 212), «Ανάπλαση οδού Καφαντάρη» (ΕΤΠΑ 213), «Αντικατάσταση τμημάτων δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης» (ΕΤΠΑ 131), «Δίκτυο δρόμων ήπιας κυκλοφορίας και σκαλών Αγ. Παρασκευής» (ΕΤΠΑ 221) και «Δίκτυο κοινόχρηστων χώρων στο Παλιορούτι» (ΕΤΠΑ 231) μιας και το αντικείμενο κατάρτισης αναφέρεται σε επαγγελματικές ειδικότητες απαραίτητες για την υλοποίηση των ανωτέρω Πράξεων ανάπτυξης, αναβάθμισης υποδομών και εξυγίανσης του κοινόχρηστου αστικού χώρου. Η συγκεκριμένη Πράξη επαγγελματικής κατάρτισης πρόκειται να υλοποιηθεί μέσω της προσφυγής σε εξωτερικό ανάδοχο, Πιστοποιημένο Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Σύμφωνα με τα πορίσματα πρωτογενούς έρευνας που διενεργήθηκε, οι άνεργοι της περιοχής παρέμβασης αποτελούν το 17,2%, του εργατικού δυναμικού, ποσοστό ιδιαίτερα

ανησυχητικό σε συνδυασμό με το ποσοστό των νέων ανέργων, μεταξύ 15- 24 ετών, το οποίο ανέρχεται στο 20% του συνόλου των ανέργων της περιοχής παρέμβασης. Λαμβάνοντας παράλληλα, υπόψη ότι το ποσοστό των ανέργων που ανήκει στην κατηγορία «Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες» αγγίζει το 40% του συνολικού αριθμού των ανέργων διαπιστώνεται ότι, είναι επιβεβλημένη η υλοποίηση του παρόντος Προγράμματος Κατάρτισης στο αντικείμενο «Χειριστές μηχανημάτων τεχνικών έργων και έργων οδοποιίας» αφού συνιστά αντικείμενο τεχνικής κατάρτισης χωρίς προϋποθέσεις υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου. Σημαντικό είναι επίσης, το ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2000-2006 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΛΙΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ 86 ποσοστό του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας της εξεταζόμενης μικροπεριοχής, το οποίο ανήκει στην κατηγορία αποφοίτων Γυμνασίου, Λυκείου, ήτοι το 43,7% όταν σε σύνολο Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 36,6%. Όσον αφορά στις πιθανότητες απορρόφησης των καταρτισθέντων του εν λόγω Προγράμματος αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας, μηδενικό εμφανίζεται το ποσοστό ανεργίας των ατόμων της περιοχής παρέμβασης που ανήκει στην κατηγορία «Ειδικευμένοι τεχνίτες και συναφή», αποδεικνύοντας έτσι την ζήτηση σχετικών επαγγελματικών ειδικοτήτων στην τοπική αγορά απασχόλησης. Η σκοπιμότητα υλοποίησης της παρούσας Πράξης ενισχύεται περαιτέρω από το γεγονός ότι ένα σημαντικό ποσοστό των ανέργων, ήτοι το 33,3%, δεν έχει συμμετάσχει στο παρελθόν σε Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Άμεσα ωφελούμενοι

Οι ωφελούμενοι της πράξης θα είναι 20 άνεργοι της περιοχής παρέμβασης οι οποίοι αφού λάβουν την σχετική επαγγελματική κατάρτιση θα είναι σε θέση να απασχοληθούν σε συναφή εργασίες.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Οι τοπικοί ιδιωτικοί φορείς-ανάδοχοι των σχετικών κατασκευαστικών έργων υποδομής οι οποίες θα είναι σε θέση να προσλάβουν εξειδικευμένο προσωπικό- χειριστές μηχανημάτων, που θα καλύπτει τις λειτουργικές ανάγκες τους καθώς και η τοπική κοινωνία, μέρος των ανέργων της οποίας, θα βρει διέξοδο στην απασχόληση.

3. Πρόγραμμα κατάρτισης ανέργων στο αντικείμενο «Τεχνικές ανάπλασης Αστικών περιοχών και παλαιών κτιρίων»

Περιγραφή

Η παρούσα Πράξη επαγγελματικής κατάρτισης στο αντικείμενο «Τεχνικές Ανάπλασης Αστικών Περιοχών και Παλαιών Κτιρίων» πρόκειται να υλοποιηθεί μέσω της προσφυγής σε

εξωτερικό ανάδοχο, Πιστοποιημένο Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης. Η διάρκεια του Προγράμματος θα ανέλθει σε 400 ώρες ενώ ο αριθμός των καταρτιζομένων και ωφελουμένων από την Πράξη αυτή θα ανέλθει σε 20 άνεργους της περιοχής παρέμβασης απόφοιτους ΤΕΙ ή ΑΕΙ. Το συγκεκριμένο αντικείμενο Κατάρτισης «Τεχνικές Ανάπλασης Αστικών Περιοχών και Παλαιών Κτιρίων» ανήκει στο θεματικό πεδίο των Επαγγελματιών Περιβάλλοντος και συνδέεται με το σύνολο των προβλεπόμενων Πράξεων αναβάθμισης και ανάπτυξης του αστικού χώρου του παρόντος Επιχειρησιακού Σχεδίου και ειδικότερα με τις Πράξεις «Ανάπλαση οδού Καφαντάρη» (ΕΤΠΑ 213), «Διαμόρφωση χώρων πρασίνου στα ΟΤ 19& ΟΤ74» (ΕΤΠΑ 211), «Δίκτυο κοινόχρηστων χώρων στο Παλιορούτι» (ΕΤΠΑ 231) καθώς επίσης και με άλλα έργα ανάπτυξης αστικού χώρου του Δήμου Καρπενησίου.

Ανάγκες που καλύπτει η πράξη

Η παρούσα Πράξη επαγγελματικής κατάρτισης πρόκειται να καλύψει την σημαντική έλλειψη καταρτισμένου τεχνικού προσωπικού σε θέματα ανάπλασης αστικών περιοχών και παλαιών κτιρίων, στην περιοχή παρέμβασης. Ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του παρόντος Προγράμματος Κατάρτισης, θα προκύψει ικανός αριθμός καταρτισμένων επαγγελματιών οι οποίοι θα είναι έτοιμοι να αναλάβουν και να ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2000-2006 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΛΙΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ 89 εκτελέσουν τα έργα ανάπλασης της περιοχής παρέμβασης όπως αυτά περιγράφονται στις αντίστοιχες Πράξεις (ΕΤΠΑ) του Επιχειρησιακού Σχεδίου.

Άμεσα ωφελούμενοι

Από το πρόγραμμα κατάρτισης θα ωφεληθούν άμεσα συνολικά 20 άνεργοι πτυχιούχοι της περιοχής παρέμβασης.

Η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Καρπενησίου, καθώς και οι ιδιωτικές τεχνικές εταιρίες φορείς οι οποίοι θα αναλάβουν την εκτέλεση των έργων ανάπλασης στην περιοχή παρέμβασης αφού θα είναι σε θέση να προσλάβουν καταρτισμένο προσωπικό.

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1. Επιδότηση της απασχόλησης ανέργων στις επιχειρήσεις

Περιγραφή

Η προτεινόμενη πράξη αφορά στην ενίσχυση των επιχειρήσεων της περιοχής για την πρόσληψη 20 ανέργων. Οι επιχειρήσεις θα επιδοτηθούν για ένα διάστημα δώδεκα μηνών και θα είναι υποχρεωμένες να διατηρήσουν τις επιδοτούμενες θέσεις εργασίας για διάστημα έξι μηνών πέραν της επιδότησης. Η πράξη θα υλοποιηθεί από τον ΟΑΕΔ σε αντιστοιχία με τις ειδικότητες και τα τυπικά ή ουσιαστικά προσόντα που ζητά η κάθε επιχείρηση.

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Η ανάγκη υλοποίησης της προτεινόμενης πράξης προκύπτει από το γεγονός ότι είναι δύσκολη στην πράξη η απορρόφηση ανέργων από τις επιχειρήσεις χωρίς την παροχή σχετικών κινήτρων. Οι επιχειρήσεις, μέσω της πράξης αυτής, θα έχουν κάθε λόγο να προσλάβουν άνεργους από τη στιγμή που αφενός θα λάβουν επιδότηση για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα και αφετέρου θα αποκτήσουν νέο προσωπικό που θα έχει ήδη λάβει συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση και θα είναι σε θέση καλύψει τις ανάγκες της επιχείρησης.

Άμεσα ωφελούμενοι

Οι 20 άνεργοι στην περιοχή παρέμβασης.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Επιχειρήσεις στην περιοχή παρέμβασης οι οποίες θα επιδοτηθούν για τις νέες θέσεις εργασίας.

2. Επιδότηση της αυτοαπασχόλησης ανέργων

Περιγραφή

Η πράξη αφορά στην επιδότηση της αυτοαπασχόλησης 20 ανέργων στην περιοχή παρέμβασης μέσα από τις διαδικασίες και πρακτικές που ακολουθεί ο ΟΑΕΔ. Οι άνεργοι θα επιδοτηθούν με ένα εφάπαξ ποσό για τη δημιουργία της δικής τους επιχείρησης με την προϋπόθεση να αποδείξουν αφενός ότι είναι ικανοί να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητάς της και αφετέρου ότι η συγκεκριμένη επιχείρηση θα αποτελέσει συμπληρωματική / υποστηρικτική δραστηριότητα στην υφιστάμενη επιχειρηματική διάρθρωση της περιοχής.

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Η έλλειψη κεφαλαίου κίνησης από ικανά άτομα τα οποία βρίσκονται σε κατάσταση ανεργίας για την έναρξη της δικής τους επιχείρησης, αποτελεί μία διαπιστωμένη ανάγκη στην περιοχή παρέμβασης. Από την άλλη, η βασική δομή του τοπικού παραγωγικού ιστού της περιοχής αποτελείται από «παραδοσιακές» επιχειρήσεις αναδεικνύοντας την έλλειψη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που να είναι ικανές να παρέχουν σύγχρονες και ποιοτικές υπηρεσίες στην περιοχή. Τις δύο αυτές ανάγκες ελλείψεις επιδιώκει να ικανοποιήσει η προτεινόμενη πράξη με την παροχή κινήτρων για την δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην περιοχή.

Άμεσα ωφελούμενοι

Οι 20 άνεργοι στην περιοχή παρέμβασης.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Ο οικονομικός και κοινωνικός ιστός της περιοχής μέσα από τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα που θα επιτευχθούν από την ίδρυση των νέων επιχειρήσεων.

3. Επιδότηση ανέργων για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας

Περιγραφή

Στα πλαίσια της παρούσας Πράξης πρόκειται να τοποθετηθούν 20 άνεργοι σε επιχειρήσεις, για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (stage) διαδικασία η οποία θα πραγματοποιηθεί μετά από ειδική διαδικασία επιλογής στο πλαίσιο της εξατομικευμένης παρέμβασης που θα παρέχουν οι υπηρεσίες του ΟΑΕΔ και σε αντιστοιχία με τις ειδικότητες και τα τυπικά ή ουσιαστικά προσόντα που ζητά η κάθε επιχείρηση. Η πράξη αφορά στην επιδότηση 20 ανέργων για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας στην περιοχή παρέμβασης μέσα από τις διαδικασίες και πρακτικές που ακολουθεί ο ΟΑΕΔ

Ανάγκες που ανταποκρίνεται η πράξη

Στα πλαίσια του Στρατηγικού Στόχου 3 ως προς την πρόληψη της ανεργίας, η παρούσα Πράξη απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε νέους που δεν έχουν συμπληρώσει 6μηνη διάρκεια ανεργίας και ενήλικες πριν συμπληρώσουν 12μηνη διάρκεια ανεργίας.

Άμεσα ωφελούμενοι

Οι 20 άνεργοι στην περιοχή παρέμβασης.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Οι 20 επιχειρήσεις στην περιοχή παρέμβασης οι οποίες θα ενισχυθούν με επιπλέον προσωπικό.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Υπηρεσίες Κ.Δ.Α.Π. Α.Μ.Ε.Α.

Περιγραφή

Η προτεινόμενη πράξη αφορά στην παροχή υπηρεσιών Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών-Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες στην περιοχή παρέμβασης του Δήμου Καρπενησίου. Πιο συγκεκριμένα, βασικές επιδιώξεις της εν λόγω δομής συνιστούν η δημιουργική απασχόληση παιδιών/ εφήβων με αναπηρίες, η κοινωνική ένταξη παιδιών/ εφήβων με αναπηρίες, η στήριξη της οικογένειας τους ώστε να αντιμετωπισθούν καταστάσεις κοινωνικού αποκλεισμού και να αποφευχθεί η χρήση ιδρυματικής φροντίδας καθώς και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των παιδιών/ εφήβων με αναπηρίες και των οικογενειών τους. Η συγκεκριμένη δομή θα είναι δυναμικότητας 15 ατόμων και στεγασθεί σε χώρο ειδικά διαμορφωμένο σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές όπως αυτές ορίζονται στην Υ.Α. Αριθ. Π1β/Γ. οικ.14957 (ΦΕΚ 1397/τ.Β/22-10-2001).

Ανάγκες που εξυπηρετεί η πράξη

Για την απασχόληση παιδιών με ειδικές ανάγκες στην περιοχή παρέμβασης δεν λειτουργεί καμία σχετική δομή. Κατά συνέπεια είναι εμφανής η σκοπιμότητα χρηματοδότησης του έργου, αφού με αυτό θα εξυπηρετηθούν 15 παιδιά με ειδικές ανάγκες και κατ'επέκταση θα δοθεί η δυνατότητα σε 15 αντίστοιχα, μητέρες που ήταν επιφορτισμένες με την φροντίδα τους να απεμπλακούν και να διευκολυνθούν στην ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Άμεσα ωφελούμενοι

Οι άμεσα ωφελούμενοι του έργου είναι 15 γυναίκες που επιθυμούν να ενταχθούν ή να επανενταχθούν στην αμειβόμενη ενεργό οικονομική ζωή μέσω της ελάφρυνσής τους από τις οικογενειακές υποχρεώσεις φροντίδας ΑΜΕΑ, τα 15 άτομα με ειδικές ανάγκες τα οποία θα συμμετάσχουν και θα τύχουν κοινωνικής υποστήριξης.

Έμμεσα ωφελούμενοι

Έμμεσα ωφελούμενοι της ενέργειας είναι οι οικογένειες με παιδιά ΑΜΕΑ, οι οποίες θα αυξήσουν τις δυνατότητές τους για συμπλήρωση του οικογενειακού εισοδήματος λόγω της δυνατότητας εργασίας των γυναικών και οι επιχειρήσεις, οι οποίες θα έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες επιλογής κατάλληλου (γυναικείου) ανθρώπινου δυναμικού.

3.1.2. Παράγραφος β : Ομάδα Συνεργαζόμενων Φορέων

ΟΣΦ «Ολοκληρωμένες Δράσεις Αστικής Ανάπτυξης»

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΤΑΙΡΟΥ	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ & FAX	ΔΡΑΣΗ
Δήμος Καρπενησίου	Ο.Τ.Α	Εθνική Αντιστάσεως 1 Καρπενήσι	22370 21012-4 22370 25524	Συντονιστής Προγράμματος Ειδικές υποδομές Κοινόχρηστοι χώροι Υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης αυτοαπασχολούμενων
Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού και Ανάπτυξης Δήμου Καρπενησίου (Δ.Ε.Π.Α.Κ.)	Αμιγής Δημοτική Επιχείρηση	Γεωργίου Παπανδρέου 1 Καρπενήσι	22370 21227 (Fax) :22370 21307	Υλοποίηση Συμβουλευτικής και ΚΔΑΠ-ΑΜΕΑ
Δημοτική Επιχείρηση Υδρευσης και Αποχέτευσης Καρπενησίου (Δ.Ε.Υ.Α.Κ.)	Αμιγή Δημοτική Επιχείρηση	Ζηνοπούλου 1 Καρπενήσι	22370 22222	Παρεμβάσεις σε δίκτυα ύδρευσης αποχέτευσης
Επιμελητήριο Ευρυτανίας	Ν.Π.Δ.Δ	Ν.Τσιαμπούλα 5 Καρπενήσι	22370 80036	Συμβουλευτικός Γνωμοδοτικός ρόλος
Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Ν. Ευρυτανίας	Ένωση Επαγγελματικών Σωματείων	Ν. Τσιαμπούλα 5 Καρπενήσι	22370 22500	Συμβουλευτικός γνωμοδοτικός ρόλος
Ένωση Ξενοδώχων και Ξενώνων Ν. Ευρυτανίας	Επαγγελματικό Σωματείο	Ν.Τσιαμπούλα 5 Καρπενήσι	22370 4408	Συμβουλευτικός γνωμοδοτικός ρόλος

ΜΕΡΟΣ Γ: ΕΡΕΥΝΑ

4.1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

(Παρακαλώ απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις κυκλώνοντας την απάντησή σας και προσθέστε τα σχόλια σας όπου είναι απαραίτητα)

1. Ηλικία:

(α) 18-27, (β) 28-40, (γ) 41-55, (δ) 56-64, (ε) 65 και άνω

2. Φύλο: (α) Άρρεν, (β) Θήλυ

3. Μορφωτικό Επίπεδο:

(α) Δημοτικού, (β) Γυμνασίου, (γ) Λυκείου, (δ) Ανώτερης Εκπαίδευσης

(ε) Ανώτατης Εκπαίδευσης

4. Οικογενειακή Κατάσταση: (α) Έγγαμος/η, (β) Άγαμος/η

5. Επάγγελμα:

(α) Δημόσιος/α Υπάλληλος, (β) Ιδιωτικός/ή Υπάλληλος, (γ) Ελεύθερος Επαγγελματίας, (δ) Άλλο, (ε) Άνεργος/η, (στ) Συνταξιούχος

6. Απο ποιο Παράγοντα Ανάπτυξης κατά τη γνώμη σας στηρίζεται κυρίως το Καρπενήσι;

(α) Περιβάλλον, (β) Τουρισμός, (γ) Πολιτισμός, (δ) Επιχειρηματικότητα

(ε) Άλλο :

7. Υπήρξε ενθάρρυνση από τον δήμο σας για επενδύσεις στην πόλη του Καρπενησίου;

(α) Ναι, (β) Όχι, (γ) Δεν γνωρίζω

8. Εάν Ναι με ποιό τρόπο;

.....

9. Ο δήμος σας βοήθησε στην καταπολέμηση της ανεργίας;

(α) Ναι, (β) Όχι, (γ) Δεν γνωρίζω

10. Εάν Ναι με ποιό τρόπο;

.....
11. Υπήρξε βοήθεια από τον δήμο σας στην Ανάπτυξη της Επιχειρηματικής Δραστηριότητας;

(α) Ναι, (β) Όχι, (γ) Δεν γνωρίζω

12. Εάν Ναι με ποιό τρόπο;
.....

13. Ο δήμος Καρπενησίου βοήθησε στην αξιοποίηση των Φυσικών και Τουριστικών Πόρων της πόλης σας;

(α) Ναι, (β) Όχι, (γ) Δεν γνωρίζω

14. Εάν Ναι με ποιό τρόπο;
.....

15. Βοήθησε ο δήμος σας στην προώθηση των Τοπικών Προϊόντων της περιοχής σας;

(α) Ναι, (β) Όχι, (γ) Δεν γνωρίζω

16. Εάν Ναι με ποιό τρόπο;
.....

17. Υπήρξε Αναβάθμιση και ανάπτυξη τεχνικών, κοινωνικών και ειδικών υποδομών;

(α) Ναι, (β) Όχι, (γ) Δεν γνωρίζω

18. Εάν Ναι με ποιό τρόπο;
.....

19. Υπήρξαν ενέργειες παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών σε άτομα με ειδικές ανάγκες, νέες μητέρες, ηλικιωμένους κτλ;

(α) Ναι, (β) Όχι, (γ) Δεν γνωρίζω

20. Εάν Ναι με ποιό τρόπο;
.....

21. Ο δήμος σας συμβάλλει στην προστασία του Περιβάλλοντος;

(α) Ναι, (β) Όχι, (γ) Δεν γνωρίζω

22. Εάν Ναι με ποιό τρόπο;

.....

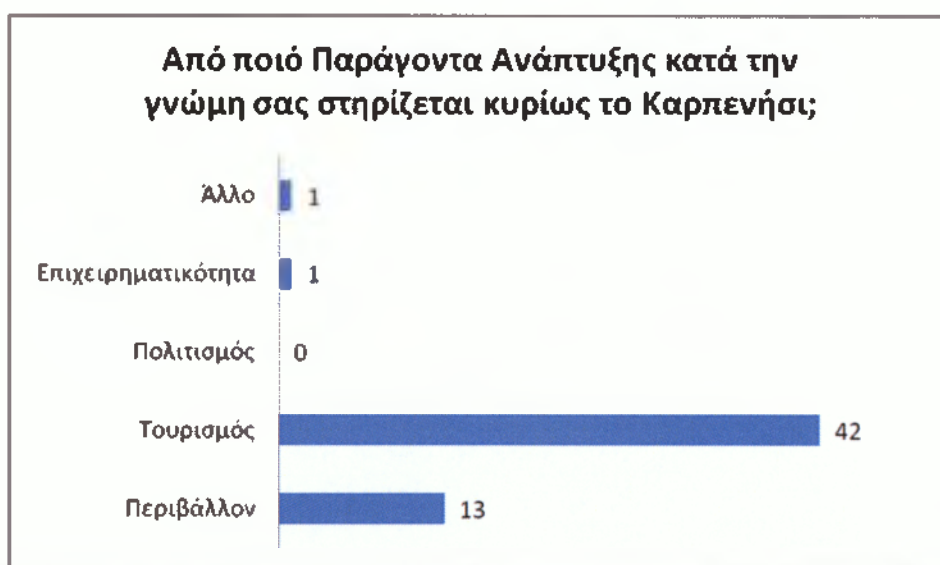
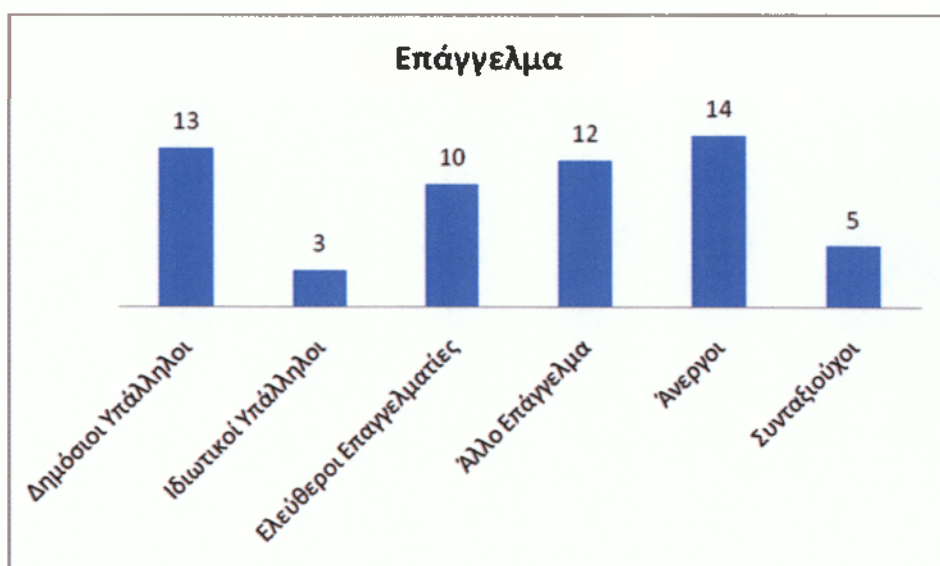
4.2. Αποτελέσματα Έρευνας

Στο παραπάνω ερωτηματολόγιο απάντησαν **57 πολίτες** του Καρπενησίου και ακολουθούν αναλυτικά τα αποτελέσματα της έρευνας:

Ηλικία	Αριθμός
(18 – 27)	22
(28 – 40)	7
(41 – 55)	12
(56 – 64)	10
(65 και άνω)	6
Σύνολο	57

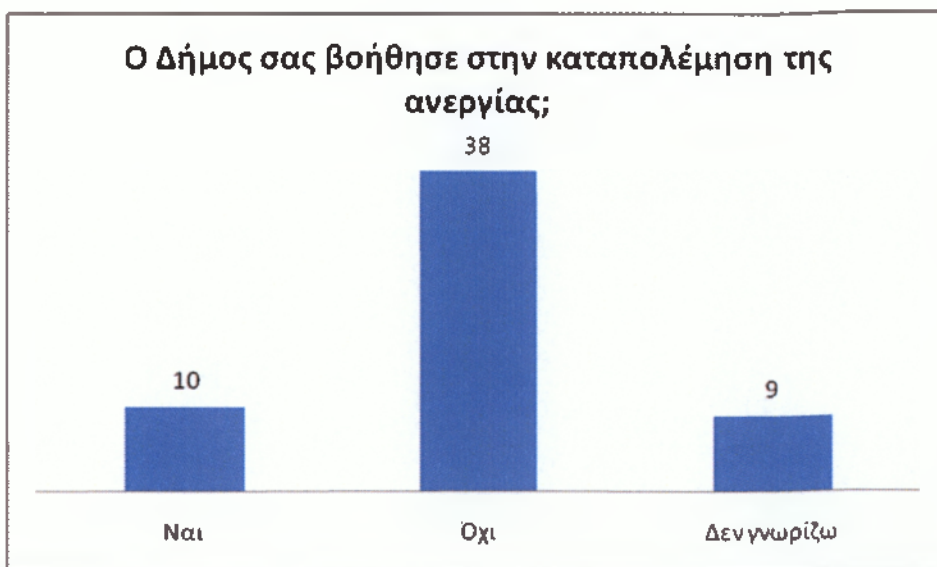

Στην παραπάνω απάντηση «**Ναι**» ο πολίτης αναφέρει ότι ο Δήμος Καρπενησίου έδωσε οικονομικά κίνητρα σε ξένους επιχειρηματίες να επενδύσουν στην πόλη.

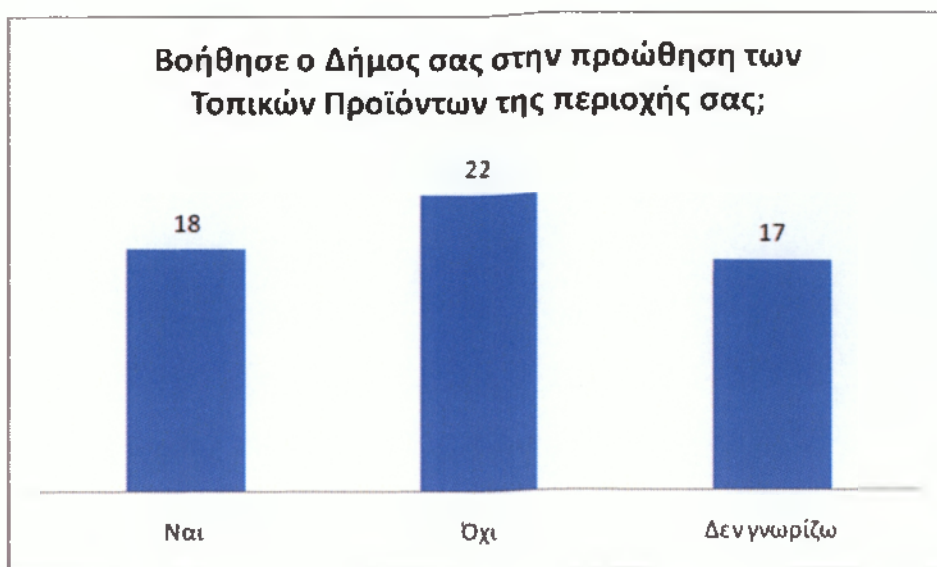
Στην απάντηση «**Ναι**» **5** πολίτες ανέφεραν ότι ο Δήμος βοήθησε μέσα από προγράμματα stage, **3** πολίτες ανέφεραν τις συμβάσεις έργου και **2** πολίτες μέσα από επαγγελματική κατάρτιση.

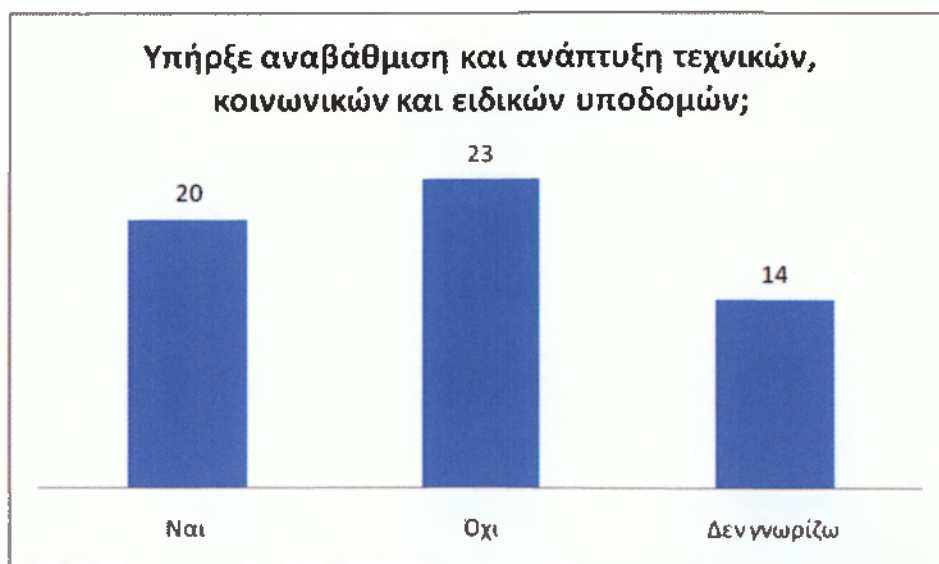
Στην απάντηση «**Ναι**», **9** πολίτες ανέφεραν ότι ο δήμος βοήθησε μέσα από επιχειρησιακά προγράμματα. **1** πολίτης ανέφερε πως ο δήμος προωθούσε την επέκταση ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων.

Στην απάντηση «**Ναι**», **2** πολίτες ανέφεραν ότι ο δήμος βοήθησε μέσω έργων υποδομών, **5** πολίτες ανέφεραν μέσω πολιτιστικών εκδηλώσεων, **4** πολίτες ανέφεραν την διαφήμιση της πόλης από τα ΜΜΕ και **1** πολίτης απάντησε ότι ο δήμος συνεργάστηκε με ιδιώτες.

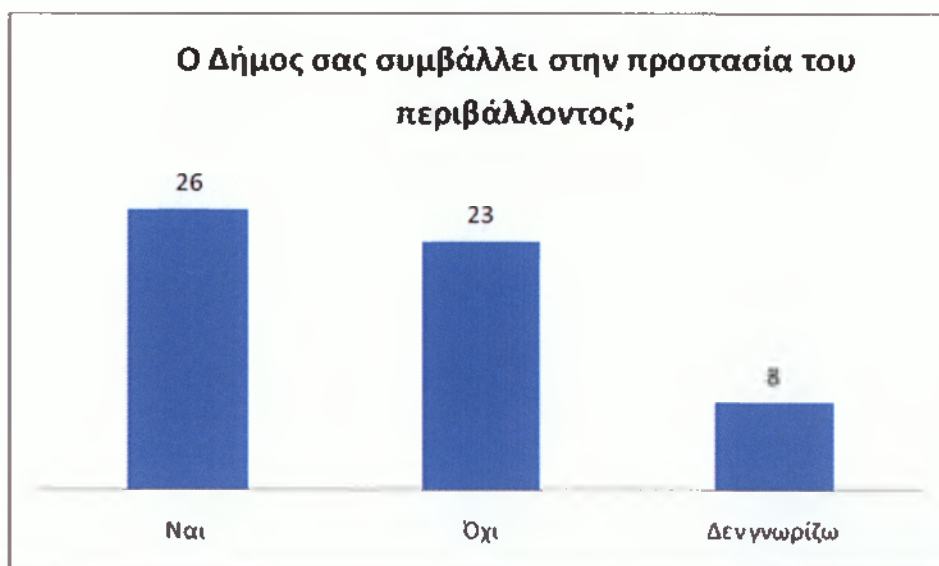
Στην απάντηση «**Ναι**», 2 πολίτες ανέφεραν ότι ο δήμος βοήθησε μέσα από πολιτιστικές εκδηλώσεις, 7 πολίτες ανέφεραν τα διαφημιστικά μηνύματα του δήμου από ΜΜΕ και 9 πολίτες ανέφεραν ότι η προώθηση των τοπικών προϊόντων έγινε με την βοήθεια Συνεταιρισμών και Συλλόγων.

Στην απάντηση «**Ναι**», 16 πολίτες ανέφεραν ότι ο δήμος συνέβαλε στην αναβάθμιση της περιοχής του Καρπενησίου μέσα από την δημιουργία δρόμων, αναπλάσεων κ.α. , 3 ανέφεραν τα έργα βελτίωσης υδροδότησης της πόλης και 1 ανέφερε την βελτίωση του βιολογικού καθαρισμού.

Στην απάντηση «**Ναι**», 23 πολίτες ανέφεραν ότι ο δήμος βοήθησε τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη μέσα από το πρόγραμμα «**Βοήθεια στο Σπίτι**», 4 πολίτες με το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Ατόμων Με Ειδικές Ανάγκες (**Κ.Δ.ΑΠ.Α.Μ.Ε.Α.**) και 1 ανέφερε τα έργα για τους αναπήρους σε διάφορες υπηρεσίες.

Στην απάντηση «**Ναι**», 21 πολίτες θεωρούν ότι ο δήμος Καρπενησίου συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος μέσω της ανακύκλωσης των απορριμάτων, 2 πολίτες ανέφεραν των καθαρισμό των δασών, άλλοι 2 πολίτες ανέφεραν ότι ο δήμος απλώς διατηρεί την πόλη του Καρπενησίου καθαρή και 1 πολίτης αναφέρει την ύπαρξη βιολογικού καθαρισμού.

Επίλογος

Εν κατά κλείδι ο δήμος Καρπενησίου υλοποίησε 2 επιχειρησιακά προγράμματα για να αναπτυχθεί οικονομικά αλλά και κοινωνικά η πόλη του Καρπενησίου. Αυτά ήταν: το πρόγραμμα «Ευρυτανία Απασχόληση», όπου εφαρμόστηκε όχι μόνο στην πόλη του Καρπενησίου αλλά και σε ολόκληρο τον νομό Ευρυτανίας, και το πρόγραμμα «Ολοκληρωμένες Δράσεις Αστικής Ανάπτυξης», όπου εφαρμόστηκε στην περιοχή του παλαιού Καρπενησίου (οδός Ζηνοπούλου έως περιοχή λαγκαδιά).

Όπως ανέφερα και στην αρχή της έρευνας, που στηρίχθηκε στο ερωτηματολόγιο που δημιούργησα, 57 πολίτες του Καρπενησίου απάντησαν σε αυτό. Αυτό που μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση ήταν το γεγονός ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό αυτών που απάντησαν, ήταν ιδιαίτερα δυσαρεστημένοι με την δημοτική αρχή. Πολλοί από αυτούς ήταν ντόπιοι επιχειρηματίες που θεωρούν ότι οι κινήσεις του δήμου ήταν λανθασμένες ως προς την βελτίωση της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής. Κάτι άλλο επίσης σημαντικό είναι και το γεγονός ότι πολλοί πολίτες δεν γνώριζαν για τα προγράμματα που υλοποίησε ο δήμος τους. Κάτι που διαπίστωσα και ο ίδιος αλλά μου το επιβεβαίωσαν και οι ίδιοι οι πολίτες, είναι ότι γενικά ο δήμος δεν ενημερώνει τους πολίτες του για τις ενέργειες που κάνει γι' αυτούς και πολλές φορές τον κατηγορήσαν για κακοδιαχείριση των εσόδων του δήμου.

Τέλος θα ήθελα να κλείσω με την δική μου γνώμη για τον δήμο Καρπενησίου. Ολοκληρώνοντας την έρευνα αλλά και σαν πολίτης που μεγάλωσε στην πόλη του Καρπενησίου, η γνώμη που έχω για την δημοτική αρχή είναι πολύ κακή. Θεωρώ τα επιχειρησιακά προγράμματα του δήμου σε πολλές περιπτώσεις ότι είναι απαράδεκτα και αυτό γιατί μου δίνουν την εντύπωση ότι ο δήμος δεν αντιλαμβάνεται τι θα πει τοπική ανάπτυξη. Αυτό το στηρίζω στο γεγονός ότι για την καταπολέμηση της ανεργίας τα προγράμματα stage και άλλες μορφές ελαστικής απασχόλησης μόνο στη λύση του προβλήματος της ανεργίας δεν συμβάλλουν. Άλλο παράδειγμα είναι οι φοβερές κακοτεχνίες που γίνονται σε έργα του δήμου που σε κάποιες περιπτώσεις θα μπορούσαν να στοιχίσουν κάποια ανθρώπινη ζωή. Επίσης το ότι υπάρχει έλλειψη ενημέρωσης των πολιτών για τις ενέργειες του δήμου μόνο καλό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί. Το δυσάρεστο είναι ότι οι νέοι δεν μένουν πλέον στο Καρπενήσι και αναζητούν άλλες περιοχές για να ζήσουν, καθώς γι' αυτούς δεν υπάρχουν προοπτικές εξέλιξης και ευημερίας.

Βιβλιογραφία

Παπακωνσταντινίδης Λ. (2005), *Ευαισθητοποιημένη Τοπική Κοινωνία*. Τυπωθήτω 335 σελ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα Α

Τοπική ανάπτυξη II

Μυρσίνη Ρουμελιώτου και Ευστράτιος Παπάνης

Από πολύ νωρίς η τοπική ανάπτυξη συνδέθηκε με την παραγωγή και επομένως με την απασχόληση, ως παράγοντες για την επίτευξή της. Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες, οι περισσότερες αγροτικές περιοχές της Ευρώπης πλήττονται από δημογραφικές διαρροές και την ανεργία, που οφείλεται κυρίως στην απότομη εγκατάλειψη της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα (OECD, 1996, Bollman και Bryden, 1997, European Commission, 1997, Terluin και Post, 2000). Από τη συγκριτική ανάλυση των κοινωνικο-οικονομικών δεικτών της υπαίθρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τις δεκαετίες 1980 και 1990 προκύπτει ότι η εγκατάλειψη της γεωργίας συνοδεύτηκε από την ανάπτυξη διαφορετικών μορφών απασχόλησης στον τομέα της βιοτεχνίας και των υπηρεσιών (Terluin, 2003). Το γεγονός ότι στις αρχές του 1990 απασχολείτο στον αγροτικό τομέα λιγότερο από το 15% του εργατικού δυναμικού, οδήγησε στη διαπίστωση ότι η γεωργία έπαψε να αποτελεί τη βάση της οικονομίας της Ευρωπαϊκής υπαίθρου. Η εικόνα των αγροτικών περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την εν λόγω περίοδο θυμίζει περισσότερο «ένα μωσαϊκό αγροτικών περιοχών» (Persson και Westholm, 1994), με νικητές και χαμένους, αλλά και ορισμένους που κατόρθωσαν να διατηρήσουν μία ενδιάμεση κατάσταση.

Το γεγονός αυτό προκάλεσε τη γένεση ερωτημάτων σχετικά με τους παράγοντες που οδηγούν σε διαφορετικά επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης ανάμεσα στις αγροτικές περιοχές των διαφόρων Ευρωπαϊκών κρατών. Η απάντηση στα εν λόγω ερωτήματα δεν κρύβει μόνο επιστημονικό ενδιαφέρον αλλά και πολιτικό, αφού η κοινωνικο-οικονομική συνοχή των περιφερειών αποτελεί έναν από τους τρεις πυλώνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με τους Armstrong και Taylor (2000), η οικονομική ανάπτυξη εντοπίζεται στην αύξηση της παραγωγής, του κατά κεφαλήν ΑΕΠ ή της παραγωγής ανά εργαζόμενο. Στα παραπάνω προστίθενται κοινωνικο-πολιτισμικές και πολιτικές διαστάσεις, αντανακλώντας τις πολιτισμικές ανάγκες κάθε κοινωνίας και την εμπλοκή ομάδων στη διαδικασία χάραξης

πολιτικών ανάπτυξης (Moulaert και Sekia, 1999).

Μία από τις θεωρίες τοπικής οικονομικής ανάπτυξης βασίζεται στην ανταγωνιστικότητα της τοπικής βιομηχανίας (σχήμα 1), θεωρώντας ότι οι επιχειρήσεις μιας περιοχής και οι ικανότητές τους να προσαρμόζονται στις αλλαγές είναι καθοριστικές για τη διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης (Lambooy et al., 1997). Στο σχήμα 1 απεικονίζονται οι σχέσεις αλληλεξάρτησης της απασχόλησης με την παραγωγή, καθώς και η σημασία των εξαγωγών μίας περιοχής για την οικονομική της ανάπτυξη. Μία περιοχή αναπτύσσεται όταν είναι σε θέση να παράγει με συγκριτικό πλεονέκτημα αγαθά και υπηρεσίες για τις οποίες υπάρχει ζήτηση από το εθνικό και παγκόσμιο σύστημα στο οποίο συμμετέχει (Camagni, 1992).

3.2. Τοπικές Στρατηγικές Απασχόλησης στην Ελλάδα

Οι τοπικές πρωτοβουλίες για την απασχόληση είναι ένα σχετικά πρόσφατο γεγονός για την Ελλάδα. Αυτό οφείλεται τόσο στον αργό ρυθμό αποκέντρωσης, όσο και σε διάφορους άλλους πολιτισμικούς, πολιτικούς και οικονομικούς λόγους. Αν και η μεγαλύτερη ευθύνη για το σχεδιασμό πολιτικών εξακολουθεί να ανήκει στην κεντρική κυβέρνηση, η υλοποίηση των δράσεων και προγραμμάτων τείνει να επαφίεται όλο και περισσότερο στα χέρια των περιφερειακών και τοπικών φορέων. Το 1997, με το μεταρρυθμιστικό σχέδιο «Καποδίστριας», επιχειρήθηκε η αναδιάρθρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης και η παραχώρηση περισσότερων εξουσιών στις τοπικές αρχές. Από το 2003, οι εκπρόσωποι των τοπικών και περιφερειακών αρχών μετέχουν πιο ενεργά στο σχεδιασμό και υλοποίηση μέτρων για την απασχόληση, με τη συμμετοχή τους στη νεοσύστατη Επιτροπή για την Απασχόληση.

3.3. Ευρωπαϊκή πολιτική για την τοπική ανάπτυξη της απασχόλησης

Με το ζήτημα της απασχόλησης προκειμένου να επιτευχθεί η τοπική ανάπτυξη, ασχολήθηκε και η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία στα πλαίσια του σχεδιασμού εύστοχων πολιτικών για την απασχόληση σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο ενέταξε τοπικές στρατηγικές, θεωρώντας ότι οι εθνικοί και ευρωπαϊκοί στόχοι δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς την ενεργή συμμετοχή φορέων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Συνεπώς, το Νοέμβριο του 2001 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε Ανακοίνωση περί της τοπικής διάστασης της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης (ΕΣΑ), με την οποία πρότεινε τρόπους διευκόλυνσης των τοπικών φορέων για την ενεργή συμμετοχή τους στην ΕΣΑ, σε συνεργασία με εθνικές αρχές και κοινοτικούς θεσμούς.

Η έννοια της τοπικής ανάπτυξης της απασχόλησης στοχεύει στην εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση της ανεργίας και τη μείωση ανισοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, η Στρατηγική στοχεύει στην πλήρη απασχόληση, στη βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας και στην κοινωνική συνοχή. Πρωταγωνιστικό ρόλο στην επίτευξη των εν λόγω στόχων αναλαμβάνουν οι τοπικοί φορείς, οι οποίοι με τη στήριξη της Ε.Ε. σχεδιάζουν και υλοποιούν δράσεις στην περιοχή αρμοδιότητάς τους.

Στα πλαίσια της Στρατηγικής απασχόλησης εντάσσεται και η προοπτική δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο, η οποία μπορεί να επιτευχθεί με τη δημιουργία συμπράξεων μεταξύ των σχετικών τοπικών φορέων και την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας. Οι τοπικές συμπράξεις προωθούνται μέσω των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση και για την Κοινωνική Συνοχή, καθώς και μία σειρά από δράσεις και προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σταθερά προσανατολισμένα προς την τοπική ανάπτυξη της απασχόλησης. Μεταξύ αυτών είναι το Πρόγραμμα Δράσης για την τοπική ανάπτυξη της απασχόλησης, τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης (ΤΣΑ), το Πρόγραμμα Τρίτου Τομέα και Απασχόλησης, το Τοπικό Κεφάλαιο Κοινωνικής Σκοπιμότητας και τα Μέτρα Προετοιμασίας για την τοπική δέσμευση στην απασχόληση.

Η καταπολέμηση της ανεργίας αποτελεί βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προσπάθεια αυτή εντάσσεται στη γενικότερη κοινωνική πολιτική που εφαρμόζει η Ένωση και η οποία έχει ως στόχο τη «δημιουργία αρμονικών και ισορροπημένων οικονομικών σχέσεων, την αειφόρο παραγωγικότητα με σεβασμό προς το πολιτισμικό και φυσικό περιβάλλον, το υψηλό επίπεδο απασχολησιμότητας και κοινωνικής προστασίας για τους πολίτες, την αύξηση του επιπέδου διαβίωσης και την οικονομική και κοινωνική σύσφιξη και σταθερότητα μεταξύ των σχέσεων των χωρών –μελών» (Άρθρο 2, Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Η προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της απασχολησιμότητας βασίζεται στις δυναμικές δομικές αλλαγές που μελλοντικά θα οδηγήσουν στη δημιουργία νέων θέσεων πλήρους απασχόλησης. Συγκεκριμένα, ο στόχος της πλήρους απασχόλησης θα επιτευχθεί μέσω της ισορροπίας προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, την ισότητα των επαγγελματικών ευκαιριών και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της ενσωμάτωσης των εργαζομένων (πρόληψη εργασιακού αποκλεισμού και καταπολέμηση επαγγελματικών διακρίσεων).

Ένας ακόμα σημαντικός πυλώνας αφορά την αντιμετώπιση των κοινωνικών και εργασιακών ανισοτήτων που παρουσιάζονται στις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κατευθύνσεις που έχουν δοθεί στο συγκεκριμένο τομέα αφορούν την ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, την οικονομική ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού και τη χρηματοδότηση των επιχειρησιακών υποδομών. Επίσης, σημαντικές προσπάθειες καταβάλλονται αναφορικά με την εργασιακή ισότητα των δύο φύλων, κυρίως ως προς τη μείωση της διαφοράς των αμοιβών, την εξάλειψη των διακρίσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και στην άρση των δυσκολιών εξαιτίας των οικογενειακών υποχρεώσεων των γυναικών.

Καμία όμως τοπική δράση ή πολιτική δεν μπορεί να εφαρμοστεί πριν τη διεξαγωγή έρευνας για να εντοπιστούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα προβλήματα της περιοχής στην οποία πρόκειται να εφαρμοστούν. Ιδιαίτερα στην περίπτωση συγκεκριμένων περιοχών με ιδιαίτερα γεωπολιτικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά, όπως είναι ο δήμος Καλλονής, οι κατευθύνσεις αυτές είναι σημαντικό να αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες του εργατικού δυναμικού.

Η συλλογή πληροφοριών είναι σημαντική, καθώς τα δεδομένα συνεχώς αλλάζουν και μαζί με

αυτά και ο ενδεδειγμένος τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων. Συγκεκριμένα, πριν την εφαρμογή οποιασδήποτε πολιτικής για την τοπική απασχόληση, είναι απαραίτητο να συγκεντρωθούν δεδομένα σχετικά με τα επίπεδα απασχόλησης και ανεργίας της περιοχής, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των εργαζομένων και των ανέργων, οι διαθέσιμες δεξιότητες του τοπικού εργατικού δυναμικού και οι απαιτούμενες από τους εργοδότες, οι βασικές θέσεις εργασίας, οι κυριότεροι οικονομικοί τομείς της περιοχής, η δημογραφική κατάσταση, οι ανάγκες των ευάλωτων και μειονεκτικών ομάδων, καθώς και οι μελλοντικές τάσεις που προδιαγράφονται (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2004).

Παράρτημα Β

Κοινωνικό Κεφάλαιο και Κοινωνική Ανάπτυξη

Ευστράτιος Παπάνης, Μυρσίνη Ρουμελιώτου και Παναγιώτης Γιαβρίμης (Θέματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, Μυτιλήνη 2007)

Τα τελευταία είκοσι χρόνια το κοινωνικό κεφάλαιο συνδέθηκε με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, ξεπερνώντας τις αγκυλώσεις του Φορντισμού, του Τεϋλορισμού και του Κεϋνσιανισμού, που επί δεκαετίες επηρέασαν την κοινωνιολογική και οικονομική θεώρηση και αποσυνέδεσαν την οικονομική πρόοδο από την κοινωνία. Η έννοια της τοπικής ανάπτυξης και της επιχειρηματικότητας, όπως ορίστηκε από τα ρεύματα αυτά, δεν είχε καμιά σχέση με τα κοινωνικά δίκτυα και με παράγοντες που δεν καθορίζονταν ασφυκτικά από την καθετοποίηση της παραγωγής μεγάλης κλίμακας, από την ιεραρχική οργάνωση της αγοράς και των εταιριών, από τον ασφυκτικό έλεγχο των μέσων παραγωγής και τελικά από την ανισοκατανομή του πλούτου. Η επιχείρηση για να αναπτυχθεί έπρεπε να αυτονομηθεί από το περιβάλλον μέσα στο οποίο δρούσε, και τελικά να το διαμορφώσει. Οι κρατικές πολιτικές αποσκοπούσαν στην εξασφάλιση σταθερού κλίματος, που θα επέτρεπε στις επιχειρήσεις να γιγαντωθούν, να προσελκύσουν νέες επενδύσεις, φτηνό κόστος και μεγιστοποίηση των κερδών. Ολόκληρη η μεταπολεμική περίοδος στιγματίστηκε από το μοντέλο αυτό και οδήγησε τους ίδιους τους εμπνευστές του σε αδιέξοδο, εφόσον αγνόησαν τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαντολογικές επιπτώσεις των ενεργειών τους.

Σήμερα, όρος-κλειδί για την ανάπτυξη είναι η προσαρμοστικότητα. Η πολυδιάσπαση της αγοράς και η μεταβλητότητά της, η αθρόα εισαγωγή νέων τεχνολογιών, το εντεινόμενο μεταναστευτικό ρεύμα, το αίτημα για δικαιότερο επιμερισμό των αγαθών και οι αντινομίες των πολιτικών στις αναπτυσσόμενες αλλά και τις βιομηχανικές χώρες έφεραν στο προσκήνιο έννοιες που θα γεφύρωναν το χάσμα ανάμεσα στον απόλυτο φιλελευθερισμό και την ολόπλευρη κοινωνική ανάπτυξη. Έγινε σταδιακά αντιληπτό ότι η αποκέντρωση των μονάδων παραγωγής, η εξειδίκευση και η διαρκής κατάρτιση των εργαζομένων, η συμμετοχή τους στην κουλτούρα της εταιρίας και η συνεργασία με μικρομεσαίες τοπικές επιχειρήσεις θα μείωναν το κόστος και θα διασφάλιζαν την ποιότητα των αγαθών ή των υπηρεσιών που παρείχαν. Η παγκοσμιοποίηση επέβαλε την αναδιοργάνωση της δομής των επιχειρήσεων, οι οποίες έπρεπε

πλέον να αναπροσαρμόσουν τη φιλοσοφία, τους στόχους, τη διοίκηση και, κυρίως, τη σχέση τους με τα κοινωνικά συστήματα μέσα στα οποία λειτουργούσαν. Δίκτυα συνεργασιών έκαναν σταδιακά την εμφάνισή τους και η κοινωνική οικονομία θα έπαιρνε τη σκυτάλη της ανάπτυξης. Η συνδιαλλαγή των επιχειρήσεων με την κοινωνία και η συμφιλίωσή τους με τους τοπικούς φορείς μπορούσε να επιτευχθεί μέσω του κοινωνικού κεφαλαίου, το οποίο εξασφάλιζε τη σύζευξη των οικονομικών στόχων με τις κοινωνικές επιταγές για εμπιστοσύνη και συμμετοχικότητα. Παράλληλα, το κοινωνικό κεφάλαιο δρούσε ως καταλύτης για το ανθρώπινο και φυσικό κεφάλαιο, εξασφαλίζοντας πόρους για αειφόρο και μακροχρόνια ανάπτυξη.

Η συσχέτιση του κοινωνικού κεφαλαίου με την οικονομική και – κατά συνέπεια – με την κοινωνική ανάπτυξη μπορεί να γίνει ευκολότερα καταληπτή εφόσον ταυτιστεί με το αίτημα για ποιότητα, συνεργασία, προσαρμοστικότητα, ολόπλευρη συμμετοχικότητα και διαρκή πρόοδο, εμπιστοσύνη, δημοκρατικές κανονιστικές ρυθμίσεις και πρόσβαση στην πληροφορία, παράγοντες που αποτελούν την «εκ των ουκ άνευ» συνθήκη για τη βιωσιμότητα των κοινωνιών και των επιχειρήσεων. Το κοινωνικό κεφάλαιο, σύμφωνα με τις θεωρίες που προαναφέρθηκαν, ευνοεί τη διάχυση των παραγόντων αυτών, φέρνοντας πολλαπλασιαστικά οφέλη και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στα συστήματα που το διαθέτουν και αποστερώντας τα εχέγγυα της ευημερίας σε κοινωνικές ομάδες που δεν το έχουν καλλιεργήσει. Η ανάπτυξη δικτύων μεταξύ προσώπων, αλλά κυρίως μεταξύ οργανισμών και φορέων συλλογικής δράσης, αναδομεί ποιοτικά το κοινωνικό και οικονομικό γίγνεσθαι, καθώς μετασχηματίζει τις στάσεις των πολιτών και το αίσθημα κοινωνικής ευθύνης. Σύμφωνα με έρευνες των Sabel (1988), Streeck (1992), Cooke & Morgan (1998), η συνυπευθυνότητα και η αγαστή συνεργασία των δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών κάνει αποτελεσματικότερα τα μέτρα για κοινωνική και τοπική ανάπτυξη.

Η συνεργασία μεταξύ εργαζομένων, εργοδοτών και εθελοντικών ομάδων για τη λήψη αποφάσεων σε ζητήματα που τους αφορούν οδηγούν σύμφωνα με τον Sabel (1988) σε ένα «δημοκρατικό πειραματισμό», που αποτελεί θετικό παράδειγμα για την αντιπροσωπευτική δημοκρατία και ενισχύει την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας (Τσομπάνογλου, 2004). Μέσω του κοινωνικού κεφαλαίου εκφράζονται μορφές κοινωνικής οργάνωσης, δίκτυα, θεσμοί συμμετοχής και κοινωνικής εμπιστοσύνης σε τοπικό επίπεδο, δρώντας σε συνεργασία για αμοιβαίο όφελος του τόπου. Η κοινωνική αλληλεγγύη και εμπιστοσύνη είναι απαραίτητη προϋπόθεση για το σχηματισμό κοινωνικού κεφαλαίου και συνεπώς την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και την επιτάχυνση της κοινωνικής ανάπτυξης (Τσομπάνογλου, 2004).

Ο Trilligia (2001) επισημαίνει ότι η παγκοσμιοποίηση έχει υποβαθμίσει τον τοπικό χαρακτήρα της παραγωγής, δίνοντας τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να μειώνουν το κόστος, μετακινούμενες σε διάφορες περιοχές του πλανήτη. Στην πραγματικότητα, όμως, οι εταιρίες μπορούν να εξασφαλίσουν καλύτερες συνθήκες ανάπτυξης, εφόσον ενσωματώσουν στις διαδικασίες τους τα τοπικά χαρακτηριστικά της περιοχής στην οποία εγκαθίστανται, εναρμονιζόμενες με τις πολιτισμικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητές τους. Κατ' αναλογία, μία περιοχή θα μεγιστοποιήσει τα οφέλη της μόνο εάν διαθέτει ισχυρό κοινωνικό κεφάλαιο, το οποίο θα αποτελέσει διαπραγματευτικό πλεονέκτημα στο σύγχρονο περιβάλλον και κινητήριο μοχλό ανάπτυξης. Η παγκοσμιοποίηση, η εξέλιξη των επικοινωνιών και της κοινωνίας της

πληροφορίας επιταχύνει τη διαδικασία αυτή, αλλά ταυτόχρονα εντείνει τον ανταγωνισμό μεταξύ περιφερειών, οι οποίες μπορούν να επιβιώσουν εκμεταλλευόμενες το κοινωνικό κεφάλαιό τους. Κοινωνίες που πάσχουν από εσωστρέφεια, ασθενή δίκτυα των μελών τους, έλλειψη καινοτομικότητας και αδυναμία εσωτερίκευσης των μηχανισμών της εξέλιξης (εν ολίγοις χαμηλό κοινωνικό κεφάλαιο), θα αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο της υπανάπτυξης, του οικονομικού μαρασμού και της ερημοποίησης. Έρευνες (Foley & Edwards, 1999) έχουν τεκμηριώσει συσχετίσεις του κοινωνικού κεφαλαίου μιας περιοχής με το δείκτη γονιμότητας, θνησιμότητας, την ποιότητα των υπηρεσιών υγείας, της παραβατικότητας και της καταλληλότητας των πολιτικών και των στρατηγικών ανάπτυξης. Περισσότερο από όλα, οι κοινωνίες αυτές θα αναγκαστούν να αντιμετωπίσουν την συνεπακόλουθη ελάττωση του γνωστικού κεφαλαίου, την τελμάτωση των πληροφοριακών συστημάτων τους και την ανικανότητα διάχυσης των κοινωνικών αγαθών.

Κατά τον Coleman (1990), το κοινωνικό κεφάλαιο μιας περιοχής μπορεί να ενισχυθεί ή να μειωθεί, καθώς αποτελεί το αποτέλεσμα όλων των συμμετοχικών διαδικασιών της και των δικτύων (θρησκευτικών, πολιτικών, οικογενειακών, εθελοντικών κλπ), που ενεργοποιούνται στα όριά της. Η διαθεσιμότητα των δικτύων αυτών και η εγκαθίδρυση συλλογικής κουλτούρας μέσω της αμοιβαιότητας και της εμπιστοσύνης είναι καθοριστική για την κοινωνική ανάπτυξη, αλλά ανεπαρκής, εάν οι πολιτικές δράσεις δεν συντείνουν στην αξιοποίησή τους. Επομένως, η σχέση κοινωνικού κεφαλαίου και κοινωνικής ανάπτυξης δεν είναι άμεση, αλλά προϋποθέτει την ύπαρξη πολιτειακών θεσμών και κρατικών βουλήσεων, που ευνοούν την ανάδειξή της και κινητοποιούν τις περιφερειακές και τοπικές δυνάμεις. Η εναρμόνιση των δύο αυτών παραγόντων θα ενισχύσει την παραγωγή συλλογικής γνώσης και κουλτούρας και θα προσδώσει την αναγκαία αυτονομία για άσκηση περιφερειακών πολιτικών, που θα ευνοήσουν την κοινωνική ανάπτυξη.

Οι αρχές της κοινωνικής ανάπτυξης σήμερα μπορούν να συνοψισθούν στα ακόλουθα: ανάπτυξη των πολιτών, έμφαση στη γνώση προσαρμοσμένη σε ανάγκες και στοχοθεσίες, προσαρμοστικότητα και αξιολόγηση. Η ανάπτυξη των πολιτών θεωρείται ως βασική προϋπόθεση της κοινωνικής ανάπτυξης, γιατί οι άνθρωποι είναι οι τελικοί αποδέκτες της προόδου. Ταυτόχρονα, η προσωπική εξέλιξη των μελών μιας κοινότητας εγγυάται τη διαρκή κοινωνική ανάπτυξη. Έχει αποδειχθεί ότι η αναφορά σε γενικές και αόριστες ανάγκες και η αδιαφορία για τις φυσικές ανάγκες των ανθρώπων δεν μπορεί να αποτελέσει μοχλό κοινωνικής εξέλιξης. Η αίσθηση της αυτοεκτίμησης που προκύπτει από τη συμμετοχή σε κοινωνικές δραστηριότητες θεμελιώνει και αναπαράγει την κοινωνική ανάπτυξη.

Η γνώση συσχετίζεται με την ανάπτυξη της κοινωνίας, δεδομένου ότι καθιστά τις ατομικές και ομαδικές επιλογές πιο συνειδητές. Οι κοινότητες μπορούν να εκπαιδευθούν στο να θέτουν σαφείς και ρεαλιστικούς στόχους, να σχεδιάζουν προγράμματα υλοποίησής τους και να γίνονται όσο το δυνατόν περισσότερο αυτόνομοι. Η γνώση απελευθερώνει από την εξάρτηση από εξωτερικούς πόρους και δίνει πρόσβαση σε ζωτικές πληροφορίες.

Σύμφωνα με τη γνωστική προσέγγιση σχεδιασμού κοινωνικής ανάπτυξης, οι διαδικασίες δεν αποτελούνται από διαδοχικά στάδια αλλά από επικαλυπτόμενες παρεμβάσεις, που

σχεδιάζονται από ειδικούς αλλά και τους επωφελούμενους (Urhooff, 1986). Σύμφωνα με τον Salmen (1987), η κοινωνική ανάπτυξη απαιτεί τη συμμετοχή όλων στην προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής αυτονομίας. Για να επιτευχθεί αυτό πρέπει να προηγηθεί ανάλυση αναγκών και να τεθούν σαφείς στόχοι. Η ευκρίνεια των σκοπών, η γνώση της μεθοδολογίας και η επιστημονική επεξεργασία των δεδομένων είναι οι προϋποθέσεις αποτελεσματικότητας των στρατηγικών. Η κοινωνική ανάπτυξη προάγει τη συνειδητοποίηση των πολιτών. Ανασκευάζει πεπαλαιωμένες και μη λειτουργικές απόψεις, αυξάνει την ευαισθησία όσον αφορά το περιβάλλον, τους πόρους, τη διαφορετικότητα και τις κοινωνικές ομάδες. Η επιτυχία ενός σχεδίου κοινωνικής ανάπτυξης ενισχύει την αυτοπεποίθηση και ανατροφοδοτεί τη δράση. Οι συνέπειές της πρέπει να αξιολογούνται βάσει αντικειμενικών και μετρήσιμων κριτηρίων. Η αξιολόγηση μπορεί να εφαρμοστεί στο τελευταίο στάδιο εφαρμογής ενός στρατηγικού σχεδίου ή και κατά τη διάρκειά του και δεν έχει μόνο ελεγκτικό χαρακτήρα, αλλά χρησιμεύει περισσότερο ως κατανόηση του επιτελεσθέντος έργου. Τέλος, η κοινωνική ανάπτυξη είναι αρκετά περίπλοκη, ώστε να αποτελεί αντικείμενο μίας μόνο επιστήμης. Για να γίνει εφικτή, πρέπει να ακολουθηθεί η διεπιστημονική μέθοδος.

Εμπόδια στην πορεία για κοινωνική ανάπτυξη μπορούν να σταθούν τα ήθη και τα έθιμα μιας περιοχής και, πάνω από όλα, η κουλτούρα και η νοστροπία των μελών μιας κοινότητας. Είναι απαραίτητο πριν την έναρξη οποιασδήποτε τέτοιας προσπάθειας να προηγηθεί η οικοδόμηση κλίματος εμπιστοσύνης και θέλησης για αλλαγή. Έχει παρατηρηθεί ότι οι κάτοικοι των υποανάπτυκτων περιοχών καταφεύγουν σε ένα είδος μοιρολατρίας όσον αφορά την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση. Επειδή οι προσπάθειες για ατομική πρόοδο μέσα σ' ένα αρνητικό περιβάλλον είναι τις περισσότερες φορές ανεπιτυχείς και αποσπασματικές, μαθαίνουν να θεωρούν ότι τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει σε κοινωνικό επίπεδο. Έχοντας εμπεδώσει εξαρτητικές συμπεριφορές και απασχολημένοι με τις διαρκείς βιοτικές τους ανάγκες, δεν τολμούν να αναλάβουν πρωτοβουλία, γιατί η κουλτούρα της κοινωνίας τους αποθαρρύνει.

Ο αναλφαβητισμός, η έλλειψη μορφωτικών ευκαιριών, οι πελατειακές σχέσεις κράτους-πολίτη και οι συγκρούσεις μεταξύ κοινωνικών ομάδων μπορούν να αρθούν με την επαναδόμηση κοινωνικών δεξιοτήτων και την καλλιέργεια του κοινωνικού κεφαλαίου. Ουσιαστικά, το κοινωνικό κεφάλαιο θα ενεργοποιήσει το ανθρώπινο και πολιτισμικό δυναμικό που μπορεί να υπάρξει σε λανθάνουσα κατάσταση, θα εξαλείψει τη δυσπιστία και θα αντικαταστήσει τους θεσμούς που η ένδεια και η υπανάπτυξη έχουν μεταλλάξει.

Υπό το πρίσμα αυτό, το κοινωνικό κεφάλαιο έχει συνδεθεί με μια σειρά μεταβλητών που είναι σύμφυτες με την κοινωνική ανάπτυξη, όπως η οικονομία, η εκπαίδευση, η υγεία, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η κοινωνία της γνώσης, η εγκληματικότητα, το περιβάλλον, η γειτονιά.

Το 1956 τα Ηνωμένα Έθνη όρισαν την κοινοτική ανάπτυξη ως μια διαδικασία κατά την οποία οι προσπάθειες των πολιτών συντονίζονται με αυτές του κράτους, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κοινοτήτων, όσον αφορά την ποιότητα ζωής, τον πολιτιστικό, οικονομικό και κοινωνικό τομέα. Η φιλοσοφία εστιάζει στην ενσωμάτωση των κοινοτήτων και στη συμμετοχή τους στις εθνικές δραστηριότητες και στην πρόοδο. Στους σύγχρονους

ορισμούς, η έννοια του κράτους, αν και δεσπόζουσα, τείνει να απωλέσει μέρος της βαρύτητάς της και αντικαθίσταται από την τοπική πρωτοβουλία. Ο Campfens (1997) επισημαίνει ότι στη σημερινή εποχή το κράτος πρόνοιας, ειδικά στα δυτικά κράτη, περιορίζεται και αντικαθίσταται από τη συνυπευθυνότητα των πολιτών και την αυτοδιαχείριση των κοινοτήτων και ότι παράλληλα με την παγκοσμιοποίηση, ενδυναμώνονται οι τάσεις για απαγκίστρωση από την κεντρική κρατική εξουσία, με ταυτόχρονη ανάδειξη της τοπικότητας. Εξίσου σημαντικό είναι το φαινόμενο του εθελοντισμού, της αναβίωσης κοινωνικών κινήματων, της αποδοχής της πολυπολιτισμικότητας και της κοινωνικής συνειδητοποίησης, τόσο στις Δυτικές, όσο και στις χώρες του Τρίτου Κόσμου, ως συνέπεια των καταστροφικών αποτελεσμάτων που είχαν οι δομικές διαρθρωτικές αλλαγές, που επιχειρήθηκαν από τους θιασώτες του νεοφιλελευθερισμού. Αυτές κατέληξαν στην ένταση των ανισοτήτων και διεύρυναν το χάσμα μεταξύ φτωχών και πλουσίων. Όλα τα παραπάνω έδωσαν νέα ώθηση στην κοινωνιολογική σκέψη, η οποία κλήθηκε να διατυπώσει τις αρχές βάσει των οποίων οι καινούριες αξίες θα άρουν τις αντινομίες σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο Marsden (1988) θεωρεί ότι δεν μπορεί κανείς να αναμένει κοινωνική ανάπτυξη, εάν πρώτα δεν εδραιωθεί η κοινοτική.

Η νέα αυτή προοπτική δεν άλλαξε ριζικά τις τοπικές στρατηγικές, οι οποίες πλέον δίνουν έμφαση στην άρση του κοινωνικού αποκλεισμού, στην κοινωνική δικαιοσύνη, στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στη συμμετοχική δημοκρατία. Κύριο αίτημα της εποχής είναι η πλουραλιστική εκπαίδευση, η ευελιξία και η προσαρμογή σε ένα διαρκώς μεταλλασσόμενο περιβάλλον. Πρώτο μέλημα της κοινοτικής ανάπτυξης εξακολουθεί να είναι η πάταξη των κοινωνικών ανισοτήτων και η ενσωμάτωση των αποκλεισμένων ομάδων. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται σύγχρονοι εμπειρικοί δείκτες, που αποτελούν τη βάση για τη χάραξη στρατηγικών.

Παράρτημα Γ

Αξίες, θεσμοί και τοπική ανάπτυξη

Μυρσίνη Ρουμελιώτου και Ευστράτιος Παπάνης

Οι κοινωνικές αξίες αποτελούσαν πάντοτε τις «κατευθυντήριες γραμμές» για την πορεία τόσο των ατόμων όσο και ολόκληρων κοινωνιών. Ακόμη και στις πιο πρωτόγονες κοινωνίες και πολιτισμούς ο άνθρωπος ήταν ψυχικά δεμένος με τη γη στην οποία ζούσε και αναζητούσε συνεχώς τρόπους για να διαμορφώσει τις συνθήκες εκείνες διαβίωσης που θα του εξασφάλιζαν αρμονική σχέση με τις δυνάμεις της φύσης.

Κατ' αυτό τον τρόπο, η ανάπτυξη μιας περιοχής – και ακόμη περισσότερο η αγροτική ανάπτυξη – είναι στενά συνδεδεμένη με τις θεμελιώδεις αξίες των κατοίκων της, καθώς και τις στάσεις που κρατούν απέναντι στους θεσμούς. Στη Συνάντηση της Παγκόσμιας Ακαδημίας Τεχνών και Επιστήμης το Μάιο του 1999 στην Ουάσιγκτον αναγνωρίστηκε ότι η διαμόρφωση αξιών αποτελεί σημαντική διάσταση της διαδικασίας ανάπτυξης. Η ανθρώπινη ύπαρξη καθορίζεται

από τη φύση των αξιών που την διέπουν. Μαζί με τις σωματικές δεξιότητες, τις ζωτικές λειτουργίες και τις πνευματικές στάσεις, οι αξίες επηρεάζουν την εσωτερική οργάνωση των σκέψεων και ενεργειών του ανθρώπου, επιδρώντας σημαντικά στην πορεία της ατομικής και κοινωνικής του ανάπτυξης (Jacobs και Cleveland, 1999).

Παρόλο που η έννοια των αξιών συχνά συγχέεται με εκείνη των ηθικών αρχών, οι αξίες είναι κάτι ευρύτερο. Μπορεί να συνδέονται με το σώμα και την ύλη (καθαριότητα, κάλλος), μπορεί να είναι πνευματικές (αντικειμενικότητα, ειλικρίνεια, δικαιοσύνη), ψυχολογικές (θάρρος, γενναιότητα) ή ψυχικές (αρμονία, αγάπη, αυτοθυσία). Ουσιαστικά, αποτελούν την κινητήρια δύναμη για την ανθρώπινη συμπεριφορά. Σε αντίθεση με τις δεξιότητες ή τις στάσεις, που βρίσκουν εφαρμογή σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και κοινωνικά πλαίσια, οι αξίες ισχύουν σε όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης δράσης και αντανακλώνται παντού. Αποτελούν το καταστάλαγμα της γνώσης που έχει αποκτήσει μία κοινωνία δια μέσου των αιώνων και κατευθύνουν τις διαδικασίες σκέψης, τις συναισθηματικές διεργασίες, τις προτιμήσεις και τις συμπεριφορές.

Είναι γνωστό ότι η οικονομική ανάπτυξη επιτυγχάνεται με την αύξηση της παραγωγής, όταν οι άνθρωποι είναι σε θέση να παράγουν περισσότερο, να αποκομίσουν μεγαλύτερα κέρδη και να καταναλώσουν περισσότερο. Για να συμβεί όμως αυτό, είναι απαραίτητη η κινητοποίηση των ατόμων για την εκμάθηση νέων δεξιοτήτων και την υιοθέτηση νέων τεχνολογικών μεθόδων. Γενικά, είναι σημαντική η προσαρμογή στις συνθήκες που διαμορφώνονται με τις νέες εξελίξεις. Τα άτομα που είναι ανοιχτά σε νέες ιδέες και δεκτικά στην καινοτομία μπορούν ευκολότερα να συμβαδίσουν με τις εξελίξεις και να προσαρμοστούν καλύτερα στα νέα δεδομένα. Υπό την έννοια αυτή, μπορούν, για παράδειγμα, να υιοθετήσουν με μεγαλύτερη ευκολία νέες τεχνικές καλλιέργειας και να ασχοληθούν με τις νέες τεχνολογίες ή να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να αποκτήσουν κατάλληλη εκπαίδευση. Από την άλλη πλευρά, τα άτομα που δεν διέπονται από τις εν λόγω αξίες φοβούνται τις τεχνολογικές και κοινωνικές αλλαγές που εισβάλλουν στη ζωή τους και νιώθουν αβεβαιότητα για το μέλλον τους. Οι σταθερές αξίες αποτελούν το σημείο αναφοράς στο οποίο μπορούν να κινηθούν τα άτομα, προκειμένου να νιώσουν ασφάλεια, αυταξία και αυτοπεποίθηση απέναντι στις νέες προκλήσεις που τους επιφυλάσσει το μέλλον.

Το ίδιο αποτέλεσμα ανάγεται και σε επίπεδο κοινωνιών. Οι ενέργειες της κοινωνίας κατευθύνονται από τις προσδοκίες των μελών της, αφού τα οράματα ανάπτυξης και οι δράσεις υλοποιούνται από αυτά. Για να συμβεί όμως αυτό είναι σημαντικό τα μέλη μιας κοινότητας να διαθέτουν την κατάλληλη κοινωνική συμπεριφορά και να διέπονται από τις κατάλληλες κοινωνικές αξίες, προκειμένου να είναι σε θέση να επικοινωνούν και να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους με επιτυχία. Η αλληλοβοήθεια, η αμοιβαιότητα και ο αλληλοσεβασμός ανεξαρτήτου ηλικίας, τάξης, φύλου ή εθνικότητας οδηγούν στην ομόνοια, τη συνεργασία των κατοίκων μιας περιοχής και τη συνεχή από κοινού προσπάθεια για την επίτευξη ενός στόχου ή κοινωφελούς έργου. Για το λόγο αυτό οι διαπροσωπικές σχέσεις παίζουν σημαντικό ρόλο για την τοπική ανάπτυξη. Άλλωστε, κάθε επίτευγμα της σύγχρονης κοινωνίας βασίζεται σε αξίες, όπως η αγάπη για την οικογένεια, η φιλία, η εργασία, η θρησκεία, η υπευθυνότητα, η ανεκτικότητα και η συνεργασία. Χωρίς την ύπαρξη αυτών των αξιών, η κοινωνία δεν θα είχε συνοχή και η πρόοδος θα ήταν ανέφικτη.

Εξίσου σημαντικό ρόλο παίζουν και οι θεσμοί. Η εμπιστοσύνη στις αρχές και την τοπική

αυτοδιοίκηση, στους διεθνείς οργανισμούς στους οποίους ανήκει μια χώρα, στα σώματα ασφαλείας, στους νόμους, καθώς και στα συστήματα εκπαίδευσης και υγείας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη. Στην ουσία, αποτελούν την κατάλληλη πολιτισμική υποδομή πάνω στην οποία μπορεί να βασιστεί η κοινωνική ανάπτυξη (Jacobs και Cleveland, 1999).

Σύμφωνα με παλαιότερες έρευνες σε διάφορους λαούς, ο θεσμός της οικογένειας και τα συγγενικά δίκτυα αναφέρθηκαν από τους ερωτώμενους ως τα πιο σημαντικά, ακόμη και σε χώρες όπου τα οικογενειακά δίκτυα δεν θεωρούνται ιδιαίτερα ισχυρά (Thomas και Chambers, 1989, O'Boyle et al., 1992, Oleson et al., 1994, Bowling, 1995b, DePaola και Ebersole, 1995, Farquhar, 1995, Montazeri et al., 1996, Glass και Jolly, 1997, Broadhead et al., 1998, Bradley et al., 1999, Waldron et al., 1999, Campbell και Whyte, 1999, Hilleras et al., 2001, Bryant et al., 2002, Buys, 2001, Browne et al., 2002, Dempster και Donnelly, 2002). Σε επίσης σημαντική θέση τοποθετούν οι ερωτώμενοι την αξία της φιλίας, θεωρώντας ότι «η επαφή με τους φίλους δίνει νόημα στη ζωή». Σε ορισμένες έρευνες μάλιστα, δεν γίνεται καμία διάκριση από τους συμμετέχοντες ανάμεσα στα οικογενειακά και φιλικά δίκτυα (Burbank, 1992). Στην έρευνα που διεξήγαγαν οι Bowling et al. (2002) στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι οικογενειακές σχέσεις συγχωνεύθηκαν με τις σχέσεις με άλλα άτομα στη μεταβλητή «κοινωνικές σχέσεις». Το αποτέλεσμα ήταν το 83% των ερωτώμενων να αναγνωρίσουν την εν λόγω μεταβλητή ως τη σημαντικότερη αξία στη ζωή τους.

Μία άλλη σημαντική αξία για τους ανθρώπους, όπως έχει προκύψει από παλαιότερες έρευνες είναι η θρησκεία, ιδιαίτερα για τους ηλικιωμένους και τους πάσχοντες από κάποια ασθένεια. Οι Campbell et al. (1991), Dempster et al. (2002) και ο Bradley (1997) σε έρευνές τους βρήκαν ότι τα άτομα που έπασχαν κάποια ασθένεια τοποθετούσαν τη θρησκεία σε υψηλή θέση στο σύστημα αξιών τους. Σε έρευνες που διεξήχθησαν στην Ιρλανδία και τη Σουηδία βρέθηκε ότι η θρησκεία καταλάμβανε την πέμπτη θέση στην ιεραρχία αξιών των ερωτώμενων (Browne et al., 2002, Hilleras et al., 2001, Nilsson et al., 1998).

Άλλες σημαντικές αξίες που αναδείχθηκαν μέσα από έρευνες είναι η οικονομική ανεξαρτησία και αυτονομία, ο ελεύθερος χρόνος και η υγεία. Στην έρευνα του Farquhar (1995) τα υλικά αγαθά και η οικονομική άνεση αναφέρθηκαν ως σημαντικά. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου οι ερωτώμενοι συμπεριέλαβαν τη συμμετοχή τους σε συλλόγους, αποδίδοντας έτσι σημαντικό ρόλο και στο κοινωνικό κεφάλαιο (Bowling et al., 2002). Ανεκτίμητο αγαθό για τη ζωή θεωρήθηκε και η υγεία, τόσο η σωματική όσο και η ψυχική, ιδιαίτερα από τους ηλικιωμένους ανθρώπους και εκείνους που αντιμετώπιζαν ήδη κάποιο πρόβλημα υγείας.

Κατά καιρούς έχουν διεξαχθεί διάφορες έρευνες που προσπάθησαν να συνδέσουν τις αξίες και άλλες πολιτισμικές μεταβλητές με την οικονομική ανάπτυξη (Hofstede, 1980, Hofstede and Bond, 1988, Franke, Hofstede and Bond, 1991) υποθέτοντας ότι οι πολιτισμικές αξίες ενός έθνους μπορεί να οδηγήσουν στην οικονομική του επιτυχία ή στην έλλειψη αυτής. Ο Hofstede και οι συνεργάτες του εντόπισαν πέντε διαστάσεις της εθνικής κουλτούρας: την αποφυγή αβεβαιότητας, την απόσταση από την εξουσία, την ατομικότητα/συλλογικότητα, την αρρενωπότητα/θηλυκότητα και τον δυναμισμό του κουνφουκιανισμού. Υπέθεσαν ότι οι πολιτισμικές αξίες, και όχι οι δομικές και υλικές, είναι εκείνες που ρυθμίζουν την οργάνωση και

συμπεριφορά των ανθρώπων, οδηγώντας κατ' αυτό τον τρόπο στην οικονομική ανάπτυξη (Franke et al., 1991).

Παράρτημα Δ

Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Οικονομία

*Γράφει η Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου**

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι θεσμός διοικητικός και πολιτικός. Με το ρόλο της αυτό προγραμματίζει δράσεις, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, με στόχο την ικανοποίηση των ενδιαφερόντων των πολιτών για την «οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτισμική ανάπτυξη».

Το Σύνταγμα προβλέπει ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Η διοικητική αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει έρεισμα αφενός στον αποκεντρωτικό χαρακτήρα της οργάνωσης του Κράτους, κατ' άρθρο 101 του Συντάγματος, αφετέρου, και κυρίως, στο διαφορετικό χαρακτήρα των γενικών υποθέσεων τις οποίες ασκεί το Κράτος και των τοπικών υποθέσεων που αποτελούν αρμοδιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στην αμεσότητα των αυτοδιοικητικών θεσμών με τους πολίτες, και τέλος, στη δυνατότητα πρόσβασης των πολιτών και συμμετοχής τους στην αυτοδιοικητική λειτουργία. Συνεπώς, ο χαρακτήρας των ασκουμένων πολιτικών από την Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι διάφορος από αυτόν του κράτους. Η συγκεντρωτική διεύθυνση της κρατικής διοίκησης, αντιπαραβάλλεται με την, εξ αντικειμένου, αποκεντρωτική πολιτική της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά, και τη συμμετοχική δυναμική που αναπτύσσεται, υπό συγκεκριμένους όρους, στο πλαίσιο της λειτουργίας της. Οι συνελεύσεις των κατοίκων, η δυνατότητα παρουσίας πολιτών και συμμετοχής τους με δικαίωμα λόγου στις συνεδριάσεις των οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως των Δημοτικών Συμβουλίων, των τοπικών δημοψηφισμάτων, των συνοικιακών, τοπικών και διαμερισματικών συμβουλίων κ.ο.κ. είναι πλευρές της «αποκεντρωτικής» και συμμετοχικής διάστασης της αυτοδιοικητικής πολιτικής και λειτουργίας. Επίσης, η διαφάνεια είναι πλέον εφικτή σε αυτοδιοικητικό επίπεδο, λόγω της ευχέρειας πρόσβασης των πολιτών στην αυτοδιοικητική λειτουργία, γνώσης εκ μέρους τους του αντικειμένου των αυτοδιοικητικών πολιτικών και συμμετοχής τους στις αυτοδιοικητικές διαδικασίες.

Η σημασία της διασφάλισης της αυτοτέλειας της τοπικής αυτοδιοίκησης από το κράτος, δεν περιορίζεται σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο, αλλά γίνεται σημαντική για την αναδιάρθρωση και ποιοτική ανέλιξη της Δημοκρατίας γενικότερα. Σε μια εποχή που οι λειτουργίες της Δημοκρατίας υφίστανται την ασφυκτική πίεση της ισχύος και των στοχεύσεων επικοινωνιακών μέσων και πρακτικών, αλλά και ισχυρών οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων, ώστε η πολιτική να αφυδατώνεται και ο πολίτης να χειραγωγείται, η άμεση και αμφίπλευρη σχέση που διατηρούν τοπική κοινωνία και τοπική αυτοδιοίκηση, αποτελεί αφετηρία αναβάθμισης, αλλά και αναστοχασμού για τη Δημοκρατία των ημερών μας. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, η Τοπική Αυτοδιοίκηση εντάσσεται στο κράτος εν ευρεία έννοια και ασκεί αρμοδιότητες δημόσιου χαρακτήρα. Παρέχει υπηρεσίες, οι οποίες ανάγονται στο διοικητικό και πολιτικό ρόλο τον οποίο επιτελεί και τις οποίες ο πολίτης αναμένει από έναν οργανισμό δημόσιου χαρακτήρα που γνωρίζει «εκ του πλησίον» τα προβλήματα, τις προσδοκίες και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και διαθέτει τα μέσα για την αντιμετώπισή τους.

Με στόχο την κατά το δυνατόν βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και την άμεση εξυπηρέτηση του πολίτη, η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνεργάζεται τόσο με την κεντρική διοίκηση, όσο και με τοπικούς φορείς οικονομικού ή κοινωνικού χαρακτήρα.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση θέτει τους στόχους και τα μέσα για την εκπλήρωση του ρόλου της στο πλαίσιο της διοικητικής της εξουσίας και των νομοθετικών της αρμοδιοτήτων.

Η ίδρυση του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης επιτρέπει την άσκηση αρμοδιοτήτων, οι οποίες έχουν υπερτοπικό χαρακτήρα στο πλαίσιο συγκεκριμένης γεωγραφικής ενότητας. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται από νομικά πρόσωπα με διοικητικό και πολιτικό χαρακτήρα, τα οποία όμως διοικούν και διαχειρίζονται τις υποθέσεις τους κατά τρόπο, όπως προελέχθη, διάφορο από αυτόν του κράτους.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση είναι δυνατόν να καλύψει τη δυσχέρεια που παρατηρείται στις μορφές διαδημοτικής ή διακοινοτικής συνεργασίας μεταξύ των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του πρώτου βαθμού και να διασφαλίσει τη συνάρθρωση Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με όρους συνεργασίας των διαφόρων επιπέδων και φορέων του δημοσίου τομέα χωρίς να θίγεται η αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να επιβάλλονται ιεραρχικές σχέσεις μεταξύ της κεντρικής διοίκησης των δύο σήμερα βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπάγεται η διαχείριση και ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, ως κατ' εξοχήν «τοπική υπόθεση» κατά την έννοια του άρθρου 102 του Συντάγματος.

Βεβαίως η εθνική οικονομία αποτελεί κατά το Σύνταγμα υπόθεση του κράτους. Ωστόσο, παραμένει γεγονός, ότι στο ευρύτερο πλαίσιο της εθνικής οικονομίας αναπτύσσονται

οικονομικές συναλλαγές σε συγκεκριμένα τοπικού χαρακτήρα γεωγραφικά όρια, αξιοποιούνται πλουτοπαραγωγικοί πόροι και ικανοποιούνται ανάγκες τοπικού χαρακτήρα. Τέλος, στα ίδια τοπικά γεωγραφικά πλαίσια απασχολείται, αλλά και διαμορφώνεται, δηλαδή διαπαιδαγωγείται, εκπαιδεύεται, καταρτίζεται, ενημερώνεται το ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής. Συγκροτούνται και συντηρούνται οι αναγκαίες υποδομές. Αναπτύσσονται λειτουργίες που αναφέρονται στην παραγωγή και την προώθηση της τοπικής οικονομίας και της τοπικής ανάπτυξης, λειτουργίες οι οποίες έχουν εθνική σημασία αλλά και έντονο τοπικό ενδιαφέρον. Το σύνολο αυτών των σχέσεων, δράσεων και συναλλαγών που οριοθετούνται σε συγκεκριμένα γεωγραφικά όρια, αποτελεί την τοπική οικονομία και, υπ' αυτήν την έννοια, η ρύθμιση και υποστήριξη τους ως «τοπική υπόθεση» υπόκειται στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η στήριξη και η ρύθμιση της τοπικής οικονομίας ως «τοπική υπόθεση» αφορά τόσο τις δράσεις και συναλλαγές του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, όσο και αυτές που αναφέρονται στο δημόσιο και τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας.

Η επιλογή του νομοθέτη ως προς τον προσδιορισμό του ρόλου της Πρωτοβάθμιας, κυρίως, Αυτοδιοίκησης ως διοίκησης, η οποία προωθεί τα οικονομικά ενδιαφέροντα των πολιτών, αλλά και ο υποστηρικτικός ρόλος της Δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προσδίδει άμεσα στη Τοπική Αυτοδιοίκηση τη δυνατότητα, αλλά και την υποχρέωση να κατευθύνει κατά τέτοιο τρόπο το πρόγραμμα δράσης της, ώστε να ενισχύεται και να καθίσταται πλέον αποτελεσματική η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

Ο νέος τρόπος ανάπτυξης της οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο, αναπροσδιορίζει και τον τρόπο ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας. Στο βαθμό, που υπό τους νέους τεχνολογικούς όρους, η οργάνωση και διοίκηση της παραγωγικής μονάδας δεν συνδέεται αμέσως με την παραγωγική διαδικασία, η επιχειρηματική δράση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γίνεται βαθμιαία πλέον συμβατή με το νέο επιχειρηματικό τοπίο.

Ο νέος ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο τομέα αυτόν, επικεντρώνεται, κυρίως, στη κατεύθυνση των τοπικών δράσεων και στη συμπληρωματική ενασχόληση με την αξιοποίηση των τοπικών πόρων, αλλά και την παροχή υπηρεσιών, κυρίως σε τομείς και περιοχές όπου η ιδιωτική οικονομία, ως αποβλέπουσα στο επιχειρηματικό κέρδος, δεν επιδεικνύει άμεσο ενδιαφέρον.

Η ευαισθητοποίηση των τοπικών αρχών για την ανάπτυξη και στήριξη της επιχειρηματικής δράσης σε τοπικό επίπεδο αυξάνεται τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η περιφερειακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση αναπτύσσει μεγάλο αριθμό υποστηρικτικών και συμβουλευτικών δομών, προκειμένου να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη της τοπικής επιχειρηματικής δράσης, αλλά και για την αποτελεσματική εκπλήρωση του ρόλου της τοπικής διοίκησης στην ανάπτυξη των οικονομικών ενδιαφερόντων των κατοίκων.

Η ελληνική νομοθεσία έχει περιβάλει την επιχειρηματική δραστηριότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης με κανόνες, οι οποίοι της επιτρέπουν τόσο την ανάπτυξη δημοτικών επιχειρήσεων, όσο και τη συμμετοχή της για επιχειρηματική δράση σε συνεργασία με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας, τον ιδιωτικό και τον δημόσιο, αλλά και συλλογικά παραγωγικά σχήματα της τοπικής οικονομίας.

Από της εφαρμογής του δημοτικού νόμου μέχρι και του 1980, ο χαρακτήρας των επιχειρήσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν ενείχε τον επιχειρησιακό κίνδυνο. Οι ιδρυόμενες από την Τοπική Αυτοδιοίκηση οικονομικές μονάδες ήταν ανεξάρτητες υπηρεσίες με ίδια οργάνωση και με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών οικονομικού σκοπού. Από το 1980 και εξής, ο νομοθέτης επιτρέπει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να συμμετάσχει σε κεφαλαιουχικές εταιρείες για την εκτέλεση έργων και την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών.

Ειδικότερα, το 1984 (Ν. 1416/1984) το πλαίσιο επιχειρησιακής δράσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γίνεται αρκετά περιπτωσιολογικό, τόσο ως προς τις κατηγορίες επιχειρήσεων, όσο και ως προς τη διαδικασία σύστασης αυτών.

Οι δραστηριότητες των επιχειρήσεων κατά την πρώτη δεκαετία αναδεικνύονται στον πρωτογενή τομέα, στις κατασκευές, στην αξιοποίηση λατομείων και στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Σε μικρότερη κλίμακα ιδρύονται επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών κοινωνικού και πολιτιστικού χαρακτήρα.

Αντίθετα, από το 1995 και εντεύθεν, εμφανίζονται επιχειρήσεις, κυρίως, παροχής υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα, καθώς και επιχειρήσεις επαγγελματικής κατάρτισης, ενώ οι επιχειρηματικές δραστηριότητες ως προς τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας συνεχώς συρρικνώνονται.

Οι επιλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως προς την επιχειρηματική δραστηριότητα «κατευθύνονται» από τη δυνατότητα χρηματοδότησης κυρίως από ευρωπαϊκούς πόρους.

Τούτο είχε τις ακόλουθες συνέπειες:

Πρώτο: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν προγραμματίζει τις δράσεις των επιχειρήσεων με βάση τις πραγματικές της ανάγκες. Αλλά, δεδομένων των οικονομικών προβλημάτων τα οποία αντιμετώπιζε (και αντιμετωπίζει), προέβαινε στην ίδρυση επιχειρήσεων οι δραστηριότητες των οποίων χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή Κοινοτικούς πόρους. Δεν πρέπει, πάντως, να αγνοηθεί ότι οι μέχρι το χρόνο αυτό ιδρυόμενες αναπτυξιακές εταιρείες σε ευρύτερο περιφερειακό επίπεδο, ανέλαβαν να υλοποιήσουν και υλοποίησαν σε μεγάλο βαθμό επιτυχώς, το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ορθολογική και ισόρροπη τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Δεύτερο: Με την ευκαιρία της ευρωπαϊκής ενίσχυσης απορροφάται, κυρίως σε περιφερειακό επίπεδο, μεγάλο μέρος επαγγελματιών συναφών με τις παρεχόμενες από τις επιχειρήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπηρεσίες όπως, επί παραδείγματι, κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι,

κοινωνιολόγοι. Ωστόσο, υιοθετήθηκαν εργασιακές σχέσεις που είχαν και διατηρούν ακόμη περιστασιακό χαρακτήρα, δεδομένου ότι ο χρόνος εργασίας ήταν και παραμένει συνάρτηση του χρόνου χρηματοδότησης, ανεξάρτητα από τις πάγιες ανάγκες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Παράλληλα οι αιρετοί καθίστανται όμηροι της πολιτικής βούλησης ως προς την μεταβίβαση πόρων για την υλοποίηση κοινωνικών δράσεων.

Η απήχηση, πάντως, στην ελληνική ύπαιθρο των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών από τις επιχειρήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αύξησαν την προσφορά εργασίας, και συνεπώς την απασχόληση, αλλά με παγίωση πλέον ελαστικών συνθηκών εργασίας. **Οι αναθέσεις έργου για παρεχόμενη πάγια εργασία και, στην καλύτερη περίπτωση, οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου, από τις επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ενισχύουν το καθεστώς ανασφάλειας των εργαζομένων.**

Οι ανάγκες, εξάλλου, των Υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε προσωπικό και η αδυναμία κάλυψης των θέσεων εξαιτίας διοικητικών ή οικονομικών προβλημάτων, είχε ως συνέπεια την απασχόληση προσωπικού σε δήμους, με πραγματικό όμως εργοδότη τις επιχειρήσεις, δημιουργώντας, με τον τρόπο αυτό, δυο «κατηγορίες» εργαζομένων απασχολούμενων υπό εκ διαμέτρου αντίθετο καθεστώς εργασίας.

Η πολιτεία στο νέο κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ο οποίος συζητείται την περίοδο αυτήν και πρόκειται σύντομα να εισαχθεί για ψήφιση με τη διαδικασία των κωδίκων, τροποποιεί τόσο το καθεστώς σύστασης, όσο και λειτουργίας των επιχειρήσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι νέες ρυθμίσεις προβλέπουν τις εξής κατηγορίες επιχειρήσεων:

- α) κοινωφελείς επιχειρήσεις, οι οποίες, κυρίως, χρηματοδοτούμενες από τους Ο.Τ.Α., έχουν σκοπό την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που ταυτίζονται με τις αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως αυτές καταγράφονται στο αντίστοιχο άρθρο του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,
- β) αναπτυξιακές εταιρείες, οι οποίες στοχεύουν στην επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι οποίες δύνανται να χρηματοδοτηθούν από τους Ο.Τ.Α. με τη μορφή προγραμματικών συμβάσεων,
- γ) δημοτικές/κοινοτικές ανώνυμες εταιρείες οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των Δήμων και Κοινοτήτων και
- δ) ανώνυμες εταιρείες οι οποίες λειτουργούν κατά τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας.

Ως προς το νέο καθεστώς των επιχειρήσεων παρατηρούνται τα εξής:

Εκχωρούνται δημοτικές και κοινοτικές αρμοδιότητες δημοσίου χαρακτήρα προς τις επιχειρήσεις, προκειμένου να υλοποιηθούν με τη χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α., αλλά με προσωπικό το οποίο συνάπτει περιορισμένης χρονικής διάρκειας συμβάσεις σύμφωνα με

την εργατική νομοθεσία.

Εκχωρείται προς τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η ακίνητη περιουσία των Δήμων και Κοινοτήτων χωρίς περιορισμούς, τουλάχιστον όπως προκύπτει από το σχέδιο του Κώδικα, ως προς το καθεστώς ιδιοκτησίας και τους όρους χρήσης της.

Με τα δεδομένα αυτά, αμφισβητείται, πλέον, ο ρόλος των επιχειρήσεων για ισόρροπη και ορθολογική ανάπτυξη σε περιφερειακό επίπεδο, με εξαίρεση τις δράσεις των αναπτυξιακών εταιρειών. Παράλληλα διαφαίνεται ότι, ο τρόπος άσκησης αρμοδιοτήτων δημοσίου χαρακτήρα μεταβάλλεται και εξυπηρετείται πλέον από οργανισμούς που λειτουργούν υπό το καθεστώς των κανόνων της αγοράς.

Η Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου είναι Διδάκτωρ Πολιτικής Επιστήμης και διδάσκει στο Τμήμα Αυτοδιοίκησης του ΤΕΙ Καλαμάτας.

(Το άρθρο δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Διάπλους» τ.11 πριν την ψήφιση του νέου κώδικα ΟΤΑ)